

MARIJAMPOLĖS
SAVIVALDYBĖS
ŠVIETIMO, KULTŪROS,
SVEIKATINGUMO IR
SPORTO PASLAUGŲ
TINKLO PLĖTOJIMO
GALIMYBIŲ STUDIJA

Užsakovas – Marijampolės savivaldybės administracija

Galimybių studija parengta, vykdant 2019 metų kovo 28 dienos paslaugų pirkimo sutartį Nr. As-319 dėl konsultavimo ir administravimo paslaugų, reikalingų įgyvendinant Marijampolės savivaldybės administracijos projektus, o taip pat atsižvelgiant į „Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodikos“, patvirtintos Viešosios įstaigos Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 ir kitų aktualių teisės aktų nuostatas.

UŽSAKOVAS		Marijampolės savivaldybės administracija	
KOMPLEKSAS		MARIJAMPOLĖS SAVIVALDYBĖS ŠVIETIMO, KULTŪROS, SVEIKATINGUMO IR SPORTO PASLAUGŲ TINKLO PLĖTOJIMO GALIMYBIŲ STUDIJA	
DALIS		Galimybių studija	
TOMAS	1		
VYKDYTOJAS: VšĮ Mokslinių ir taikomųjų projektų centras		Direktorius Algimantas Venckus	
			2019 09 27

TURINYS

SUTRUMPINIMAI	4
VARTOJAMOS SĄVOKOS	5
SANTRAUKA	6
1. PASLAUGŲ KONTEKSTAS	10
1.1. VIEŠŪJŲ PASLAUGŲ PASIŪLA	10
1.1.1. <i>Viešųjų paslaugų paskirtis ir tikslai</i>	10
1.1.2. <i>Viešųjų paslaugų teikimo principinė schema</i>	12
1.1.3. <i>Viešųjų paslaugų teikimo tendencijos</i>	15
1.1.3.1. <i>Svietimo paslaugų teikimo tendencijos</i>	15
1.1.3.2. <i>Kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų teikimo tendencijos</i>	31
1.1.3.3. <i>Sveikatingumo ir sporto paslaugų teikimo tendencijos</i>	43
1.2. VIEŠŪJŲ PASLAUGŲ PAKLAUSOS POTENCIALAS	55
1.2.1. <i>Demografinės tendencijos</i>	55
1.2.2. <i>Socialinės-ekonominės tendencijos</i>	57
1.2.3. <i>Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tendencijos</i>	60
1.2.4. <i>Neformaliai ugdymui svarbūs technologinės tendencijos</i>	64
1.2.5. <i>Gyventojų sveikatos tendencijos</i>	64
1.2.6. <i>Gyventojų fizinis aktyvumas</i>	65
1.3. VIEŠŪJŲ PASLAUGŲ TEISINĖ APLINKA	66
1.4. SPRENDŽIAMOS PROBLEMOS IR JŲ ATSIKIRIMO PRIEŽASTYS	67
2. VIEŠŪJŲ PASLAUGŲ PLĖTOJIMO TURINYS	69
2.1. VIEŠŪJŲ PASLAUGŲ PLĖTOJIMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	69
2.2. SIEKIAMSI PASLAUGŲ PLĖTOJIMO REZULTATAI.....	70
3. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS	77
3.1. GALIMI SPRENDINIAI IŠKELTAM TIKSLUI PASIEKTI.....	77
3.2. SPRENDINIŲ VERTINIMO KRITERIJAI	77
3.3. TRUMPASIS INVESTICINIŲ SPRENDINIŲ SĄRAŠAS IR INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMO BŪDO ALTERNATYVOS	77
3.5. ANALIZĖS METODO PASIRINKIMAS	78
4. FINANSINĖ ANALIZĖ	79
4.1. PROJEKTO ATASKAITINIS LAIKOTARPIS	79
4.2. PROJEKTO FINANSINĖ DISKONTO NORMA.....	79
4.3. PROJEKTO LĖŠŲ SRAUTAI	79
4.3.1. <i>Investicijų išlaidos</i>	79
4.3.2. <i>Investicijų likutinė vertė</i>	80
4.3.3. <i>Mokesčiai</i>	81
4.3.4. <i>Finansavimas</i>	81
4.4. FINANSINIAI RODIKLIAI	81
4.4.1. <i>Investicijų finansiniai rodikliai</i>	81
4.4.2. <i>Išvada dėl finansinio gyvybingumo</i>	82
4.4.3. <i>Kapitalo finansiniai rodikliai</i>	82
5. EKONOMINĖ ANALIZĖ	82
5.1. IŠORINIO POVEIKIO VERTINIMAS	82
5.2. EKONOMINIAI RODIKLIAI	84
6. JAUTRUMAS IR RIZIKOS	85
6.1. JAUTRUMO ANALIZĖ	85
6.2. PROJEKTO RIZIKOS VERTINIMAS	85
6.3. RIZIKŲ VALDYMO VEIKSMAI.....	85
7. PASLAUGŲ PLĖTOJIMO PLANAS	87
IŠVADOS	88

SUTRUMPINIMAI

EGDV – ekonominė grynoji dabartinė vertė.

ENIS – ekonominės naudos ir išlaidų santykio rodiklis.

ES – Europos Sąjunga.

EVGN – ekonominė vidinė gražos norma.

FGDV – finansinė grynoji dabartinė vertė.

FNIS – finansinės naudos ir išlaidų santykio rodiklis.

FVGN – finansinė vidinė gražos norma.

GDV – grynoji dabartinė vertė.

IP – investicijų projektas.

KK – konversijos koeficientas.

KKI - kultūros ir kūrybinės industrijos.

Metodika – Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika.

MKC – Marijampolės kultūros centras.

MMKC - Marijampolės moksleivių kūrybos centras.

NRD - Nacionalinė reformų darbotvarkė.

p.p. – procentinis punktas.

SDN – socialinė diskonto norma.

SEA – sąnaudų efektyvumo analizė.

SGD – suslėgtos (suskystintos) gamtinės dujos.

SNA – sąnaudų ir naudos analizė.

SPTŽ - Specialiųjų poreikių turintys žmonės.

ŠVIS – švietimo valdymo informacinė sistema.

VGN – vidinė gražos norma.

VARTOJAMOS SĄVOKOS

Aktualizavimas – objekto pritaikymas šiuolaikinės visuomenės ir (arba) vietos bendruomenės kultūri- niams, socialiniams ir (arba) ekonominiams (t. y., teritorijos, regiono patrauklumo investicijoms didinimas, investicijų įtaka naujų darbų vietų, papildomos rinkos sukūrimui ir pan.) poreikiams;

Biudžetinė įstaiga – ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, įgyvendinantis valstybės ar savivaldybės funkcijas ir išlaikomas iš valstybės ar savivaldybės biudžetų asignavimų, taip pat iš Valsty- binio socialinio draudimo fondo, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetų ir kitų valstybės pinigų fondų lėšų;

Bendrasis ugdymas – pradinis ugdymas, pagrindinis ugdymas, vidurinis ugdymas;

Demografinės senatvės koeficientas - pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus;

Fizinis aktyvumas – asmens fizinė veikla, kuria siekiama stiprinti sveikatą, tobulinti fizines ir psichines savybes bei įgūdžius neturint tikslo pasirengti aukšto meistriškumo sporto varžyboms ir (ar) dalyvauti jo- se, taip pat veikla šviečiant visuomenę sporto, fizinio aktyvumo ir jais pasiekiamo sveikatos stiprinimo klausimais.

Formalusis švietimas – švietimas, vykdomas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas švietimo programas, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis, vidurinis arba aukštasis išsilavinimas ir (ar) kvalifikacija arba pripažįstama kompetencija, reikalinga įstatymų reglamen- tuojamam darbui ar funkcijai atlikti;

Kultūros centras – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas ir šio įstatymo nustatyta tvarka pripažintas juridinis asmuo, kuris savo veikla puoselėja etninę kultūrą, mėgėjų meną, kuria menines programas, plėtoja švie- tėjįšką (edukacinę), pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius ir organizuoja profe- sionalaus meno sklaidą;

Marijampolės regionas – Kalvarijos savivaldybės, Kazlų Rūdos savivaldybės, Marijampolės savivaldy- bės, Šakių rajono savivaldybės, Vilkaviškio rajono savivaldybės teritorija;

Medianinis gyventojų amžius - gyventojų amžiaus reikšmė, kuri atitinka gyventojų variacinės eilutės vidurinę reikšmę, t. y. dalija gyventojus į dvi vienodas dalis taip, kad pusė jų yra jaunesni nei medianinio amžiaus, kita pusė – vyresni;

Mokykla – juridinis asmuo, valstybės narės juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys, įsteigtas Lietuvos Respublikoje teisės aktų nustatyta tvarka, kurio pagrindinė veikla yra formalusis arba (ir) nefor- malusis švietimas;

Neformalusis švietimas – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas.

Profesionaliojo scenos meno įstaiga – šio įstatymo nustatyta tvarka profesionaliojo scenos meno įstai- ga pripažintas Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo, tokio juridinio asmens ar kitoje Europos ekonominės erdvės valstybėje įsteigto juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinys Lietuvos Respub- likoje – teatras, koncertinė įstaiga, trupė, ansamblis, cirkas, scenos meno informacijos centras, scenos menų centras, kūrybinis inkubatorius ir kita;

Sportas – visos asmens fizinės veiklos formos, kuriomis siekiama ugdyti ir tobulinti fizines ir psichines jo savybes bei įgūdžius ar stiprinti sveikatą.

(Kitos šioje galimybių studijoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Vietos savival- dos įstatyme, Švietimo įstatyme, Kultūros centrų įstatyme, Profesionaliojo scenos meno įstatyme, Sporto įstaty- me, Biudžetinių įstaigų įstatyme, Valstybinėje švietimo 2013–2022 m. strategijoje, 2011–2020 metų valstybi- nėje sporto plėtros strategijoje, Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programoje, Regionų kultūros plėt- ros 2014-2020 metų programoje, Neformaliojo vaikų švietimo koncepcijoje ir kituose teisės aktuose)

SANTRAUKA

Paslaugų kontekstas. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose paslaugas 2018 metais iš viso gavo 2.181 vaikas (nuo 2014 metų išaugo 3,33 %), iš to skaičiaus savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose ugdomų vaikų skaičius išaugo nuo 2.066 iki 2.095 vaikų (1,40 %), nevalstybinėse ugdymo įstaigose ugdomų vaikų skaičius 2014-2018 metais išaugo daugiau nei dvigubai (nuo 38 iki 79 vaikų). Nagrinėjant vidutinio grupės dydžio tendencijas, matyti, kad savivaldybės pavaldumo įstaigose jis sumažėjo nuo 18,78 iki 18,06 vaiko, nevalstybinėse ugdymo įstaigose šis skaičius augo nuo 12,67 iki 13,17. 2014-2018 metais bendras pedagoginio personalo skaičius išaugo 11,11 %.

Bendrojo ugdymo įstaigose (valstybinėse, savivaldybės ir nevalstybinėse), 2018 metais buvo ugdomi 7.064 asmenys - nuo 2014 metų šis skaičius sumažėjo 10,54 %. Tuo pačiu laikotarpiu klasių skaičius sumažėjo 18,07 %. Savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose 2018 metais buvo ugdomi 6.077 asmenys – nuo 2014 metų šis skaičius sumažėjo 14,35 %. Tuo pačiu laikotarpiu klasių skaičius sumažėjo 22,37 %. Savivaldybės teritorijoje veikiančiose nevalstybinėse bendrojo ugdymo įstaigose 2018 metais buvo ugdomi 887 asmenys – nuo 2014 metų šis skaičius padidėjo 10,74 %. Tuo pačiu laikotarpiu klasių skaičius padidėjo 11,43 %. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo informacinių technologijų centro duomenimis Marijampolės savivaldybėje vidutinis bendrojo ugdymo mokinių skaičius klasės komplekte buvo 20,69 (kartu su priešmokyklinio ugdymo grupėmis). Lietuvoje vidutinis mokinių skaičius klasės komplekte yra 17,77. Mažėjant mokinių skaičiui, buvo mažinamas ir personalo skaičius: 2014-2018 metais bendras personalo skaičiaus rodiklis sumažėjo 19,89 %. Labiausiai nagrinėjamu laikotarpiu buvo sumažintas mokytojų personalo kiekis - vidutinis sąlyginis darbuotojų skaičius sumažintas 24,71 %.

Mažėjantis mokinių skaičiaus lėmė pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas įgyvendinančių institucijų skaičių. Marijampolės savivaldybės tarybos 2016 m. rugpjūčio 22 d. sprendimu Nr. 1-234 patvirtintas Marijampolės savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2016-2020 metų bendrasis planas. Įgyvendinant 2016-2020 m. bendrąjį planą ir pertvarkant švietimo įstaigų tinklą keitėsi švietimo įstaigų skaičius, tipai, įstaigų vidaus struktūra ir kt. Nuosekliai įgyvendintas savivaldybės švietimo įstaigų tinklo pertvarkos 2012-2015 ir 2016-2020 metų bendrieji planai sudarė prielaidas Marijampolės mieste sukurti teisės aktus atitinkančių savivaldybės pavaldumo įvairaus lygmens švietimo įstaigų tinklą, visgi geografiniu požiūriu tiek Marijampolės savivaldybėje, tiek ir Marijampolės mieste įstaigos išsidėsčiusios netolygiai: ugdymo įstaigų nėra Marijampolės seniūnijoje, Gudelių seniūnijoje, o ir Šunskų seniūnijoje esanti švietimo įstaiga (Mokolų progimnazija) yra prie pat Marijampolės miesto ribos; didžioji dalis Marijampolės miesto švietimo įstaigų koncentruojasi Degučių ir Narto seniūnijoms tenkančioje centrinėje miesto dalyje, Mokolų seniūnijos švietimo įstaigos išsidėsčiusios tik šiauriam seniūnijos šonui tenkančioje centrinėje miesto dalyje).

Nagrinėjamu laikotarpiu buvo pagerinta didelės dalies savivaldybės ugdymo mokyklų pastatų būklė. Didžiausi darbai atlikti šiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose: Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“; Marijampolės sav. Patašinės daugiafunkcis centras; Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rasa“; Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šypsenėlė“. Didžiausi darbai pagrindinio ugdymo mokyklose atlikti: Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijoje, Liudvino Kazio Borutos gimnazijoje, Marijampolės sav. Sasnavos pagrindinėje mokykloje, Marijampolės Jono Totoraičio progimnazijoje, Marijampolės „Šaltinio“ progimnazijoje ir kitose švietimo įstaigose. Visgi, dalies švietimo įstaigų pastatų yra prastos būklės: nusidėvėjimo lygis yra didelis, pastatų būklė apibūdinama kaip III-IV grupės (pavyzdžiui, Marijampolės „Smalsučio“ pradinė mokykla – nusidėvėjimas 64 %; Marijampolės mokykla-darželis „Želmenėliai“ – 60 %; Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Varpelis“ – nusidėvėjimas 55 % ir kt.

Paskutiniaisiais metais mažėjant mokinių skaičiui buvo nuosekliai optimizuojamas švietimo įstaigų tinklas, vykdoma klasių komplektavimo priežiūra, visgi vidutinė vienam ugdomam asmeniui tenkančių asignavimų lėšų suma (mokymo ir krepšelio lėšos, biudžeto lėšos aplinkai finansuoti (Aplinkos lėšos), mokinių pavežėjimo lėšos) švietimo įstaigose 2016-2018 metais vidutiniškai padidėjo 14,33 % (žr. 1.9

lentele) ir siekė 2.944 eurus. Reikia pažymėti, kad kai kuriose švietimo įstaigose šis dydis išsiskyrė tiek absoliučia apimtimi, tiek ir paskutinių metų pokyčiais: pavyzdžiui Marijampolės jaunimo mokyklos, Šventraugio vaikų darželio, Igliaukos vaikų darželio, kur asignavimų dalis vienam ugdomam asmeniui sudarė daugiau nei 4.500 eurų, o paskutinių trejų metų padidėjimas viršijo 30 %.

Neformaliojo vaikų švietimo paslaugas savivaldybėje teikė dvi įstaigos, kurių steigėja yra savivaldybės taryba. Šioje studijoje nagrinėjamos tik kito neformalaus švietimo paslaugas Marijampolės savivaldybėje teikiančio Marijampolės moksleivių kūrybos centro veiklos tendencijos. Neformaliojo švietimo programos lankančių asmenų skaičius 2014-2018 metais išaugo nuo 400 iki 520 asmenų (30 %), suteiktų paslaugų apimtys nagrinėjamu laikotarpiu išaugo nuo 2.624 iki 3.436 valandų (30,95 %), paskutiniiais metais organizuotų renginių skaičiui sumažėjus 25,24 %, bendras renginių dalyvių skaičius išaugo 41,55 %. MMKC taip pat teikia apgyvendinimo paslaugas jų per 2018 metus suteikta 687 lovdienių, t.y. 20,32 % daugiau nei 2014 metais. Nors pokyčiai NVŠ teisinėje bazėje yra palankūs neformaliajam vaikų švietimui plėsti Marijampolės savivaldybėje, NVŠ plėtrą riboja nepakankamai veiksmingas organizavimas, menkas infrastruktūros patrauklumas ir, atitinkamai, prastas NVŠ programų lankomumas – neformaliojo vaikų švietimo programos nelankė nei 20 % moksleivių. Nors 2014-2018 metais Centro paslaugų gavėjų skaičius išaugo, dėl skurdžios, neišplėtos neformaliojo vaikų švietimo infrastruktūros (nepatraukli aplinka, trūksta priemonių) ir nedidelio finansavimo mokinių dalyvavimas techninės kūrybos, gamtamokslinės ir panašiose veiklose yra palyginti mažai išplėtotas. Išlieka itin ribotos technologinio NVŠ programų pasirinkimas (2018 metais buvo tik trys technologinėms artimos programos: „Dailieji amatai“, „Dailusis molinukas“, „Taikomieji menai“.

Renginių ir dalyvių skaičiumi MKC yra viena iš pagrindinių Marijampolės savivaldybės kultūrą reprezentuojančių, įvairių formuojančių įstaigų: nuo 2013 iki 2017 metų centrinio padalinio organizuotų renginių skaičius išaugo nuo 208 iki 260 (2018 metais renginių skaičius pasiekė 300), bendras dalyvių ir lankytojų skaičius renginiuose nuo 2013 iki 2017 metų sumažėjo nuo 105.771 iki 76.074 asmenų (2018 metais – 116.459). 2018 metais kultūros centre dirbo 115 darbuotojų (skyriuose - 46, centre - 69), iš jų kultūros ir meno darbuotojų – 79. MKC pagrindinės veiklos kitos pajamos 2014-2018 metais išaugo beveik tris kartus; pagrindinės veiklos sąnaudos 2014-2018 metais padidėjo nuo 516.651 iki 1.393.246 eurų (beveik 2,7 karto); finansavimo pajamos 2014-2018 metais padidėjo nuo 488.229 iki 1.287.486 eurų (2,6 karto). Kultūros centro pastato techninė būklė yra gera, esminių defektų, trukdančių vykdyti Kultūros centrui priskirtas viešąsias funkcijas, nenustatyta.

MDT bendras renginių ir dalyvių skaičius išaugo daugiau nei 2 kartus, apie 2,5 karto išaugo spektaklių lankytojų skaičius (nuo 3.200 iki 7.919 asmenų). Visgi bendras renginių skaičius per metus išliko nedidelis – 84 renginiai, iš jų spektakliai – 46. MDT suvaidintų spektaklių skaičius 2018 metais siekė 38 (žiūrovų skaičius 6,3 tūkstančio, vidutiniškai 165 žiūrovai spektaklyje). 2018 metais MDT buvo 27,5 pareigybės, kurios paskutiniiais metais nesikeitė. MDT pagrindinės veiklos kitos pajamos 2014-2018 metais išaugo iki 24.500 eurų; finansavimo pajamos 2014-2018 metais padidėjo nuo 143.508,86 iki 248.679,86 eurų (73,29 %); didžiąją dalį finansavimo pajamų įstaiga gauna iš savivaldybės biudžeto (99,64 %). Teatro pastatas yra prastos būklės, jo fizinio nusidėvėjimo procentas yra 81,88% (remontuotinos lauko terasų perdangos, kurios yra avarinės būklės, ir per jas į fojė sunkiasi vanduo; stogo medinės laikančios konstrukcijos paveiktos drėgmės ir sutrūniję, dalis jų iškritę; pasenusi ir šildymo sistema, pastatas neapšiltintas, ir pan.), dėl ko pastato šildymo sąnaudos yra didelės (8,55 Eur/kv.m. per metus).

VšĮ „Marijampolės telekinas“ propaguoja kino meną kaip kultūros sritį; viešai rodo filmus; rengia premjerinių kino filmų pristatymus; organizuoja įvairius koncertus, ir pramoginius renginius; rengia parodas, konferencijas; renka, apdoroja kuria ir skleidžia TV laidas. Vien tik per 2018 metus buvo įvykdyti 3.132 renginiai (kino seansai, kino festivaliai, renginiai, premjeros, filmai šventėms paminėti, užsakovieji papildomi seansai mokymo įstaigoms ir pan.), kuriuos aplankė 106.792 lankytojai. Renginių skaičius nuo 2014 metų išaugo 36,47 %, lankytojų skaičius – 42,54 %, pagrindinės veiklos pajamos 2014-2018 metais išaugo 82,69 % (iki 434.688 eurų). 2018 metai, lyginant su laikotarpiu iki 2017 metų, tapo lankomiausiais ir pajamingiausiais metais. Veiklos apimčių plėtrą 2014-2018 metais skatino ne tik didesnis susidomėjimas kultūros paslaugomis, o konkrečiai – kino teatro paslaugomis, bet ir infrastruktūros pritaikymas lankytojams (2014 metais renovuotos teatrinės kėdės, apšiltintas pastato stogas, bendra investicijų vertė –

174.917 eurų). Visgi net ir įvykdžius pastato stogo apšiltinimą, pastato energetinės savybės nėra pakankamai – 2018 metais šildymo sąnaudos siekė 7,73 Eur/ kv.m. per metus). Bendras kino teatro veiklos efektyvumas augo – nuo (-)21.945 eurų 2014 metais iki 11.427 eurų 2016 metais, 1.411 eurų 2018 metais. Šie duomenys rodo geras galimybes užtikrinti kino teatro veiklos ir plėtros finansinį tvarumą.

Marijampolės sveikatingumo centre „Sveikatos banga“ didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos gyventojų (kitų lankytojų) aptarnavimo segmente – 2018 metais lankytojų skaičius siekė 40.500 asmenų. Kitose veiklose apimtys buvo nedidelės: 2018 metais buvo 10 sportinių grupių (50 dalyvių), per metus suorganizuoti 4 renginiai (508 dalyviai). Sveikatingumo centro veiklai naudojamo pastato, adresu Mokolų g. 61, Marijampolė, statybos metai – 2004, fizinio nusidėvėjimo procentas – 17,8 %, energetinio naudingumo klasė – D (energijos sąnaudos šildymui 2018 metais siekė 15,01 Eur/kv.m. per metus), pastato būklė apibūdinama kaip gera. Visgi, nors pastatas nėra senas, dėl nepakankamai geros projektavimo ar statybos darbų kokybės ar pastato priežiūros nuolatinio dėmesio reikalauja atskiri pastato elementai (lubos, langai, baseino vonia ir kt.), kas daro įtakos ir pastato energetinėms savybėms (energijos sąnaudos šildymui 2018 metais siekė 15,01 Eur/kv.m. per metus).

Marijampolės sporto mokykloje didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos gyventojų (kitų lankytojų) aptarnavimo segmente – 2018 metais lankytojų skaičius siekė 6000 asmenų. Kitose veiklose apimtys 2018 metais buvo: 21 sportinė grupė (224 dalyviai), per metus suorganizuota 12 renginių (530 dalyvių). Bendras mokyklos etatų skaičius 2018 metų pabaigoje buvo 26,46 etato. Paskutiniaisiais metais etatų skaičius sumažėjo 16,95 %, tačiau lyginant su kita panašia sveikatingumo ir sporto paslaugas teikiančia įstaiga - Marijampolės sveikatingumo centru „Sveikatos banga“, - personalo etatų skaičius buvo daugiau nei du kartus didesnis (išsiskiria tai, kad mokykloje yra palyginti didelis aptarnaujančio personalo etatų skaičius (12,25 etato, tuo metu kai Marijampolės sveikatingumo centre „Sveikatos banga“ šio personalo etatų skaičius yra tik 7,5). Mokyklos veiklai naudojamų pastatų būklė apibūdinama kaip gera. Gerą pastatų ir infrastruktūros būklę pavyko išlaikyti, įgyvendinus investicines priemones, kurių bendra vertė – daugiau nei 400 tūkst. eurų.

Marijampolės žaidimų sporto mokykloje didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos renginių organizavimo aptarnavimo segmente: 2018 metais renginių skaičius siekė 534, o lankytojų skaičius siekė 11.000 asmenų (nuo 2014 metų išaugo 16,40 %). Kitose veiklose apimtys: 2018 metais buvo 34 sportinės grupės (439 dalyviai), nuo 2014 metų tiek grupių, tiek ir dalyvių skaičius iš esmės nepasikeitė. Bendras mokyklos etatų skaičius 2018 metų pabaigoje buvo 26,50 etato. Paskutiniaisiais metais etatų skaičius sumažėjo 19,18 %, labiausiai buvo sumažintas pedagoginio personalo etatų skaičius – nuo 15,54 iki 9,75. Pastatų palyginti didelis aptarnaujančio personalo etatų skaičius (10,25 etato). Mokyklos veiklai naudojamų pastatų būklė apibūdinama kaip gera. Gerą pastatų ir infrastruktūros būklę pavyko išlaikyti, įgyvendinus investicines priemones, kurių bendra vertė – daugiau nei 81 tūkst. eurų. Mokyklos pajamų iš veiklos suma 2014-2018 metais išaugo iki 13.868 eurų (10,94 %), veiklos sąnaudos išaugo iki 441.045 eurų (27,81 %).

Sporto centre „Sūduva“ organizuojamos 32 sportinės grupės, kurias lanko 285 asmenys (nagrinėjamu laikotarpiu šie skaičiai iš esmės nesikeitė). Centre taip pat buvo organizuojami renginiai ir varžybos (2018 metais – 25 renginiai ir 3012 dalyvių; jų skaičius paskutiniaisiais metais taip pat beveik nesikeitė). Centro tiesiogiai paslaugoms teikti naudojamo pastato-sporto salės, adresu Sporto g. 1, statybos metai – 1969) ir pastato-mokomojo gamybinio korpuso, adresu Parko g. 9, pastato būklė apibūdinama kaip prasta, reikalingas kapitalinis remontas. Dėl nusidėvėjusios, energetiškai neefektyvios ir nusidėvėjusios infrastruktūros vaikų ir jaunimo, kurie renkasi sportuoti, skaičius paskutiniaisiais metais praktiškai neaugo (priešingai, nei kitų sveikatingumo ir sporto įstaigų). Centro pajamų iš veiklos suma 2014-2018 metais išaugo iki 18.428 eurų (5,18 %), veiklos sąnaudos išaugo beveik 28 %.

Sveikatingumo ir sporto paslaugų tendencijų analizė rodo, kad nagrinėjamu laikotarpiu Marijampolės mieste veikia keturios panašaus dydžio sveikatingumo ir sporto įstaigos (trys po ~26-30 etatų: Marijampolės sporto mokykla, Marijampolės žaidimų sporto mokykla ir Marijampolės sporto centras „Sūduva“, kuriose 2018 metų pabaigoje iš viso buvo 82,18 etato, ir Marijampolės sveikatingumo centras "Sveikatos banga", 13 etatų. Bendra etatų suma – 95,182 etatai. Iš šios sumos tik 30,88 etato buvo skirta pedagoginiam personalui, o likusi dalis aptarnaujančiam personalui (39,25 etatai), kitam administraciniam persona-

lui (12,55 etatai), buhalterijai (4 etatai) ir vadovybei (8,5 etatai). Darytina išvada, kad tokia personalo struktūra neatitinka paslaugų gavėjų poreikių ir savivaldybės biudžeto išlaidoms keliamų efektyvumo reikalavimų.

Studijoje identifikuotos spręstinios probleminės sritys: mažėjantis vidutinis sąstato (grupės/klasės) dydis savivaldybės ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose; prastas NVŠ programų patrauklumas; mažas profesionalaus scenos meno paslaugų patrauklumas vartotojams; nekokybiška papildomo sportinio ugdymo infrastruktūra (jos dalis); neefektyvi paslaugų organizacinė struktūra.

Paslaugų plėtojimo turinys. Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo paslaugų plėtojimo tikslas - sudaryti sąlygas plėtoti geros kokybės privalomąjį ir visuotinį švietimą už protingą, savivaldybei pakeliamą kainą (siekiamas rezultatas - Vidutinės metinės sąnaudos (mokinio krepšelis, aplinkos lėšos, pavežėjimo lėšos) vienam asmeniui (dabartine verte) – ne daugiau 2.944 Eurai). Kito neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtojimo tikslas - padidinti neformaliojo vaikų švietimo paslaugų patrauklumą, plėtojant technologinių NVŠ programų įvairovę Marijampolės moksleivių kūrybos centre (siekiamas rezultatas - technologinio pobūdžio NVŠ programas lankančių asmenų skaičius (210 asmenų)). Kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų plėtojimo tikslas – padidinti kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų patrauklumą ir prieinamumą, išplėtojant Marijampolės dramos teatro infrastruktūrą (siekiamas rezultatas - lankytojų skaičius (31.480)). Sveikatingumo ir sporto paslaugų plėtojimo tikslas - padidinti sveikatingumo ir sporto paslaugų efektyvumą ir patrauklumą (siekiamas rezultatas - dalyvių skaičius (1300)). Atsižvelgiant į įstaigų veiklos rezultatus, socialinės–ekonominės raidos prognozes, sudarytas viešųjų paslaugų įstaigų tinklo pertvarkos planas, kuriame numatyti įstaigų reorganizavimo veiksmai, siekiami rezultatai ir jų terminai. Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo paslaugų tinklo plėtojimo iki 2035 metų plane numatyta, kad per prognozuojamą laikotarpį bus reorganizuota 11 ugdymo įstaigų. Sveikatingumo ir sporto paslaugų tinklo plėtojimo iki 2035 metų veiksmų plane numatyta, kad visos keturios nagrinėtos įstaigos būtų reorganizuojamos, prie Marijampolės sporto mokyklos prijungiant likusias tris įstaigas. Be investicinių priemonių labai svarbios lieka organizacinės priemonės, skirtos subalansuotai naudoti esamą švietimo, kultūros ir profesionaliojo scenos meno infrastruktūrą, mažinant tarpusavio konkurenciją.

Projekto galimybės ir alternatyvos. Atsižvelgiant į siektinus minimalius rezultatus (nurodytus 2.1 skyriuje) bei infrastruktūros būklės 2018-2019 mokslo metais įvertinimą, suformuotas trumpasis veiklų sąrašas: atsižvelgiant į ugdymui naudojamų pastatų būklę, vykdytus plėtros darbus paskutiniaisiais metais, manoma, kad siekiant užtikrinti ugdymo paslaugų kokybę, reikalinga atlikti kapitalinio remonto darbus šiose ugdymo įstaigose: Marijampolės sav. Mokolų progimnazija (10.779 kub.m., 1962 m. statybos, nusidėvėjimas 46 %); Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“ (9.367 kub. m., 1987 m. statybos, nusidėvėjimas 39 %). Preliminari rangos darbų vertė, apskaičiuota vadovaujantis UAB „Sistela“ sustambintais ekonominiais normatyvais pagal 2019-03 mėn. kainas, yra atitinkamai 1.425.954 Eur ir 1.239.160 Eur.; atsižvelgiant į profesionaliojo scenos menui naudojamą MDT pastato būklę, vykdytus plėtros darbus paskutiniaisiais metais, manoma, kad siekiant užtikrinti tikslų pasiekimą, reikalinga atlikti kapitalinio remonto darbus Marijampolės dramos teatro pastate (10.344 kub.m., 1943 m. statybos). Preliminari rangos darbų vertė, apskaičiuota vadovaujantis UAB „Sistela“ sustambintais ekonominiais normatyvais, yra 1.532.981 Eur; atsižvelgiant į sveikatingumo ir sporto infrastruktūros būklę, reikalinga atlikti kapitalinio remonto darbus sporto centro „Sūduva“ pastatui (9.905 kub.m., 1969 m. statybos). Preliminari rangos darbų vertė, apskaičiuota vadovaujantis UAB „Sistela“ sustambintais ekonominiais normatyvais, yra 1.467.921 Eur.

Finansinėje analizėje nagrinėjamos dvi alternatyvos: „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“ ir „Naujo pastato statyba“. Finansinių rodiklių vertinimas rodo, kad bendri Projekto investicijų finansiniai rodikliai yra neigiami, tačiau, panaudojant papildomus asignavimus iš Pareiškėjo arba savivaldybės biudžeto, finansinis projekto gyvybingumas yra užtikrintas. Alternatyvos yra finansiškai gyvybingos - finansinis gyvybingumas realiaja išraiška yra lygus arba didesnis už nulį. Ekonominiai rodikliai rodo, jog alternatyva „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“ duoda didesnę ekonominę naudą (ENIS – 1,39), todėl ją ir siūloma įgyvendinti.

1. PASLAUGŲ KONTEKSTAS

Šiame skyriuje pateikiama Marijampolės savivaldybės viešųjų neformaliojo švietimo paslaugų (Marijampolės savivaldybei pavaldžių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų, kitą neformalųjų vaikų švietimą vykdančio Marijampolės moksleivių kūrybos centro), formaliojo švietimo paslaugų (Marijampolės savivaldybei pavaldžių pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo įstaigų), sveikatingumo ir sporto paslaugų (Sveikatingumo centro „Sveikatos banga“, Marijampolės sporto mokyklos, Marijampolės žaidimų sporto mokyklos ir Sporto centro „Sūduva“), kultūros paslaugų (Marijampolės kultūros centro (neįskaitant teritorinių padalinių), Marijampolės dramos teatro ir Marijampolės „Spindulio“ kino teatro) teikimo pasiūlos ir paklausos analizė ir prognozės.

1.1. Viešųjų paslaugų pasiūla

Nagrinėjamų neformaliojo švietimo paslaugų, formaliojo švietimo paslaugų, sveikatingumo ir sporto paslaugų, kultūros paslaugų pasiūla nagrinėjama šiais aspektais: viešųjų paslaugų paskirtis ir tikslai, jų principinė teikimo schema; esminės paslaugos teikimo tendencijų charakteristikos; viešųjų paslaugų teikėjų, kurie teikia paslaugas Marijampolės savivaldybėje, ir jų naudojamos infrastruktūros charakteristika; paslaugų teikimo pajamos ir patiriamos išlaidos, jų finansavimas.

1.1.1. Viešųjų paslaugų paskirtis ir tikslai

Viešosios paslaugos esmė ir paskirtis yra apibrėžti Viešojo administravimo įstatyme. Jame pažymima, kad viešoji paslauga yra „valstybės ar savivaldybių kontroliuojamų juridinių asmenų veikla teikiant asmenims socialines, švietimo, mokslo, kultūros, sporto ir kitas įstatymų numatytas paslaugas“.

Neformaliojo švietimo paslaugos, formaliojo švietimo paslaugos, kultūros paslaugos, sveikatingumo ir sporto paslaugos, kaip viešosios paslaugos, patenka į Vietos savivaldos įstatyme apibrėžtas savarankiškas savivaldybės funkcijas „ikimokyklinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo organizavimas, vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas“, „savivaldybės teritorijoje gyvenančių vaikų iki 16 metų mokymosi pagal privalomojo švietimo programas užtikrinimas“, „gyventojų bendrosios kultūros ugdymas ir etnokultūros puoselėjimas (dalyvavimas kultūros plėtros projektuose, muziejų, teatrų, kultūros centrų ir kitų kultūros įstaigų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas, likvidavimas ir jų veiklos priežiūra, savivaldybių viešųjų bibliotekų steigimas, reorganizavimas, pertvarkymas ir jų veiklos priežiūra“, „kūno kultūros ir sporto plėtojimas, gyventojų poilsio organizavimas“.

Neformaliojo švietimo paslaugų paskirtis ir tikslai. Neformaliojo švietimo, kaip viešųjų paslaugų, esmė ir paskirtis yra apibrėžti Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme. Jame pažymima, kad neformalusis švietimas – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas.

Neformaliojo vaikų švietimo paskirtis – tenkinti mokinių pažinimo, ugdymosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais.

Ikimokyklinio ugdymo paskirtis – padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius.

Priešmokyklinio ugdymo paskirtis – padėti vaikui pasirengti sėkmingai mokytis pagal pradinio ugdymo programą.

Neformaliojo vaikų švietimo koncepcijoje pažymėta, kad neformaliojo vaikų švietimo tikslas yra ugdyti kompetencijas, teikiančias galimybių asmeniui tapti aktyviu visuomenės nariu, sėkmingai veikti

visuomenėje, padėti tenkinti pažinimo ir saviraiškos poreikius. Neformaliojo vaikų švietimo uždaviniai: ugdyti ir plėtoti vaikų kompetencijas per saviraiškos poreikio tenkinimą; ugdyti pagarbą žmogaus teisėms, orumą, pilietiškumą, tautiškumą, demokratišką požiūrį į pasaulėžiūrą, įsitikinimų ir gyvenimo būdų įvairovę; ugdyti gebėjimą kritiškai mąstyti, rinktis ir orientuotis dinamiškoje visuomenėje; spręsti socialinės integracijos problemas: mažiau galimybių turinčių (esančių iš kultūriškai, geografiškai, socialiai ir ekonomiškai nepalankios aplinkos ar turinčių specialiųjų poreikių), ypatingų poreikių (itin gabių ir talentingų) vaikų, iškritusių iš švietimo sistemos, integravimas į visuomeninį gyvenimą, socialinių problemų sprendimas; padėti spręsti integravimosi į darbo rinką problemas; tobulinti tam tikros srities žinias, gebėjimus ir įgūdžius, suteikti asmeniui papildomų dalykinių kompetencijų (šaltinis: Neformaliojo vaikų švietimo koncepcija).

Neformaliojo vaikų švietimo sričiai priskiriama tiek vaikų ir jaunimo organizacijų, vaikų ir jaunimo klubų, laisvalaikio centrų veikla, tiek muzikos, meno, dailės, sporto ir kitų panašių mokyklų veikla. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų gavėjai – pagal bendrojo ugdymo programas besimokantys vaikai ir jaunimas iki 19 metų (specialiųjų poreikių – iki 21 metų).

Formaliojo švietimo paslaugų paskirtis ir tikslai. Formaliojo švietimo esmė ir paskirtis yra apibrėžti Švietimo įstatyme. Jame pažymima, kad formalusis švietimas – švietimas, vykdomas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas švietimo programas, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis, vidurinis arba aukštasis išsilavinimas ir (ar) kvalifikacija arba pripažįstama kompetencija, reikalinga įstatymų reglamentuojamam darbui ar funkcijai atlikti. Pagrindinio ugdymo paskirtis – suteikti asmeniui dorinės, sociokultūrinės ir pilietinės brandos pagrindus, bendrąjį raštingumą, technologinio raštingumo pradmenis, ugdyti tautinį sąmoningumą, išugdyti siekimą ir gebėjimą apsispręsti, pasirinkti ir mokytis toliau.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme taip pat pažymima, kad kiekvienam Lietuvos Respublikos piliečiui, užsieniečiui, turinčiam teisę nuolat ar laikinai gyventi Lietuvoje, valstybė garantuoja: <...> pagrindinį <...> ugdymą.

Kultūros paslaugų (įskaitant ir profesionaliojo scenos meno paslaugų) paskirtis ir tikslai. Kultūros paslaugų esmė ir paskirtis įtvirtintos Lietuvos kultūros politikos kaitos gairėse, Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, 2014–2020 m. nacionalinės pažangos programoje, Regionų kultūros plėtros 2012–2020 m. programoje, Kultūros ir kūrybinių industrijų politikos 2015–2020 metų plėtros kryptyse, o taip pat Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“. Profesionaliojo scenos meno paslaugų esmė ir paskirtis įtvirtinti Profesionaliojo scenos meno įstatyme.

Lietuvos kultūros politikos kaitos gairėse pažymėta, kad „Lietuvos visuomenės kūrybiniai gebėjimai – tai pagrindiniai jos tvarumo ir konkurencingumo ištekliai. Kultūra ir kūrybingumas – tai demokratijos ir laisvos asmenybės saviraiškos prielaida“. Viena šiame dokumente numatytų Lietuvos kultūros politikos kaitos gairių yra „įtvirtinti kultūrą kaip strateginę valstybės raidos kryptį, teikiant prioritetą kultūros politikai“.

Valstybės pažangos strategijoje „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ pažymėta, kad „Kultūra kiekvieno visuomenės nario gyvenime užima ypač svarbią vietą. Ji suprantama ne tik kaip muziejų, parodų ar teatrų lankymas, bet ir daug plačiau – kaip visuomenės savivokos ir saviraiškos kultūra, kurianti pridėtinę vertę įvairiose visuomenės gyvenimo srityse“. Strategijoje pažymėta būtinybė „Plėtoti aukštos kokybės kultūros paslaugas visoje šalyje, siekiant užtikrinti kultūros įvairovę ir jos prieinamumą. Skatinti kultūros ir įvairių gyvenimo sričių partnerystę, panaudojant kūrybos produktus ir kultūros paslaugas“.

2014–2020 m. nacionalinės pažangos programoje pažymėta, kad esminę įtaką sėkmingai šalies raidai ateityje turės Lietuvos piliečių kultūros, mąstymo, elgsenos pokyčiai ir visuomenėje vyraujančios vertybės. Programoje numatoma, kad kultūros sektorius turi tapti šių procesų katalizatoriumi, įtvirtinant sumanios ekonomikos ir visuomenės vertybines nuostatas – atvirumą, kūrybingumą ir atsakomybę, o kultūra grindžiamas kūrybingumas ne tik stiprina visuomenės pasitikėjimą savo jėgomis išsaugoti savo tapatybę ir siekti gerovės, tačiau taip pat daro įtaką naujų inovatyvių produktų ir paslaugų kūrimuisi, sutei-

kia žmogui įkvėpimą mokytis ir stiprina bendruomenes, didina socialinių grupių sąsajas, gerina vietas įvairiai, kuria viešojo ir privataus sektorių partnerystę, teigiamai veikia miestų ir regionų plėtrą.

Regionų kultūros plėtros 2012–2020 m. programoje kultūra apibūdinta „kaip labai svarbus socialinės ir ekonominės plėtros veiksnys“, todėl būtina „sudaryti sąlygas regionuose žmogaus kūrybinei raidai ir visapusiškai asmenybės raidai, kultūros įvairovei, sklaidai ir prieinamumui, kaip regiono socialinės ir ekonominės pažangos pagrindui <...>“.

Kultūros ir kūrybinių industrijų politikos 2015-2020 metų plėtros kryptyse pažymėta, kad kultūros ir kūrybinės industrijos (KKI) Lietuvoje yra pripažįstamos kaip svarbi ir perspektyvi Lietuvos ūkio bei visuomenės gyvenimo dalis.

Profesionaliojo scenos meno įstatyme pažymėta, kad profesionaliojo scenos meno misija yra skatinti žmogaus dvasinį tobulėjimą, ugdyti kūrybingą, atvirą, pilietinę visuomenę ir kurti modernią valstybę, puoselėjančią nacionalinį tapatumą, valstybinę kalbą, Lietuvos ir kitų tautų kultūros tradicijas ir vertybes.

Sveikatingumo ir sporto paslaugų paskirtis ir tikslai. Sveikatingumo (kūno kultūros) ir sporto plėtojimo esmė ir paskirtis yra apibrėžti Sporto įstatyme, Švietimo įstatyme, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatyme. Sporto įstatyme pažymima, kad kūno kultūra yra svarbi asmens ir visuomenės bendrosios kultūros dalis – žmogaus fizinė ir dvasinė raida (pratybos) ir jos rezultatas (fizinė ir psichinė darna, grožis, fizinis pajėgumas ir aktyvumas, sveikata), o sportas – visos fizinės veiklos formos, kuriomis organizuotai ar individualiai siekiama tobulinti fizinę ištvėrę ir psichinę sveikatą (gerovę), formuoti socialinius santykius ar siekti rezultatų įvairaus lygio varžybose. Pagrindinė sporto ir kūno kultūros misija – ugdyti sveiką ir fiziškai aktyvią visuomenę, kuo daugiau gyventojų įtraukiant į organizuotas ir savarankiškas sporto pratybas, skatinant jų visapusišką tobulėjimą. Ugdant talentingus jaunuosius sportininkus, tikimasi rezultatyvaus atstovavimo savivaldybei šalies sporto renginiuose ir Lietuvos Respublikai tarptautiniuose sporto renginiuose. Taip pat pažymima, kad valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, sporto srityje veikiančios nevyriausybines organizacijas, vykdydamos savo veiklą, privalo kurti tokias sąlygas, kad asmenys galėtų sportuoti ir taip stiprinti savo sveikatą.

Sveikatingumo ir sporto paslaugos taip pat priskirtinos neformaliai vaikų švietimui (žr. aukščiau), neformaliai suaugusiųjų švietimui. Neformalusis suaugusiųjų švietimas – asmens ir visuomenės interesus atitinkantis švietimas pagal įvairias neformaliojo suaugusiųjų švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, teikiamas ne jaunesniems negu 18 metų asmenims (šaltinis: Neformaliojo suaugusiųjų švietimo įstatymas). Neformaliojo suaugusiųjų švietimo paskirtis – sudaryti sąlygas asmeniui mokytis visą gyvenimą, tenkinti pažinimo poreikius, tobulinti įgytą kvalifikaciją, įgyti papildomų kompetencijų.

1.1.2. Viešųjų paslaugų teikimo principinė schema

Viešųjų paslaugų teikimo principinė schema yra apibrėžta Viešojo administravimo įstatyme. Jame pažymima, kad „įstatymų numatyta viešųjų paslaugų teikimą teritoriniu lygiu reglamentuoja pagal įgaliojimus savivaldybių administravimo subjektai ir teritoriniai valstybinio administravimo subjektai“.

Neformaliojo švietimo ir formaliojo švietimo paslaugų teikimo principinė schema. Švietimo įstatyme pažymėta, kad savivaldybės taryba neformaliojo švietimo mokyklas steigia savarankiškai, o tarp švietimo valdymo subjektų yra: savivaldybės institucijos ir švietimo įstaigos vadovas.

Įstatymas numato, kad savivaldybės atstovaujamoji institucija: įgyvendina valstybinę švietimo politiką savivaldybėje, nustato ilgalaikius švietimo plėtros tikslus ir priemones jiems pasiekti; steigia, reorganizuoja ir likviduoja savivaldybės administracijos švietimo padalinius; formuoja ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo, vaikų ir suaugusiųjų neformaliojo švietimo programas teikiančių mokyklų tinklą, sudaro sąlygas vaikų privalomajam švietimui vykdyti. Inicijuoja, kad būtų formuojamas gyventojų poreikius atitinkantis profesinio mokymo ir suaugusiųjų švietimo teikėjų tinklas, savarankiškai formuoja neformaliojo švietimo teikėjų tinklą. Savivaldybės vykdomoji institucija: analizuoja švie-

timo būklę, užtikrina valstybinės švietimo politikos vykdymą; organizuoja ikimokyklinį ugdymą, priešmokyklinį ugdymą, bendrąjį ugdymą, profesinį mokymą ir profesinį orientavimą, kitą vaikų neformalųjį švietimą, suaugusiųjų neformalųjį švietimą; skiria savivaldybės administracijos švietimo padalinių vadovus ir specialistus; organizuoja ir koordinuoja švietimo pagalbos teikimą mokiniui, mokytojui, šeimai, mokyklai, vaiko minimalios priežiūros priemonių vykdymą, vykdo kitas funkcijas. Savivaldybės švietimo įstaigos vadovo pareigybės aprašymą tvirtina, švietimo įstaigos vadovą viešo konkurso būdu į pareigas penkeriems metams skiria ir iš jų atleidžia, viešą konkursą švietimo įstaigos vadovo pareigoms eiti organizuoja savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija (dalyvių susirinkimas) ar jos (jo) įgaliotas asmuo. Švietimo įstaigos vadovas: vadovauja švietimo įstaigos strateginio plano ir metinių veiklos planų, švietimo programų rengimui, rekomendacijų dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokykloje priemonių įgyvendinimui, juos tvirtina, vadovauja jų vykdymui; skiria ir atleidžia mokytojus, kitus ugdymo procese dalyvaujančius asmenis ir aptarnaujančią personalą, tvirtina jų pareigybės aprašymus; rūpinasi mokytojų ir kitų darbuotojų darbo sąlygomis, organizuoja trūkstamų mokytojų paiešką; atlieka kitas funkcijas. Mokyklos savivaldos institucijos kolegialiai svarsto mokyklos veiklos ir finansavimo klausimus ir pagal kompetenciją, apibrėžtą mokyklos įstatuose, priima sprendimus, daro įtaką vadovo priimamiems sprendimams, atlieka visuomeninę mokyklos valdymo priežiūrą. Mokyklos savivaldos institucijų įvairovę, jų kompetenciją ir sudarymo principus įteisina mokyklos įstatatai. Mokyklos taryba – aukščiausiaji mokyklos savivaldos institucija, sudaryta iš mokinių, mokytojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) ir vietos bendruomenės atstovų.

Be ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų, galimybių studijoje taip pat nagrinėjamas kitą neformalųjį vaikų švietimą vykdančią Marijampolės moksleivių kūrybos centras (MMKC). MMKC – savivaldybės neformaliojo švietimo mokykla. MMKC pagrindinė paskirtis yra neformaliojo vaikų švietimo grupės universalus daugiavališkas centras. MMKC vykdo įstatymų ir kitų teisės aktų jam pavestas funkcijas ir įgyvendina Marijampolės savivaldybės politiką neformaliojo švietimo srityje. MMKC misija – sudaryti Marijampolės savivaldybės vaikams ir jaunimui jų amžių, gebėjimus ir poreikius atitinkančias ugdymo (si), saviraiškos ir laisvalaikio leidimo sąlygas. MMKC veiklos tikslas – tenkinti Marijampolės savivaldybės vaikų ir jaunimo pažinimo, lavinimo poreikius ir padėti jiems integruotis bei tapti aktyviais visuomenės nariais, ugdant pilietiškumą, iniciatyvumą, veiklumą. MMKC turi vieną skyrių – Atvirą jaunimo centrą. Centrai vadovauja direktoriais. Kolegialus valdymo organas nesudarytas.

Kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų teikimo principinė schema. Šioje dalyje aptariama Marijampolės kultūros centro (neįskaitant teritorinių padalinių), Marijampolės dramos teatro ir Marijampolės „Spindulio“ kino teatro paslaugų teikimo principinė schema.

Marijampolės kultūros centras – Marijampolės savivaldybės kultūros įstaiga, įvairias kultūros sritis, žanrus puoselėjantis ir skleidžiantis daugiavališkas aukščiausios kategorijos kultūros centras. MKC steigėjo funkcijas vykdo Marijampolės savivaldybės taryba. Kultūros centrų įstatyme pažymėta, kad savivaldybės taryba yra viena iš kultūros centrų valstybinio valdymo dalyvių.

Vadovaujantis Marijampolės savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 25 d. sprendimu Nr. 1-243 „Dėl Marijampolės laisvalaikio ir užimtumo centro ir Marijampolės kultūros centro reorganizavimo ir Marijampolės kultūros centro nuostatų patvirtinimo“, Kultūros centro veiklos tikslai yra: tenkinti savivaldybės visuomenės kultūrinius poreikius, puoselėti etninę kultūrą, mėgėjų meną, kurti menines programas, plėtoti edukacinę, neformaliojo vaikų švietimo, pramoginę veiklą, rūpintis tautinių tradicijų išsaugojimu ir profesionalaus meno sklaidą; inicijuoti Kultūros centro paslaugų ir programų plėtrą, bendradarbiavimą ir projekcinę veiklą, didinti kultūros prieinamumą savivaldybės teritorijoje.

Kultūros centro valdymo organai ir jų kompetencija nustatyti Kultūros centro nuostatuose, kuriuose numatyta, kad Kultūros centrai vadovauja direktoriais, kurį teisės aktų nustatyta tvarka skiria pareigoms ir atleidžia iš pareigų Marijampolės savivaldybės meras. Kultūros centre taip pat sudaroma nuolatinė, kolegiali, patariamojo balso teisę turinti Kultūros centro taryba, kurios sudėtį ir darbo reglamentą tvirtina Kultūros centro direktoriais.

Marijampolės dramos teatras (MDT) yra Marijampolės savivaldybės biudžetinė įstaiga, organizanti profesionalaus scenos meno (spektaklių ir (ar) kitų literatūros, meno programų) kūrimą ir jų viešą atlikimą. MDT steigėjo funkcijas vykdo Marijampolės savivaldybės taryba. Vadovaujantis MDT nuostatais, patvirtintais Marijampolės savivaldybės tarybos 2009 m. kovo mėn. 30 d. sprendimu Nr. 1-718, pagrindinis teatro veiklos uždavinys – tenkinti Marijampolės savivaldybės bendruomenės kultūrinius poreikius, puoselėti, kurti ir plėtoti profesionalaus dramos teatro tradicijas. Teatras, įgyvendindamas šį uždavinį, atlieka šias funkcijas: formuoja ir pristato visuomenei šiuolaikinio dramos teatro tendencijas ir kryptis, kūrybiškai perteikia pasaulio scenos meno kultūros vertybes; sudaro sąlygas talentingiems jauniems ir pripažintiems teatro meno kūrėjams, kūrybingiems darbuotojams, atlikėjams dalyvauti Teatro kūrybinėje veikloje; vykdo kitas funkcijas. MDT valdymo organai ir jų kompetencija nustatyti Teatro nuostatuose, kuriuose numatyta, kad teatrui vadovauja direktorius, kuris skiriamas į pareigas ir atleidžiamas iš pareigų darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka; teatre trejų metų laikotarpiui sudaroma 5 narių kolegiali, patariamojo balso teisę turinti meno taryba.

Marijampolės „Spindulio“ kino teatro veiklą ir paslaugų teikimą organizuoja Viešoji įstaiga „Marijampolės telekinas“, kuri yra viešosios įstaigos statusą turinti įstaiga, įsteigta 2004 m. rugsėjo 9 d. pertvarkius akcinę bendrovę „Marijampolės telekinas“. Įstaiga veikia pagal Viešųjų įstaigų įstatymą. Viešosios įstaigos kapitalą, kurio vertė 677.327 Eur, sudaro 942 kapitalo dalys. Jas turi trys dalininkai: 934 kapitalo dalis (99,15 %) valdo Marijampolės savivaldybę, kitų dalininkų įnašai 7 dalys ir 1 dalis, kurių dalis iš viso sudaro 0,85 % įstaigos kapitalo. Vadovaujantis įstatais, pagrindinis įstaigos tikslas yra tenkinti viešuosius interesus visuomenės informavimo, kultūros ir pramogų organizavimo srityse. Siekdama įgyvendinti šį tikslą, įstaiga propaguoja kino meną kaip kultūros sritį; viešai rodo kino filmus, skirtus įvairaus amžiaus ir skonio žiūrovams; rengia premjerinių kino filmų pristatymus, susitikimus su kino kūrėjais ir kt. Įstaigos valdymo organai ir jų kompetencija nustatyti įstaigos įstatuose, kuriuose numatyta, kad įstaigai vadovauja direktorius, kuris skiriamas į pareigas ir atleidžiamas iš pareigų darbo kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka; aukščiausiasis įstaigos valdymo organas yra visuotinis dalininkų susirinkimas.

Sveikatingumo ir sporto paslaugų teikimo principinė schema. Šioje dalyje aptariama Sveikatingumo centro „Sveikatos banga“, Marijampolės sporto mokyklos, Marijampolės žaidimų sporto mokyklos ir Sporto centro „Sūduva“ teikimo principinė schema.

Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“ yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, teikianti kūno kultūros, sporto, sveikatingumo bei neformaliojo ugdymo paslaugas. Įstaiga veiklą pradėjo 2005-04-01. Įstaigos steigėjo funkcijas vykdo Marijampolės savivaldybės taryba. Pagrindiniai įstaigos veiklos tikslai ir uždaviniai: formuoti Marijampolės savivaldybės bendruomenės gyventojams sveikos ir saugios gyvenamosios nuostatas, įgūdžius ir gebėjimus; sudaryti sąlygas turiningai praleisti laisvalaikį, reabilituotis po susirgimų, traumų, skatinti sveiką gyvenimo būdą; padėti integruotis į visuomenę žmonėms su negalia; sudaryti jaunimui sąlygas tenkinti pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius; bendradarbiaujant su Marijampolės savivaldybės administracija tęsti savivaldybės mokyklų antrųjų klasių moksleivių mokymą plaukti, siekiant per metus apmokyti 200-300 moksleivių. Įstaigos valdymo organai ir jų kompetencija nustatyti nuostatuose, kuriuose numatyta, kad įstaigai vadovauja direktorius, kurį skiria pareigoms ir atleidžia iš pareigų Marijampolės savivaldybės meras, teisės aktų nustatyta tvarka.

Marijampolės sporto mokykla yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, teikianti neformaliojo ugdymo paslaugas. Įstaigos steigėjo funkcijas vykdo Marijampolės savivaldybės taryba. Mokyklos misija - sudaryti sąlygas moksleiviams užsiiminti plaukimo, baidarių irklavimo, buriavimo sportu, siekti aukštų rezultatų, sudaryti geras sąlygas saviraiškai per sportą, stiprinti sveikatą, tobulėti fiziškai ir dvasiškai ieškoti ir atrinkti sportui gabius moksleivius. Mokyklos tikslai: sudaryti geras sąlygas ir galimybes moksleivių saviraiškai per kūno kultūrą ir sportą, ugdyti stiprius, visapusiškai išsilavinusius Lietuvos piliečius; formuoti teigiamą požiūrį į sportą, kūno kultūrą ir sveiką gyvenimo būdą; kurti aplinką, padedančią tobulinti ugdymo kokybę bei stiprinti mokyklos materialinę bazę ir kt. Mokyklos valdymo organai ir jų kompetencija nustatyti

nuostatuose, kuriuose numatyta, kad mokyklai vadovauja direktorius, kurį skiria pareigoms ir atleidžia iš pareigų Marijampolės savivaldybės meras, teisės aktų nustatyta tvarka.

Marijampolės žaidimų sporto mokykla yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, organizuojanti vaikų ir jaunimo papildomą ugdymą, sudaranti sąlygas saviraiškai per sportą. Įstaiga veiklą pradėjo 1984-09-15. Įstaigos steigėjo funkcijas vykdo Marijampolės savivaldybės taryba. Mokyklos tikslas: per sportą skatinti vaikų ir jaunimo saviraišką, ieškoti talentingų vaikų krepšinio, tinklinio, šaškių, šachmatų regbio sporto šakoms, organizuoti sportinio ugdymo procesą laisvu po pamokų metu, suformuoti kompetentingus sporto trenerius bei sporto pedagogus išskeltiems tikslams ir uždaviniams pasiekti pagal reglamentuotus formalųjų švietimą papildančius reikalavimus, vykdyti formalųjų švietimą papildančias programas, rengti sportininkus savivaldybės apskrities ir Lietuvos Respublikos rinktinėms. Mokyklos uždaviniai: dalyvauti Marijampolės žaidimų sporto mokyklos vykdomų sporto šakų pirmenybėse mieste; prisidėti komplektuojant savivaldybės rinktines, kurios dalyvautų nacionaliniuose čempionatuose, jaunimo, jaunių ir jaunučių žaidynėse bei pirmenybėse, apskrities, sporto mokyklų, centrų varžybose; rengti sportininkus pagal mokykloje esamas sporto šakas; padėti vykdyti įvairių sporto šakų savivaldybės pirmenybes ir kt. Mokyklos valdymo organai ir jų kompetencija nustatyti nuostatuose, kuriuose numatyta, kad mokyklai vadovauja direktorius, kurį skiria pareigoms ir atleidžia iš pareigų Marijampolės savivaldybės meras, teisės aktų nustatyta tvarka.

Marijampolės savivaldybės sporto centras „Sūduva“ yra vaikų ir jaunimo papildomo ugdymo savivaldybės biudžetinė įstaiga, sudaranti sąlygas saviraiškai per sportą. Sporto centras įsteigtas 1996-02-01. Įstaigos steigėjo funkcijas vykdo Marijampolės savivaldybės taryba. Sporto centro tikslas – per sportą skatinti vaikų ir jaunimo saviraišką, ieškoti talentingų sportininkų, sporto mokslo ir medicinos specialistų parengtomis bei praktikoje patvirtintomis priemonėmis rengti sportininkus, galinčius deramai atstovauti šalį olimpinėse žaidynėse, Pasaulio ir Europos čempionatuose, kituose tarptautiniuose sporto renginiuose. Sporto centro uždaviniai: padėti ugdyti ir lavinti sveiką asmenybę, puoselėti dvasines, psichines ir fizines žmogaus galias, diegti pomėgį ir poreikį sportuoti, ieškoti talentingų sportininkų, rengti sportininkus savivaldybės, apskrities ir Lietuvos Respublikos rinktinėms ir kt. Sporto centro valdymo organai ir jų kompetencija nustatyti nuostatuose, kuriuose numatyta, kad mokyklai vadovauja direktorius, kurį skiria pareigoms ir atleidžia iš pareigų Steigėjas teisės aktų nustatyta tvarka. Sporto centro taryba yra aukščiausias centro savivaldos organas, atstovaujantis sporto centro darbuotojų bendruomenei, sportininkams, jų tėvams, socialiniams partneriams ir rėmėjams.

1.1.3. Viešųjų paslaugų teikimo tendencijos

Šioje dalyje nagrinėjamos bendrosios nagrinėjamų viešųjų paslaugų teikimo apimtys Marijampolės savivaldybėje; atskirų paslaugas teikiančių įstaigų veiklos apimtys, paslaugoms teikti naudojamos infrastruktūros būklė, viešųjų paslaugų pajamos, sąnaudos ir jų finansavimas; galimybės gauti nagrinėjamas analogiškas viešąsias paslaugas rinkoje.

1.1.3.1. Švietimo paslaugų teikimo tendencijos

Šioje dalyje nagrinėjamos Marijampolės savivaldybės viešųjų neformaliojo švietimo paslaugų (Marijampolės savivaldybei pavaldžių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų, kitą neformalųjų vaikų švietimą vykdančio Marijampolės moksleivių kūrybos centro), formaliojo švietimo paslaugų (Marijampolės savivaldybei pavaldžių pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo įstaigų) teikimo tendencijos.

Ikimokyklinio ugdymo paslaugų teikimo tendencijos. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose paslaugas 2018 metais iš viso gavo 2.181 vaikas (nuo 2014 metų išaugo 3,33 %), iš to skaičiaus savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose ugdomų vaikų skaičius išaugo nuo 2.066 iki 2.095 vaikų (1,40 %), nevalstybinėse ugdymo įstaigose ugdomų vaikų skaičius 2014-2018 metais išaugo daugiau nei dvigubai (nuo 38 iki 79 vaikų).

1.1 lentelė. Vaikai ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdymo programose, metų pabaigoje

	2014	2018	Pokytis, proc.
Ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius iš viso, asmenys	2.104	2.174	3,33
Ikimokyklinio ugdymo grupių skaičius iš viso, asmenys	113	122	7,96
Savivaldybės įstaigų ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius	2.066	2.095	1,40
Savivaldybės įstaigų ikimokyklinio ugdymo grupių skaičius	110	116	5,45
Nevalstybinių įstaigų ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius	38	79	107,89
Nevalstybinių įstaigų ikimokyklinio ugdymo grupių skaičius	3	6	100,00
Ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius, vnt.	12	14	16,67
Vietų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose, vnt.	2.013	2.181	8,35

(šaltinis: ŠVIS)

Nagrinėjant vidutinio grupės dydžio tendencijas, matyti, kad savivaldybės pavaldumo įstaigose jis sumažėjo nuo 18,78 iki 18,06 vaiko, nevalstybinėse ugdymo įstaigose šis skaičius augo nuo 12,67 iki 13,17.

1.2 lentelė. Vidutinis grupės dydis ikimokyklinio ugdymo įstaigose, metų pabaigoje

	2014	2018
Vidutinis grupės dydis visose savivaldybės įstaigose	18,62	17,82
Vidutinis grupės dydis savivaldybės įstaigose	18,78	18,06
Vidutinis grupės dydis nevalstybinėse įstaigose	12,67	13,17

(šaltinis: ŠVIS)

Savivaldybės pavaldumo ikimokyklinio ugdymo įstaigų pedagoginių darbuotojų skaičiaus analizė rodo, kad augant vaikų skaičiui, buvo didinamas ir pedagoginių darbuotojų skaičius: 2014-2018 metais bendras pedagoginio personalo skaičius išaugo 11,11 %.

1.3 lentelė. Pedagoginis personalas savivaldybės pavaldumo ikimokyklinio ugdymo įstaigose, metų pabaigoje

	Iš viso darbuotojų 2014 metų pabaigoje	Iš viso darbuotojų 2018 metų pabaigoje	Pokytis, proc.
Direktorius	9	12	33,33
Direktoriaus pavaduotojai ugdymui	7	8	14,29
Ikimokyklinio ugdymo auklėtojai	161	168	4,35
Priešmokyklinio ugdymo pedagogai	21	27	28,57
Meninio ugdymo mokytojai	11	12	9,09
Specialieji pedagogai	1	1	0,00
Logopedai	10	12	20,00
Socialiniai pedagogai	2	4	100,00
Psichologai	0	2	
Kiti pedagoginiai darbuotojai	3	4	33,33
Pedagoginių darbuotojų, iš viso	225	250	11,11

(šaltinis: ŠVIS)

Bendrojo ugdymo paslaugų teikimo tendencijos. Bendrojo ugdymo įstaigose (valstybinėse, savivaldybės ir nevalstybinėse) 2018 metais buvo ugdomi 7.064 asmenys (žr. 1.4 lentelę) - nuo 2014 metų šis skaičius sumažėjo 10,54 %. Tuo pačiu laikotarpiu klasių skaičius sumažėjo 18,07 %.

Savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose 2018 metais buvo ugdomi 6.077 asmenys (žr. 1.5 lentelę) – nuo 2014 metų šis skaičius sumažėjo 14,35 %. Tuo pačiu laikotarpiu klasių skaičius sumažėjo 22,37 %.

Savivaldybės teritorijoje veikiančiose nevalstybinėse bendrojo ugdymo įstaigose 2018 metais buvo ugdomi 887 asmenys (žr. 1.6 lentelę) – nuo 2014 metų šis skaičius padidėjo 10,74 %. Tuo pačiu laikotarpiu klasių skaičius padidėjo 11,43 %.

1.4 lentelė. Ugdomų asmenų ir klasių skaičius bendrojo ugdymo valstybinėse, savivaldybės ir nevalstybinėse įstaigose, mokslo metų pradžioje

		2014			2018			Mokinių skaičiaus pokytis, proc.	Klasių skaičiaus pokytis, proc.
		Klasių skaičius	Klasių skaičius be jungtinių klasių	Mokinių skaičius	Klasių skaičius	Klasių skaičius be jungtinių klasių	Mokinių skaičius		
Priešmokyklinė grupė	priešmokyklinė	21	21	261	14	14	211	-19,16	-33,33
	ikimokyklinė	2	2	4	2	2	12	200,00	0,00
1-12 klasės	1	33	25	554	28	26	568	2,53	-15,15
	2	36	28	567	29	27	564	-0,53	-19,44
	3	34	26	508	29	27	581	14,37	-14,71
	4	33	26	543	28	26	561	3,31	-15,15
	5	29	23	588	25	24	546	-7,14	-13,79
	6	31	25	579	24	22	541	-6,56	-22,58
	7	33	24	593	27	23	505	-14,84	-18,18
	8	34	27	637	27	24	532	-16,48	-20,59
	9	13	12	173	6	5	75	-56,65	-53,85
	10	15	14	181	6	5	69	-61,88	-60,00
	11	1	1	16	0	0	0	-100,00	-100,00
	12	1	1	15	0	0	0	-100,00	-100,00
Gimnazijos klasės	I	21	21	582	23	23	559	-3,95	9,52
	II	24	24	672	24	24	609	-9,38	0,00
	III	26	26	683	23	23	531	-22,25	-11,54
	IV	27	27	736	24	24	594	-19,29	-11,11
Specialioji (socialinių igūdžių ugdymo) klasė	Socialinių igūdžių ugdymo klasė I mokymo metai	1	1	4	1	1	7	75,00	0,00
Iš viso		415	354	7.896	340	320	7.064	-10,54	-18,07

(šaltinis: ŠVIS)

1.5 lentelė. Ugdomų asmenų ir klasių skaičius bendrojo ugdymo savivaldybės pavaldumo įstaigose, mokslo metų pradžioje

		2014			2018			Mokinių skaičiaus pokytis, proc.	Klasių skaičiaus pokytis, proc.
		Klasių skaičius	Klasių skaičius be jungtinių klasių	Mokinių skaičius	Klasių skaičius	Klasių skaičius be jungtinių klasių	Mokinių skaičius		
Priešmokyklinė grupė	priešmokyklinė	19	19	235	14	14	211	-10,21	-26,32
	ikimokyklinė	2	2	4	1	1	6	50,00	-50,00
1-12 klasės	1	32	24	527	25	23	490	-7,02	-21,88
	2	35	27	541	26	24	487	-9,98	-25,71
	3	33	25	492	26	24	526	6,91	-21,21
	4	32	25	513	25	23	496	-3,31	-21,88
	5	25	19	488	22	21	458	-6,15	-12,00
	6	26	20	461	21	19	449	-2,60	-19,23

	7	29	20	487	24	20	434	-10,88	-17,24
	8	29	22	519	23	20	437	-15,80	-20,69
	9	13	12	173	6	5	75	-56,65	-53,85
	10	15	14	181	6	5	69	-61,88	-60,00
	11	1	1	16	0	0	0	-100,00	-100,00
	12	1	1	15	0	0	0	-100,00	-100,00
Gimnazijos klasės	I	19	19	527	17	17	451	-14,42	-10,53
	II	21	21	603	17	17	465	-22,89	-19,05
	III	23	23	627	20	20	470	-25,04	-13,04
	IV	24	24	682	21	21	546	-19,94	-12,50
Specialioji (socialinių įgūdžių ugdymo) klasė	Socialinių įgūdžių ugdymo klasė I mokymo metai	1	1	4	1	1	7	75,00	0,00
Iš viso		380	319	7.095	295	275	6.077	-14,35	-22,37

(šaltinis: ŠVIS)

1.6 lentelė. Ugdomų asmenų ir klasių skaičius nevalstybinėse bendrojo ugdymo įstaigose, mokslo metų pradžioje

		2014			2018			Mokinių skaičiaus pokytis, proc.	Klasių skaičiaus pokytis, proc.
		Klasių skaičius	Klasių skaičius be jungtinių klasių	Mokinių skaičius	Klasių skaičius	Klasių skaičius be jungtinių klasių	Mokinių skaičius		
Priešmokyklinė grupė	priešmokyklinė	2	2	26	1	1	6	-76,92	-50,00
	ikimokyklinė								
1-12 klasės	1	1	1	27	3	3	78	188,89	200,00
	2	1	1	26	3	3	77	196,15	200,00
	3	1	1	16	3	3	55	243,75	200,00
	4	1	1	30	3	3	65	116,67	200,00
	5	4	4	100	3	3	88	-12,00	-25,00
	6	5	5	118	3	3	92	-22,03	-40,00
	7	4	4	106	3	3	71	-33,02	-25,00
	8	5	5	118	4	4	95	-19,49	-20,00
Gimnazijos klasės	I	2	2	55	3	3	74	34,55	50,00
	II	3	3	69	4	4	77	11,59	33,33
	III	3	3	56	3	3	61	8,93	0,00
	IV	3	3	54	3	3	48	-11,11	0,00
Iš viso		35	35	801	39	39	887	10,74	11,43

(šaltinis: ŠVIS)

Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo informacinių technologijų centro duomenimis Marijampolės savivaldybėje vidutinis bendrojo ugdymo mokinių skaičius klasės komplekte buvo 20,69 (kartu su priešmokyklinio ugdymo grupėmis). Lietuvoje vidutinis mokinių skaičius klasės komplekte yra 17,77.

Nesant pakankamo mokinių skaičiaus klasėje, bendrojo ugdymo mokyklose buvo formuojami jungtiniai klasių komplektai. Tokių komplektai dažniausiai formuojami kaimo teritorijoje esančiose mokyklose. Iš miesto švietimo įstaigų jungtinės klasės komplektuotos „Žiburėlio“ mokykloje-daugiafunkciame centre.

Savivaldybės pavaldumo bendrojo ugdymo įstaigų personalo analizė rodo, kad mažėjant mokinių skaičiui, buvo mažinamas ir personalo skaičius: 2014-2018 metais bendras personalo skaičiaus rodiklis

sumažėjo 19,89 %. Labiausiai nagrinėjamu laikotarpiu buvo sumažintas mokymo personalo kiekis - vidutinis sąlyginis darbuotojų skaičius sumažintas 24,71 %.

1.7 lentelė. Personalo skaičius savivaldybės pavaldumo bendrojo ugdymo įstaigose

	Vidutinis sąlyginis darbuotojų skaičius 2014 metais	Vidutinis sąlyginis darbuotojų skaičius 2018 metais	Darbuotojų skaičiaus pokytis, %
1. Mokymo personalas	971,55	731,47	-24,71
Mokytojai	960,71	717,05	-25,36
Mokytojų padėjėjų, asistentų	10,84	14,42	33,03
2. Darbuotojai, teikiantys profesionalią pagalbą mokiniams	103,42	97,73	-5,50
Pedagoginiai darbuotojai, teikiantys pedagoginę pagalbą	26,46	33,07	24,98
Nepedagoginiai darbuotojai, teikiantys pagalbą	24,97	19,37	-22,43
Pedagoginiai darbuotojai, teikiantys sveikatos priežiūrą ir socialinę pagalbą	51,99	44,54	-14,33
Nepedagoginiai darbuotojai, teikiantys sveikatos priežiūrą ir socialinę pagalbą	0	0,75	
3. Vadovai ir kiti administracijos darbuotojai	135,49	125,2	-7,59
Iš viso mokyklų vadovų	54,7	45,67	-16,51
Kiti administracijos darbuotojai	80,79	79,53	-1,56
4. Pagalbinis personalas	282,13	241,31	-14,47
Iš viso:	1492,59	1195,71	-19,89

(šaltinis: ŠVIS)

Švietimo įstaigų tinklo pertvarkos tendencijos ir sprendiniai iki 2020 metų. Mažėjantis mokinių skaičiaus lėmė pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas įgyvendinančių institucijų skaičių. Marijampolės savivaldybės tarybos 2016 m. rugpjūčio 22 d. sprendimu Nr. 1-234 patvirtintas Marijampolės savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2016-2020 metų bendrasis planas. Įgyvendinant 2016-2020 m. bendrąjį planą ir pertvarkant švietimo įstaigų tinklą keitėsi švietimo įstaigų skaičius, tipai, įstaigų vidaus struktūra ir kt. Kokio pobūdžio kaita vyko Marijampolės savivaldybės teritorijoje esančiose švietimo įstaigose, matyti 1.6 lentelėje.

1.6 lentelė. 2016-2020 metais Marijampolės savivaldybės pavaldumo bendrojo ugdymo įstaigose įvykusi ir numatoma vykdyti kaita

Eil. Nr.	Mokyklos pavadinimas, tipas, vykdomos programos	2016-2020 metų pokyčiai	Mokyklos 2020 m. rugsėjo 1 d. (po steigimo, reorganizavimo, likvidavimo, pertvarkymo ir struktūrinių pertvarkymų)	
			Pavadinimas	Programos
1.	Marijampolės sav. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programos.	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės sav. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija, turinti ikimokyklinio ugdymo skyrių	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo programos ir akredituota vidurinio ugdymo programa
2.	Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazija, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programos.	Pertvarkyta gimnazijos vidaus struktūra ir prijungti Marijampolės sav. Igliaukos vaikų darželis bei Marijampolės sav. Šventragio vaikų darželis.	Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazija. Turi Igliaukos ir Šventragio ikimokyklinio ugdymo skyrius.	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo ir akredituota vidurinio ugdymo programos
3.	Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija, pagrindinio ugdymo programos II dalis ir akredituota vidurinio ugdymo programa Savininkas – Marijampolės savivaldybė	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija	Pagrindinio ugdymo programos II dalis ir akredituota vidurinio ugdymo programa

4.	Marijampolės Sūduvos gimnazija, pagrindinio ugdymo programos II dalis ir akredituota vidurinio ugdymo programa	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės Sūduvos gimnazija	Pagrindinio ugdymo programos II dalis ir akredituota vidurinio ugdymo programa
5.	Marijampolės „Ryto“ pagrindinė mokykla, ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos.	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės „Ryto“ pagrindinė mokykla	Priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos
6.	Marijampolės „Šaltinio“ pagrindinė mokykla, - pradinio ir pagrindinio ugdymo programos.	Pertvarkyta mokyklos vidaus struktūra, nutraukiant pagrindinio ugdymo programos II dalies (9-10 klasės) vykdymą, mokyklos tipą iš pagrindinės mokyklos pakeičiant į progimnazijos	Marijampolės „Šaltinio“ progimnazija	Priešmokyklinio, pradinio ugdymo programa ir pagrindinio ugdymo programos I dalis
7.	Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos I dalis.	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija	Priešmokyklinio, pradinio ugdymo programa ir pagrindinio ugdymo programos I dalis
8.	Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinė mokykla, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos.	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinė mokykla	Priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos.
9.	Marijampolės Petro Armino pagrindinė mokykla, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos.	Pertvarkyta mokyklos vidaus struktūra, nutraukiant pagrindinio ugdymo programos II dalies (9-10 klasės) vykdymą, mokyklos tipą iš pagrindinės mokyklos pakeičiant į progimnazijos.	Marijampolės Petro Armino progimnazija	Priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos ir pagrindinio ugdymo programos I dalis
10.	Marijampolės sav. Mokolų pagrindinė mokykla, ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos	Pertvarkyta mokyklos vidaus struktūra nutraukiant pagrindinio ugdymo programos II dalies (9-10 klasės) vykdymą, mokyklos tipą iš pagrindinės mokyklos pakeičiant į progimnazijos	Marijampolės sav. Mokolų progimnazija	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos, pagrindinio ugdymo programos I dalis
11.	Marijampolės sav. Sasnavos pagrindinė mokykla, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos. Savininkas – Marijampolės savivaldybė	Pertvarkyta mokyklos vidaus struktūra, Lygumų skyriuje nutraukiant pagrindinio ugdymo programos vykdymą ir Lygumų skyrių pertvarkant į pradinio ugdymo skyrių.	Marijampolės sav. Sasnavos pagrindinė mokykla	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos
12.	Marijampolės savivaldybės Igliskėlių pagrindinė mokykla, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos.	Reorganizuota prijungiant prie Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijos, skyrius uždarytas.	Skyrius uždarytas	–
13.	Marijampolės sav. Šunskų pagrindinė mokykla, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos.	Mokyklos veikla sustabdyta	-	-
14.	Marijampolės sav. Padovinio pagrindinė mokykla, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos.	Įvykdyta vidaus struktūros pertvarka, nutraukiant Daukšių pradinio ugdymo skyriaus veiklą	Marijampolės sav. Padovinio pagrindinė mokykla	Priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos
15.	Marijampolės sav. Želsvos pagrindinė mokykla, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos.	Pertvarkyti mokyklos vidaus struktūra, nutraukiant pagrindinio ugdymo programos II dalies (9-10 klasės) vykdymą, mokyklos tipą iš pagrindinės mokyklos pakeičiant į progimnazijos	Marijampolės sav. Želsvos progimnazija	Priešmokyklinio, pradinio ugdymo programos ir pagrindinio ugdymo programos I dalis
16.	Marijampolės jaunimo mokykla, pagrindinio ugdymo programa ir ikiprofesinio mokymo programos.	Nuo 2016 m. rugsėjo 1 d. komplektuojama 6 klasė	Marijampolės jaunimo mokykla	Pagrindinio ugdymo programa
17.	Marijampolės „Saulės“ pradinė mokykla, pradinio ugdymo programa.	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės „Saulės“ pradinė mokykla	Priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos
18.	Marijampolės „Smalsučio“ pradinė mokykla, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos.	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės „Smalsučio“ pradinė mokykla	Priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos

19.	Marijampolės „Žiburėlio“, mokykla-daugiafunkcis centras ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir specialiosios lavinamųjų klasių ugdymo programos.	Be struktūrinių pokyčių. Nuo 2016-2017 metų formuojama socialinių įgūdžių ugdymo klasė	Marijampolės „Žiburėlio mokykla-daugiafunkcinis centras	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo ir specialiosios programos
20.	Marijampolės mokykla-darželis „Želmenėliai“, ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ugdymo programos.	Iki 2019-2020 mokslo metų be struktūrinių pokyčių. Planuojama nuo 2019 m. rugsėjo mėn. pradėti vidaus struktūros pertvarkymą neorganizuojant priėmimo į pirmą klasę ir taip palaipsniui pradėti naujinti pradinės klases	Marijampolės mokykla-darželis „Želmenėliai“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos (1 trečia klasė ir 1 ketvirta klasė)
21.	Marijampolės Degučių mokykla-darželis, ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos	Baigta vidaus struktūros pertvarka, mokykla-darželis tapo lopšeliu-darželiu „Rasa“	Marijampolės lopšelis-darželis „Rasa“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos
22.	Marijampolės Mokolų mokykla-darželis, ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos.	Pertvarkyta mokyklos-darželio vidaus struktūra į lopšelių-darželį, perkeltas antrąsias ketvirtas klases į „Šaltinio“ progimnaziją ir nutraukiant pradinio ugdymo programos vykdymą. Pakeistas Marijampolės Mokolų mokyklos-darželio pavadinimas į Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Ažuoliukas“	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“	Ikimokyklinio ugdymo programa

(Šaltinis: <http://www.infoplex.lt/marijampole/>)

Nagrinėjama 2016-2019 metų laikotarpiu ikimokyklinio ugdymo tinklo pertvarka ikimokyklinio ugdymo įstaigose Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Nykštukas“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šypsenėlė“, Marijampolės vaikų darželis „Linelis“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rūta“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Vaivorykštė“, Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Varpelis“, Marijampolės sav. Igliaukos vaikų darželis, Marijampolės sav. Patašinės daugiafunkcis centras nebuvo vykdoma.

Nuosekliai įgyvendintas savivaldybės švietimo įstaigų tinklo pertvarkos 2012-2015 ir 2016-2020 metų bendrieji planai sudarė prielaidas Marijampolės mieste sukurti teisės aktus atitinkančių savivaldybės pavaldumo įvairaus lygmens švietimo įstaigų tinklą, visgi geografiniu požiūriu tiek Marijampolės savivaldybėje, tiek ir Marijampolės mieste įstaigos išsidėsčiusios netolygiai: ugdymo įstaigų nėra Marijampolės seniūnijoje, Gudelių seniūnijoje, o ir Šunskų seniūnijoje esanti švietimo įstaiga (Mokolų progimnazija) yra prie pat Marijampolės miesto ribos; didžioji dalis Marijampolės miesto švietimo įstaigų koncentruojasi Degučių ir Narto seniūnijoms tenkančioje centrinėje miesto dalyje, Mokolų seniūnijos švietimo įstaigos išsidėsčiusios tik šiauriniam seniūnijos šonui tenkančioje centrinėje miesto dalyje).

Švietimo įstaigų infrastruktūros būklė. Nagrinėjama laikotarpiu iki 2019 metų buvo pagerinta didelės dalies savivaldybės ugdymo mokyklų pastatų būklė (žr. 1.7 ir 1.8 lenteles):

- Didžiausi darbai atlikti šiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose: Marijampolės Mokolų mokykla-darželis (Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“); Marijampolės sav. Patašinės daugiafunkcis centras; Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rasa“; Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šypsenėlė“.
- didžiausi darbai pagrindinio ugdymo mokyklose atlikti: Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijoje, Liudvinavo Kazio Borutos gimnazijoje, Marijampolės sav. Sasnavos pagrindinėje mokykloje, Marijampolės Jono Totoraičio progimnazijoje, Marijampolės „Šaltinio“ progimnazijoje ir kitose švietimo įstaigose.

Visgi, dalies švietimo įstaigų pastatų yra prastos būklės: nusidėvėjimo lygis yra didelis, pastatų būklė apibūdinama kaip II-IV grupės (pavyzdžiui, Marijampolės „Smalsučio“ pradinė mokykla – nusidėvėjimas 64 %; Marijampolės mokykla-darželis „Želmenėliai“ – 60 %; Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Varpelis“ – nusidėvėjimas 55 % ir t.t.

1.7 lentelė. Ikimokyklinio ugdymo įstaigų infrastruktūros (pastatų) būklės apibūdinimas

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas	Vykdytos ugdymo programos 2018-2019 metais	Ugdomų vaikų skaičius 2018-2019 metais	Projektinis pajėgumas (įstaigų pateikti duomenys)	2010-2019 metais vykdyti didesnės apimties infrastruktūros plėtros darbai	Pastato fizinis nusidėvėjimas, procentais (statybos metai)
18	Marijampolės Mokolų mokykla-darželis (Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“)	Mokolų g. 69, Marijampolė	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ugdymo programos. Nuo 2019-2020 metų vykdomos ikimokyklinio ugdymo programos.	258	258*	Dalinis įstaigos pastato išorės sienų šiltinimas; Įstaigos pastato stogo remonto darbai; Keičiant mokyklos patalpas į darželio, atliktas sanitarinių mazgų apdailos darbai, vamzdinių remontas san. mazguose (vidaus vandentiekio vamzdinių tiesimas, senos įrangos nuėmimas, tualetų pertvarų pastatymas, klozetų montavimas, praustuvų su maišytuvais montavimas, pusvonės su maišytuvu montavimas, sienų, grindų plytelių išardymas, naujų paklojimas, sienų, lubų glaistymas, dažymas; Koridorių ir administracinių patalpų remonto, apdailos darbai (tinkavimas, grindų, sienų dengimas, dažymas, plytelių klojimas, pakabinamų lubų įrengimas).	40,3 % (1985 m.)
19	Marijampolės mokykla-darželis „Želmenėliai“	J. Žemaitės g.25, Marijampolė	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ugdymo programos. Nuo 2019 m. rugsėjo mėn. pradėti vidaus struktūros pertvarkymą neorganizuojant priėmimo į pirmą klasę ir taip palapsniui pradėti naujauginti pradinės klasės (2019-2020 metais ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos (1 trečia klasė ir 1 ketvirta klasė)).	233	230	Dalies sanitarinių mazgų remontas; stogo remontas; skalbyklos remontas	60 % (1976 m.)
20	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Nykštukas“	Uosupio g. 2, Marijampolė	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	222	225	Patalpų remonto darbai, sanitarinių mazgų remonto darbai, automobilių stovėjimo aikštelės įrengimas	14 % (1982 m.)
21	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šypsenėlė“	R. Juknevičiaus g. 80, Marijampolė	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	212	235	Stogo remontas; pastato apšiltinimas, dalies grupių santechninių mazgų remontas; durų keitimas	45 % (1974 m.)
22	Marijampolės vaikų darželis „Linelis“	Vasario 16-osios g. 3, Marijampolė	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	76	80	Skalbyklos patalpų remontas; maisto bloko remontas; dalies grupių kapitalinis remontas, vamzdinių renovacija	n.d. (1960 m.)
23	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“	P. Vaičiūčio g. 24, Marijampolė	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	218	220	Galinių lauko sienų ir pamatų apšiltinimo darbai; sienų ir pamatų apšiltinimo darbai; vidaus vamzdinių, sanitarinių mazgų remontas; vamzdinio stovo remonto darbai, grupės ir kiti remonto darbai.	14 % (1981 m.)
24	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rūta“	Draugystės g. 5a, Marijampolė	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	225	210	Grupių patalpų tualetų, prausyklų ir virtuvėlių remontas; lauko sienų šiltinimas; pavėsiųjų stogų atnaujinimas	72 % (1969 m.)
25	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“	K.Griniaus g. 12A, Marijampolė	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	231	230	Stogo remontas	39 % (1987 m.)
26	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Vaivorykštė“	Pastatas su plaukimo baseinu, Mokolų g. 11, Marijampolė	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	207	200	Automatinė chemikalų dozavimo sistema; pastato edukacinių erdvių rekonstrukcija (1815,79 kv.m.); stogo ir laiptinių remontas	40 % (1990 m.)
27	Marijampolės vaikų	Jaunimo g. 3,	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	110	110	Didesnės apimties infrastruktūros plėtros darbai nebuvo vykdomi	55 % (1962 m.)

	lopšelis-darželis „Varpelis“	Marijampolė					
28	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rasa“	Rasos g. 21, Marijampolė	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	186	190	Atliktas kapitalinis virtuvės remontas, pakeista įranga; atlikta 3 darželio grupių kapitalinis remontas. Marijampolės savivaldybės administracija 2018-2019 m. įgyvendina projektą „Marijampolės vaikų lopšelio-darželio „Rasa“ modernizavimas“, Nr. 09.1.3-CPVA-R-705-41-0003. Projekto įgyvendinimo metu numatoma atlikti pastato vidaus erdvių modernizavimą, aprūpinant modernizuotas/naujai įrengtas grupes reikiama įranga ir baldais, skatinančiais vaikų kūrybiškumą ir savireguliaciją. Įgyvendinus projektą, bus pagerintos vaikų ugdymo sąlygos - modernizuota 1 ir naujai įrengtos 2 grupės.	39 % (1976 m.) ir 40 % (1976 m.)
29	Marijampolės sav. Igliaukos vaikų darželis	Jaunimo g.4, Igliauka	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos. 2019 metais vykdytas darželio reorganizavimas prijungiant prie Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijos. Reorganizavimo pabaiga – 2019 metų rugpjūčio 31 diena. (Marijampolės savivaldybės tarybos 2019 m. kovo 25 d. sprendimas Nr. 1-117). Pavadinimas po reorganizacijos: Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijos Igliaukos ikimokyklinio ugdymo skyrius (trumpasis pavadinimas – Igliaukos ikimokyklinio ugdymo skyrius). Skyriaus paskirtis – ikimokyklinio ugdymo grupės įstaiga lopšelis-darželis.	20	20	Suremontuota dalis patalpų (110,9 kv.m.)	27 % (1970 m.)
30	Marijampolės sav. Patašinės daugiafunkcis centras	Nausupės skg.4, Patašinės k.,	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	36	40	2013-2015 metais buvo vykdomas projektas „Universalaus daugiafunkcio centro Marijampolės savivaldybės Patašinės gyvenvietėje steigimas“, kurio metu atlikti vaikų darželio-pradinės mokyklos Patašinės kaime rekonstravimo, įrengiant universalų daugiafunkcij centrą, darbai, įsigyta moderni įranga, kompiuterinė technika, baldai.	15 % (1979 m.)
31	Marijampolės sav. Šventragio vaikų darželis	Igliškio skg.5, Šventragio k.	2019 metais vykdytas darželio reorganizavimas prijungiant prie Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijos. Reorganizavimo pabaiga – 2019 metų rugpjūčio 31 diena. (Marijampolės savivaldybės tarybos 2019 m. kovo 25 d. sprendimas Nr. 1-117). Pavadinimas po reorganizacijos: Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijos Šventragio ikimokyklinio ugdymo skyrius (trumpasis pavadinimas – Šventragio ikimokyklinio ugdymo skyrius). skyriaus paskirtis – ikimokyklinio ugdymo grupės įstaiga lopšelis-darželis.	20	20	Didesnės apimties infrastruktūros plėtros darbai nebuvo vykdomi	24 % (1973 m.)

(šaltinis: parengta pagal švietimo įstaigų pateiktus duomenis, įstaigų vadovų metinės veiklos ataskaitas)

1.8 lentelė. Bendrojo ugdymo įstaigų infrastruktūros (pastatų) būklės apibūdinimas

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Adresas	Ugdymo programos 2018-2019 metais	Ugdomų vaikų skaičius 2018-2019 metais	Projektinis pajėgumas (įstaigų pateikti duomenys)	2010-2019 metais vykdyti didesnės apimties infrastruktūros plėtros darbai	Pastato fizinis nusidėvėjimas, procentais (statybos metai)
1	Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija	Kauno g. 7, Marijampolė	Pagrindinio ugdymo programos II dalis ir akredituota vidurinio ugdymo programa	762	900	2011 m. vykdyta naujojo priestato renovacija, apšildytos sienos ir pakeisti šlaitiniai stogai. 2018-2019 m. vykdomas projektas „Ugdymo kokybės gerinimas Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje“, Nr. 09.1.3-CPVA-R-724-41-0004. Projekto įgyvendinimo metu gimnazijoje įrengiamos modernios kūrybiškumą skatinančios edukacinės erdvės, pertvarkyti chemijos, biologijos ir fizikos kabinetai (įrengiant laboratorijas), rūsyje įrengti nauji persirengimo kambariai su dušais ir WC bei sporto inventoriaus patalpa. Pirmajame pastato aukšte, šalia sporto salės, bus įrengta multifunkcinė sporto/laisvalaikio sporto salė su treniruokliais ir kitomis sportinio ugdymo priemonėmis, skirta sportui, aktyviam poilsiui ir laisvalaikiui. Antrajame pastato aukšte bus įrengta bendrojo naudojimo multifunkcinė erdvė, skirta renginiams, grupiniams užsiėmimams, poilsiui, mokymui(si), pristatymams, susirinkimams, veiklai po pamokų ir kitai įvairiai formalaus ir neformalaus ugdymo(si) veiklai. Taip pat bus suremontuota sporto salė, įrengtas saugus dirbtinis apšvietimas. Atnaujintos ir sukurtos modernios kūrybiškumą skatinančios erdvės bus aprūpintos būtina įranga ir baldais, reikalingais kokybiškam ugdymui(si) užtikrinti.	0 % (1867 m.) 25,6 % (1985 m.)
2	Marijampolės Sūduvos gimnazija	R. Juknevičiaus g. 32, Marijampolė	Pagrindinio ugdymo programos II dalis ir akredituota vidurinio ugdymo programa	758	1284	2008-2010 metais gyvendintas projektas „Sūduvos vidurinės mokyklos rekonstrukcija, siekiant pagerinti pastato energetines charakteristikas“. Projekto metu įgyvendintos priemonės: senų langų ir lauko durų keitimas naujais, išorės sienų rekonstravimas apšiltinant, sutapdintų stogų dangos rekonstravimas, papildomai apšiltinant, šildymo sistemos rekonstravimas, apšvietimo sistemos ir elektros instaliacijos rekonstravimas. Vėlesniais metais žymesnių darbų vykdyta nebuvo.	27 % (1975 m.)
3	Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazija	Jaunimo g.6, Igliaukos k.	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo ir akredituota vidurinio ugdymo programos	209	350	2018-2019 metais vykdomas projektas „Projektas „Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijos pastato modernizavimas“, kurio metu atliktas stogo remontas, pakeistos senos lauko durys, apšiltintos pastato sienos, pamatai; nuogrindos remontas bei kiti darbai.	28 % (1969 m.)
4	Marijampolės sav. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija	Gimnazija – A.Juozapavičiaus g.1, Liudvinavas Ikimokyklinio ugdymo skyrius - Liepų g. 22, Liudvinavas	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo programos ir akredituota vidurinio ugdymo programa	263	600	Gimnazijos pastato kapitalinis remontas 2016-2017 metais (pastato šiltinimas, šildymo sistemos modernizavimas, vakarinio korpuso remontas); ikimokyklinio ugdymo skyriaus katilinės renovacija; paprastas remontas ikimokyklinio ugdymo skyriuje; kapitalinis stogo ir dalies vidaus patalpų remontas; kiemo aikštelės įrengimas; bėgimo tako įrengimas.	Gimnazijos pastato – 17 % (1981 m.); IU skyriaus – 26 % (1972 m.)
5	Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinio	Vasario 16-osios g. 7, Marijampolė	Priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos	588	588*	2019 metais vykdomi darbai: mokyklos renovacijos ir remonto darbai; stogo tvarkymas	56,15 % (1961 m.)

	nė mokykla						
6	Marijampolės „Ryto“ pagrindinė mokykla	Mokyklos g. 22, Marijampolė	Priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos	509	800	2012 metais atlikta pastato renovacija (apšiltintos išorės sienos, stogas, pakeista elektros instaliacija, pakeisti šildymo, karšto ir šalto vandens vamzdiniai)	26 % (1977 m.)
7	Marijampolės sav. Padovinio pagrindinė mokykla	Padovinio k.	Priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos	86	192	2016 m. vykdytas mokyklos sporto salės remontas	48 % (1983 m.)
8	Marijampolės sav. Sasnavos pagrindinė mokykla	Sūduvos g. 46, Sasnavos mstl.	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos	137	135	2010-2018 metais atlikta: Mokyklos stogo, vestibulio ir sporto salės remontas; Sporto salės ir persirengimo kambarių remontas; Sporto salės durų ir drenažo remontas; Stadiono ir bėgimo takų rekonstrukcija; Kiemo aikštelės įrengimas; Mokyklos pastato rekonstrukcija; Virtuvės patalpų remontas	26 % (1936 m.)
9	Marijampolės sav. Želsvos pagrindinė mokykla	V. Marazo g. 6., Želsvos k.	Priešmokyklinio, pradinio ugdymo programos ir pagrindinio ugdymo programos I dalis	107	110	Žymesnių darbų nebuvo vykdyta	30,1 % (1965 m.)
10	Marijampolės jaunimo mokykla	Kauno g. 113, Marijampolė	Pagrindinio ugdymo programa	38	100	2014 metais atlikti darbai: langų keitimas plastiko langais 304,94 kv.m. Įėjimo durų bloko keitimas 28,52 kv.m. Įvairūs papildomi darbai (954,73 kv.m.)	Trys pastatai 11,41%-16,64% (1976 m.)
11	Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija	S. Dariaus ir S. Girėno g. 7, Marijampolė	Priešmokyklinio, pradinio ugdymo programos ir pagrindinio ugdymo programos I dalis	782	840	2010-2011 metais vykdytas projektas „Marijampolės Jono Totoraičio vidurinės mokyklos rekonstrukcija ir energetinių charakteristikų gerinimas“ (atlikti darbai: fasado, pamatų ir stogo šiltinimas, remontas aktų ir sporto salėse, hole, šoninėse 5 -ose laiptinėse, koridoriuose; 2017 metais vykdytas projektas „Marijampolės Jono Totoraičio progimnazijos priėgų sutvarkymas“ (naujas įėjimas, užrašas ant fasado, lietaus nuotekų tinklai, apšvietimas, trinkelė dangą, surenkama pakyla, reklaminis stendas, vartai). 2019 metais vykdomas projektas „Bendrojo ugdymo mokyklų (progimnazijų ir pagrindinių mokyklų) modernizavimas: šiuolaikinių mokymosi erdvių kūrimas“ (3D projektorius, 3D programinės įrangos 3 vnt., baldai, kompiuteris, renovuota dalis patalpų)	27,25 % (1975 m.)
12	Marijampolės Petro Armino progimnazija	Vytėnio g. 47, Marijampolė	Priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos ir pagrindinio ugdymo programos I dalis	218	250	2018 metais atnaujintas pastato fasadas.	75 % (1980 m.)
13	Marijampolės „Šaltinio“ progimnazija	Mokolų g. 61, Marijampolė	Pradinio ugdymo programa ir pagrindinio ugdymo programos I dalis	363	363*	2014-2018 metais atlikti darbai: aktų salės, bibliotekos ir informacinio centro remontas; sanitarinių mazgų, dušo kabinų ir nuotekų stovų remontas; dalies stogo remontas su apšiltinimu (1270 kv.m ir 15 stoglangių)	0,10 % (1992 m.)
14	Marijampolės sav. Mokolų progimnazija	Mokolų k., Šunskų sen.	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos, pagrindinio ugdymo programos I dalis	199	199*	2016-2017 metais atlikti darbai: sporto salės renovacija; sporto salės pamatų apšiltinimas; 2018 metais atliktas šildymo sistemos remontas.	46 % (1962 m.)

15	Marijampolės „Žiburėlio“ mokykla daugiafunkcis centras	R. Juknevičiaus g. 82, Marijampolė	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo ir specialiosios programos	214	208	2014 metais atlikti darbai: pastato energetinio efektyvumo didinimas, kapitalinis remontas	25 % (1976 m.)
16	Marijampolės „Saulės“ pradinė mokykla	Kokolos g. 4, Marijampolė	Priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos	221	240	2011 m. atlikti darbai: pastato fasado apšiltinimo darbai; 2018 metais atlikti naujos ikimokyklinės grupės steigimo rangos darbai	Du pastatai: 20 % (1976 m.); 0 % (2017 m.)
17	Marijampolės „Smalsučio“ pradinė mokykla	Draugystės g. 19; Marijampolė	Priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos	161	190	2015-2017 metais atlikti darbai: dalies mokyklos patalpų (WC, aktų salės) remontas; 2018 metais atliktas sporto salės remontas	64 % (1972 m.)
32	Marijampolės suaugusių mokyklos centras	Parko g. 9, Marijampolė	Pagrindinio ugdymo ir akredituota vidurinio ugdymo programos	319	400	Didesnės apimties darbai nebuvo vykdyti	20 % (1976 m.)

(šaltinis: parengta pagal švietimo įstaigų pateiktus duomenis, įstaigų vadovų metinės veiklos ataskaitas)

* Pastaba: projektinis pajėgumas ugdymo įstaigai nežinomas, todėl projektinis pajėgumas prilyginamas 2018-2019 metų ugdomų asmenų skaičiui.

Švietimo įstaigų tinklo efektyvumas. Švietimo veikla yra daugiausiai Marijampolės savivaldybės biudžeto išlaidų reikalaujanti veiklos sritis, o švietimo įstaigoms finansuoti visada skiriama didžiausia savivaldybės biudžeto dalis. Paskutiniaisiais metais mažėjant mokinių skaičiui buvo nuosekliai optimizuojamas švietimo įstaigų tinklas, vykdoma klasių komplektavimo priežiūra, visgi vidutinė vienam ugdomam asmeniui tenkančių asignavimų lėšų suma (mokymo ir krepšelio lėšos, biudžeto lėšos aplinkai finansuoti (Aplinkos lėšos), mokinių pavežėjimo lėšos) švietimo įstaigose 2016-2018 metais vidutiniškai padidėjo 14,33 % (žr. 1.9 lentelę) ir siekė 2.944 eurus. Pastebima tendencija, kad bendras įstaigoje ugdomų asmenų skaičius neigiamai koreliuoja su vienam ugdomam asmeniui reikalinga asignavimų suma: didžiausių ugdomų asmenų skaičiumi švietimo įstaigų poreikis vieno vaiko asignavimams yra mažiausias.

Reikia pažymėti, kad kai kuriose švietimo įstaigose šis dydis išsiskyrė tiek absoliučia apimtimi, tiek ir paskutinių metų pokyčiu: pavyzdžiui Marijampolės jaunimo mokykla, Šventragio vaikų darželio, Igliaukos vaikų darželio, kur asignavimų dalis vienam ugdomam asmeniui sudarė daugiau nei 4.500 eurų, o paskutinių metų padidėjimas viršijo 30 %.

1.9 lentelė. Ugdomam asmeniui tenkantis asignavimų lėšų vidurkis, eurai per metus

Istaigos Eil. Nr.	Istaigos pavadinimas	Ugdomų asmenų skaičius 2018-2019 mokslo metais	2016	2017	2018	Pokytis, proc.
10	Marijampolės jaunimo mokykla	38	5.230	5.163	7.051	34,82
31	Marijampolės sav. Šventragio vaikų darželis	20	3.474	4.166	4.625	33,14
29	Marijampolės sav. Igliaukos vaikų darželis	20	3.284	3.181	4.529	37,90
15	Marijampolės „Žiburėlio“ mokykla daugiafunkcis centras	214	3.051	3.297	3.972	30,19
30	Marijampolės sav. Patašinės daugiafunkcis centras	36	2.490	3.214	3.939	58,16
8	Marijampolės sav. Sasnavos pagrindinė mokykla	137	3.503	3.050	3.853	10,01
7	Marijampolės sav. Padovinio pagrindinė mokykla	86	3.493	3.506	3.769	7,90
9	Marijampolės sav. Želsvos pagrindinė mokykla	107	3.341	2.819	3.679	10,13
22	Marijampolės vaikų darželis „Linėlis“	76	2.596	3.095	3.400	30,96
27	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Varpelis“	110	2.754	2.762	3.208	16,49
12	Marijampolės Petro Armino progimnazija	218	2.441	2.646	3.067	25,66
3	Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazija	209	2.983	18.025	2.953	-1,00
19	Marijampolės mokykla-darželis „Želmenėliai“	233	1.841	2.137	2.900	57,51
20	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Nykštukas“	222	2.362	2.559	2.837	20,10
26	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Vaivorykštė“	207	2.360	2.590	2.818	19,41
4	Marijampolės sav. Liudvinavo Kazio Borutos gimnazija	263	2.476	2.404	2.816	13,70
23	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“	218	2.186	2.310	2.742	25,44
21	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šypsenėlė“	212	1.880	2.024	2.701	43,71
28	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rasa“	186	2.318	2.427	2.644	14,05
18	Marijampolės Mokolų mokykla-darželis	258	1.927	2.220	2.520	30,77
24	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rūta“	225	2.072	2.067	2.445	17,99
13	Marijampolės „Šaltinio“ progimnazija	363	7.175	2.296	2.443	-65,95
25	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“	231	2.023	2.209	2.391	18,19
14	Marijampolės sav. Mokolų progimnazija	199	2.415	2.481	2.248	-6,93
17	Marijampolės „Smalsučio“ pradinė mokykla	161	1.854	1.760	2.202	18,78
2	Marijampolės Sūduvos gimnazija	758	1.739	1.871	2.031	16,79
1	Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija	762	1.819	1.968	1.990	9,36
16	Marijampolės „Saulės“ pradinė mokykla	221	1.513	1.713	1.922	27,05
6	Marijampolės „Ryto“ pagrindinė mokykla	509	1.680	1.792	1.845	9,86
5	Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinė mokykla	588	1.473	1.490	1.673	13,56

11	Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija	782	1.394	1.460	1.580	13,34
32	Marijampolės suaugusių mokymo centras	319	1.006	1.260	1.286	12,16

(šaltinis: parengta pagal švietimo įstaigų pateiktus duomenis)

Kito neformalaus švietimo paslaugų teikimo tendencijos. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugas savivaldybėje teikė dvi įstaigos, kurių steigėja yra savivaldybės taryba. Šioje studijoje nagrinėjamos tik kito neformalaus švietimo paslaugas Marijampolės savivaldybėje teikiančio Marijampolės moksleivių kūrybos centro veiklos tendencijos.

Centro veiklos sritys yra: 1) neformalusis vaikų švietimas; 2) Atviro jaunimo centro veikla; 3) apgyvendinimo paslaugų teikimas patalpose R. Juknevičiaus g. 28.

Neformaliojo švietimo programas lankančių asmenų skaičius 2014-2018 metais išaugo nuo 400 iki 520 asmenų (30 %) (žr. 1.8 lentelę).

1.8 lentelė. Neformaliojo švietimo programas lankančių asmenų skaičius metų pabaigoje

	2014	2015	2016	2017	2018
Asmenų skaičius	400	594	571	654	520

(šaltinis: MMKC)

Centre savivaldybės mokiniams siūloma neformaliojo vaikų švietimo muzikinio, dailės, turizmo ir kraštotyrinio, taikomojo meno, amatų ir dizaino, etnokultūrinio, pilietinio ir kt. ugdymo veiklos kryptių programos: Jaunųjų gitaristų (pradedantiems, antrus ir daugiau metų lankantiems, pažengusiems); taikomųjų menų; vizualinio meno pažinimo; orientavimosi sporto (žygeivystės krypties, pradedantiems, pažengusiems, meistriškumo); Vėrinų iš karoliukų; Etninės kultūros; Kraštotyros; Rusų kultūros pažinimo; Rusų kalbos kalbėjimo igūdžių lavinimo, „Dainuojamosios poezijos“, Marijampolės mokinių parlamentinė grupė; Lietuvos skautų organizacija, Jūrų skautų organizacija, Jaunųjų šaulių organizacija; Pilietinis judėjimo „Mano pozicija“ programos „Fotoreporteris“ ir „Moksleiviška radijo stotis“ ir kitos NVŠ programos. NVŠ programų skaičius, dalies NVŠ programų turinys ir apimtys kasmet keičiasi. Bendros suteiktų NVŠ paslaugų apimtys 2014-2018 metais pateiktos lentelėje žemiau. Suteiktų paslaugų analizė rodo, kad suteiktų paslaugų apimtys nagrinėjamu laikotarpiu išaugo nuo 2.624 iki 3.436 valandų, t.y. 30,95 %. (skaičiuojamos NVŠ programos lankančiųjų valandos; atskirų NVŠ programų apimtys detalizuotos 1 priede).

Nors pokyčiai NVŠ teisinėje bazėje yra palankūs neformaliajam vaikų švietimui plėsti Marijampolės savivaldybėje, NVŠ plėtrą riboja nepakankamai veiksmingas organizavimas, menkas infrastruktūros patrauklumas ir, atitinkamai, prastas NVŠ programų lankomumas – neformaliojo vaikų švietimo programos nelankė nei 20 % moksleivių. Nors 2014-2018 metais Centro paslaugų gavėjų skaičius išaugo, dėl skurdžios, neišplėtos neformaliojo vaikų švietimo infrastruktūros (nepatraukli aplinka, trūksta priemonių) ir nedidelio finansavimo mokinių dalyvavimas techninės kūrybos, gamtamokslinėse ir panašiose veiklose yra palyginti mažai išplėtotas. Išlieka itin ribotos technologinio NVŠ programų pasirinkimas (2018 metais buvo tik trys technologinėms artimos programos: „Dailieji amatai“, „Dailusis molinukas“, „Taikomieji menai“.

1.9 lentelė. Neformaliojo vaikų ir jaunimo ugdymo programų, užimtumo organizavimo vasarą (vasaros stovyklų) apimtys

Eil. Nr.	NVŠ programos pavadinimas	Laikotarpis				
		2014	2015	2016	2017	2018
1.	Paslaugų apimtys, val.	2792	3496	3731	4008	4024
2.	Paslaugų gavėjų skaičius, asmenys	731	956	970	899	1078

(šaltinis: MMKC)

Centras taip pat organizuoja įvairius kitus renginius – edukacinius renginius, ekspedicijas/žygius, parodas, seminarus, varžybas ir kt. Šių renginių apimtys pateiktos lentelėse žemiau. Matyti, kad paskutiniiais metais renginių skaičiui sumažėjus 25,24 %, bendras renginių dalyvių skaičius išaugo 41,55 %.

1.10 lentelė. MMKC organizuotų renginių skaičius

Renginio kategorija	Renginių skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Edukaciniai renginiai	26	13	15	21	18
Ekspedicijos, žygiai	12	8	5	4	6
Parodos	2	1	2	1	3
Seminarai, konferencijos	8	1	3	8	5
Sporto varžybos	20	23	14	22	22
Kiti renginiai	35	18	12	20	23
Iš viso renginių:	103	64	51	76	77

(šaltinis: MMKC)

1.11 lentelė. MMKC organizuotų renginių dalyvių skaičius

Renginio kategorija	Lankytojų, dalyvių skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Edukaciniai renginiai	473	292	968	741	427
Ekspedicijos, žygiai	124	155	228	105	88
Parodos	109	30	40	10	240
Seminarai, konferencijos	173	54	42	147	62
Sporto varžybos	952	1287	1329	1939	3048
Kiti renginiai	1283	3745	1124	844	543
Iš viso lankytojų ir dalyvių:	3114	5563	3731	3789	4408

(šaltinis: MMKC)

MMKC taip pat teikia apgyvendinimo paslaugas (patalpos (nakvynės kambarių) R. Juknevičiaus g. 28 buvo nuomojamos ir nakvynės paslaugos suteiktos laikinai apgyvendintiems pavieniams asmenims, jų grupėms ir asmenims, turintiems nukreipimą iš Marijampolės savivaldybės administracijos) – jų per 2018 metus suteikta 687 lovadienių, t.y. 20,32 % daugiau nei 2014 metais (žr. 1.12 lentelę). Visgi, turint omenyje, kad 2018 metais apgyvendinimo paslaugų apimtys buvo tik ~2 lovadieniai per parą, daroma išvada, kad turima apgyvendinimo infrastruktūra panaudojama nepakankamai efektyviai. Reikalinga didinti šios paslaugų srities pardavimo apimtis.

1.12 lentelė. Apgyvendinimo paslaugų apimtys

	Lovadienių skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Apgyvendinimo paslaugų apimtys	571	613	771	657	687

(šaltinis: MMKC)

Bendras centro etatų skaičius 2018 metų pabaigoje buvo 20 etato. Paskutiniaisiais metais etatų skaičius iš esmės nesikeitė.

1.13 lentelė. Centro etatų ir darbuotojų bendras skaičius

	2014	2015	2016	2017	2018
Vadovai (įstaigos vadovas, įstaigos vadovo pavaduotojai, skyrių (sektorių) vedėjai)	2	2	2	2	2
Buhalterijos darbuotojai	1	1	1	1	1
Kitas administracinis personalas (sekretorius, kompiuterininkas ir kt.)	2	2	2	2	2,5
Pedagoginis personalas (būrelių vadovai, pedagoginiai specialistai, metodininkai ir kt.)	8,6	8,6	8,9	9,5	7,5
Aptarnaujantis ir kitas personalas (darbininkai, valytojai, budėtojai ir kt.)	7	7	7	7	7
Iš viso:	20,6	20,6	20,9	21,5	20

(šaltinis: MMKC)

MMKC naudojamam pastatui nuo eksploatacijos pradžios nebuvo atliktas kapitalinis remontas ar rekonstrukcija, todėl inžinerinių sistemų būklė neatitiko šiuolaikinių reikalavimų pastatams ir NVŠ paslaugoms (šildymo sistema, apšvietimas, vidaus vamzdynai, sanitariniai mazgai ir kt.); visa tai lėmė didelės pastato R.Juknevičiaus g. 28 eksploatacijos sąnaudas, kurios savo ruožtu mažino ugdomajam procesui skiriamas lėšas). Dėl šių priežasčių vykdomas pastato vidaus ir išorės remontas, pakeisti langai.

NVŠ paslaugoms teikti Centras kasmet iš biudžeto asignavimų įsigyja įrangos ir kitų priemonių (pvz., įsigyta naujų mokymo priemonių: kompiuterinė technika, didelio formato televizoriai, muzikos instrumentai), garso apdorojimo įranga, atstumo ir laiko skaičiavimo sistema, skautų apranga, turistinė įranga ir kt.; pradėtos taikyti internetinio vaizdo/garso transliavimo technologijos Centro organizuojamų renginių viešinimui, sukurta ir įvesta elektroninė nakvynės paslaugų užsakymo sistema, integruotos vidaus kompiuterių tinklo funkcijos Centro veikloje (dokumentų ir spausdintuvų bendrinimas per LAN)).

Centro vienintelės pajamos iš NVŠ veiklos – tai NVŠ paslaugos gavėjų mokestis už būrelius bei pajamos iš paslaugos gavėjų už nakvynę. Šios pajamos 2014-2018 metais sumažėjo 20,29 %.

1.14 lentelė. Pagrindinės veiklos kitos pajamos, Eur

Pajamų pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Pagrindinės veiklos kitos pajamos:	9.746,00	8.732,00	8.488,00	5.872,00	7.769,00
Mokestis už būrelį	4.851,00	5.415,00	4.286,00	2.949,00	3.975,00
Pajamos už nakvynę	4.895,00	3.317,00	4.202,00	2.923,00	3.794,00

(šaltinis: MMKC)

Centras yra išlaikomas iš savivaldybės biudžeto. Lėšas naudoja pagal asignavimų valdytojo patvirtintą sąmatą, skirtą vykdomoms programoms įgyvendinti. Įstaigos veiklos segmentas pagal valstybės funkciją – švietimas. NVŠ ir kitų paslaugų teikimo sąnaudos paskutiniaisiais metais išaugo nuo 177.139,00 iki 275.653,00 eurų – 55,61 % (žr. 1.14 lent.). Didžiausią Centro sąnaudų dalį sudaro darbo užmokesčio sąnaudos, komunalinių paslaugų ir ryšių sąnaudos, kitos sąnaudos.

1.15 lentelė. Centro veiklos sąnaudų detalizavimas, Eur

Sąnaudų straipsnio pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos	143.391,00	156.393,00	176.812,00	186.440,00	213.372,00
Nusidėvėjimo ir amortizacijos	3.736,00	3.596,00	4.232,00	4.440,00	4.260,00
Komunalinių paslaugų ir ryšių	19.373,00	17.285,00	21.505,00	16.073,00	18.242,00
Komandiruočių	0,00	0,00	160,00	0,00	739,00
Kvalifikacijos kėlimo	120,00	169,00	65,00	397,00	486,00
Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	811,00	11.426,00	4.777,00	9.490,00	5.743,00
Kitų paslaugų	7.188,00	15.547,00	24.095,00	14.802,00	14.683,00
Kitos	2.520,00	6.494,00	10.313,00	9.846,00	18.128,00
Iš viso:	177.139,00	210.910,00	241.959,00	241.488,00	275.653,00

(šaltinis: MMKC)

Apibendrinant MMKC veiklos tendencijas, pažymėtina, kad Marijampolės moksleivių kūrybos centras – savivaldybės neformaliojo švietimo mokykla, kurios pagrindinė paskirtis – neformaliojo vaikų švietimo grupės universalus daigafunkcis centras. Neformaliojo švietimo programas lankančių asmenų skaičius 2014-2018 metais išaugo nuo 400 iki 520 asmenų (30 %), suteiktų paslaugų apimtys nagrinėjamu laikotarpiu išaugo nuo 2.624 iki 3.436 valandų (30,95 %), paskutiniaisiais metais organizuotų renginių skaičiui sumažėjus 25,24 %, bendras renginių dalyvių skaičius išaugo 41,55 %. MMKC taip pat teikia apgyvendinimo paslaugas jų per 2018 metus suteikta 687 lovadienių, t.y. 20,32 % daugiau nei 2014 metais. NVŠ ir kitų paslaugų teikimo sąnaudos paskutiniaisiais metais išaugo nuo 177.139,00 iki 275.653,00 eurų (55,61 %).

1.1.3.2. Kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų teikimo tendencijos

Kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų vartotojai yra ne tik Marijampolės savivaldybės, bet ir kitų Marijampolės apskrities savivaldybių gyventojai. 2018 metais Marijampolei tapus Lietuvos kultūros sostine, Marijampolės savivaldybės kultūros ir profesionaliojo meno įstaigų vaidmuo regione dar labiau sustiprėjo. Dėl šių priežasčių viešųjų paslaugų teikimo tendencijos nagrinėjamos visos Marijampolės apskrities kontekste.

Bendrosios kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų teikimo tendencijos. Šioje dalyje aptariamos kultūros centrų, profesionaliojo schemos meno paslaugų teikimo tendencijos Marijampolės apskrityje ir Marijampolės savivaldybėje.

Kultūros centrų paslaugų teikimo tendencijos Marijampolės apskrityje. Statistikos departamento duomenimis, 2018 metais Lietuvoje buvo 645 kultūros centrai, Marijampolės apskrityje - 47 kultūros centrai, Marijampolės savivaldybėje – 17 kultūros centrų. Duomenys rodo, kad kultūros centrų skaičius Marijampolės savivaldybėje 2014-2018 metais išaugo nuo 2 iki 17, tačiau realybėje savivaldybės teritorijoje veikiančių kultūros centrų objektų skaičius nagrinėjamu laikotarpiu nesikeitė, keitėsi tik padalinių ir filialų, kaip statistinės apskaitos vieneto, statusas: 2018 metais Kultūros centras turėjo 14 padalinių¹. 2017 m. įvykdyta kultūros centrų reorganizacija, Marijampolės laisvalaikio ir užimtumo centrą prijungiant prie Marijampolės kultūros centro.

1.16 lentelė. Kultūros centrų skaičius, metų pabaigoje

	2014	2015	2016	2017	2018
Lietuvos Respublika	639	632	637	645	645
Marijampolės apskritis	43	49	50	47	47
Kalvarijos sav.	10	1	1	1	1
Kazlų Rūdos sav.	7	7	7	7	7
Marijampolės sav.	2	17	17	17	17
Šakių r. sav.	11	11	12	9	9
Vilkaviškio r. sav.	13	13	13	13	13

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

Paskutiniiais metais kultūros centruose veikiančių meno kolektyvų skaičius Marijampolės apskrityje, priešingai nei šalyje, išaugo – nuo 216 (2014 m.) iki 233 (2018 m.). Panašios tendencijos buvo stebimos ir Marijampolės savivaldybėje – meno mėgėjų skaičius išaugo nuo 48 iki 59 asmenų.

1.17 lentelė. Meno mėgėjų kolektyvų skaičius, vienetai

	2014	2015	2016	2017	2018
Lietuvos Respublika	3985	3908	3877	3863	3841
Marijampolės apskritis	216	212	232	239	233
Kalvarijos sav.	22	22	25	26	28
Kazlų Rūdos sav.	21	19	19	20	24
Marijampolės sav.	48	62	61	61	59
Šakių r. sav.	63	51	53	55	50
Vilkaviškio r. sav.	62	58	74	77	72

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

Kultūros centrų dalyvių skaičius Marijampolės apskrityje, priešingai nei šalyje, išaugo – nuo 3.702 (2014 m.) iki 4.064 (2018 m.). Panašios tendencijos buvo stebimos ir Marijampolės savivaldybėje –

¹ Baraginės, Daukšių, Gudelių, Liudvinavo, Želsvos, Valavičių, Igliaukos, Balsupių, Sasnavos, Igliskėlių, Meškučių, Šunskų, Tautkaičių, Gavaltuvos skyriai.

kultūros centrų dalyvių skaičius išaugo nuo 921 iki 1013 asmenų. Taigi darytina išvada, kad savivaldybėje gyventojų dalyvavimas kultūrinėje veikloje ir didelis, ir aktyvus.

1.18 lentelė. Kultūros centrų dalyvių skaičius, asmenys

	2014	2015	2016	2017	2018
Lietuvos Respublika	53216	52823	56138	53106	52956
Marijampolės apskritis	3702	3363	3704	3889	4064
Kalvarijos sav.	332	297	336	365	382
Kazlų Rūdos sav.	314	277	297	313	333
Marijampolės sav.	921	943	896	934	1013
Šakių r. sav.	911	726	671	686	731
Vilkaviškio r. sav.	1224	1120	1504	1591	1605

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

Paslaugų teikimo atskirose įstaigose tendencijos. Šioje dalyje aptariama Marijampolės kultūros centro (neįskaitant teritorinių padalinių), Marijampolės dramos teatro ir Marijampolės „Spindulio“ kino teatro paslaugų teikimo tendencijos.

Marijampolės kultūros centro viešųjų paslaugų teikimo apimtys. Kultūros centras – įvairias kultūros sritis, žanrus puoselėjantis ir skleidžiantis daugiafunkcinis kultūros centras. Kultūros centras yra viena iš pagrindinių rajono kultūrą reprezentuojančių įstaigų. Čia inicijuojami ir įgyvendinami svarbiausieji renginiai, šventės, atspindinčios bendruomenės poreikius, paminimos valstybės šventės, kalendorinės bei įžymios datos, vyksta mėgėjų ir profesionalaus meno kolektyvų bei atlikėjų koncertai, spektakliai ir kt. renginiai.

Kultūros centro vykdytų renginių ir juose dalyvavusių dalyvių bei lankytojų kiekiai 2013-2017 metais nurodyti 1.19 lentelėje. Pavyzdžiui, vien tik per 2017 metus buvo surengta 43 profesionalaus meno koncertai ir spektakliai, kuriuos aplankė 19.402 žiūrovai, 17 profesionalaus meno parodų, kurias aplankė 2.250 lankytojų, 32 tautodailės ir foto parodos, jose apsilankė 4.671 lankytojas. Surengta 25 edukacinės programos, kuriose apsilankė 3.188 dalyviai, surengtos 2 pilietinės ekspedicijos „Jaunimas istorinei praeičiai“. 2018 metais, prijungus teritorinius padalinius, įstaigos centriniam padalinyje buvo organizuoti 300 renginių, iš viso pritraukiant 116.459 lankytojus ir dalyvius. Atsižvelgiant į tai, kad apskaitoje nėra atskirti centrinio ir teritorinių padalinių veiklos rodikliai, toliau nagrinėjami 2013-2017 metų centrinio padalinio rodikliai.

Pateikti duomenys rodo, kad nuo 2013 iki 2017 metų renginių skaičius išaugo nuo 208 iki 260 (2018 metais renginių skaičius pasiekė 300). Bendras dalyvių ir lankytojų skaičius renginiuose nuo 2013 iki 2017 metų sumažėjo nuo 105.771 iki 76.074 asmenų (2018 metais – 116.459). Rodiklių analizė rodo (žr. 1.20 lent.), kad labiausiai lankytojų skaičius mažėjo parodų segmente (sumažėjo daugiau nei 77 %); visų kitų renginių dalyvių skaičius nuo 2013 iki 2017 metų mažėjo 7,23 %. Pažymėtina, kad Kultūros centro lankytojų skaičiaus mažėjimas 2013-2015 metais siejamas pirmiausiai su prastos kokybės Kultūros centro infrastruktūra. 2017 metais įvykdyti Kultūros centro infrastruktūros plėtros projektai (kurių metu buvo pakeisti scenos pakėlimo mechanizmai ir konstrukcijos, scenos draperija; įrengtas projektorius ir ekranas; įsigyta scenos efektyvio apšvietimo įranga, atnaujinta elektros instaliacija, papildomai įrengtas priekinis apšvietimo sofitas; įsigytos modulinės scenos pakylės), veiklos plėtra² ir rinkodaros veiklos³ leido

² Nuo 2016 m. Marijampolės kultūros centras pasipildė trimis naujais kolektyvais. 2018 m. Kultūros centre veikė 16 meno mėgėjų kolektyvų. Iš jų: vaikų ir jaunimo – 4 kolektyvai; 13 kolektyvų - suaugusiųjų ir vyresniųjų. Po reorganizacijos, kuomet prie Marijampolės kultūros centro buvo prijungta biudžetinė įstaiga Marijampolės laisvalaikio ir užimtumo centras, kolektyvų skaičius žymiai padidėjo - prisijungė 32 skyrių kolektyvai: vaikų ir jaunimo – 8 kolektyvai ir suaugusiųjų – 24 kolektyvai. Iš viso Kultūros centras 2018 metais turėjo 48 mėgėjų meno kolektyvus, kurių 5 yra apdovanoti aukščiausiu mėgėjų meno kolektyvų „Aukso paukštė“ apdovanojimu, 6 yra pripažinti I kategorijos, 6 – II kategorijos, 3 – III kategorijos mėgėjų meno kolektyvais.

stabilizuoti ir padidinti dalyvių ir lankytojų skaičių renginiuose (neįskaitant parodų) nuo 55 tūkstančių (2015 metais) iki 69 tūkstančių (2017 metais), o vidutinį tokio renginio dalyvių ir lankytojų skaičių – nuo 319 iki 328 asmenų.

1.19 lentelė. Kultūros centro veiklos apimtys

Paslaugos pavadinimas	Matavimo vienetas	Paslaugų apimtys per metus				
		2013	2014	2015	2016	2017
Mėgėjų meno kolektyvų koncertai, spektakliai:						
Renginių skaičius įstaigoje	vienetai	31	35	45	36	46
Dalyvių ir lankytojų skaičius	asmenys	11.992	8.211	13.257	10.191	13.686
Profesionaliojo meno sklaida:						
Parodos:						
Parodų skaičius	vienetai	12	14	15	13	17
Lankytojų skaičius	asmenys	8.809	12.767	9.833	2.460	2.250
Koncertai (klasikinės, džiazo muzikos):						
Koncertų skaičius:	vienetai	14	20	19	11	17
Lankytojai	asmenys	2.860	6.052	7.392	4.279	7.795
Spektakliai:						
Spektaklių skaičius	vienetai	24	28	32	31	26
Lankytojų skaičius	asmenys	9.805	10.636	12.398	12.947	11.607
Tautodailės ir kitos parodos:						
Renginių skaičius	vienetai	31	33	29	30	32
Lankytojų skaičius	asmenys	22.418	28.847	16.715	4.270	4.671
Ekspedicijos:						
Renginių skaičius	vienetai	1	0	0	0	2
Lankytojų skaičius	asmenys	30	0	0	0	34
Edukaciniai renginiai:						
Renginių skaičius	vienetai	17	12	20	16	25
Lankytojų skaičius	asmenys	471	94	492	1.440	3.188
Kino filmai:						
Renginių skaičius	vienetai	0	0	0	0	0
Lankytojų skaičius	asmenys	0	0	0	0	0
Pramoginės muzikos koncertai:						
Renginių skaičius	vienetai	24	22	18	38	29
Lankytojų skaičius	asmenys	8.764	8.833	6.429	13.268	11.128
Kiti renginiai:						
Renginių skaičius	vienetai	54	36	40	64	66
Lankytojų skaičius	asmenys	40.622	8.707	15.537	22.264	21.715
Iš viso:						
Renginių skaičius	vienetai	208	200	218	239	260
Lankytojų ir dalyvių skaičius	asmenys	105.771	84.147	82.053	71.119	76.074

(šaltinis: MKC)

1.20 lentelė. Kultūros centro veiklos apimčių analizės duomenys

Rodiklio pavadinimas	2013	2014	2015	2016	2017	Pokytis, %
Parodų skaičius, vienetai	43	47	44	43	49	13,95
Visų kitų renginių skaičius, vienetai	165	153	174	196	211	27,88
Dalyvių parodose skaičius, asmenys	31.227	41.614	26.548	6.730	6.921	-77,84
Visų kitų renginių dalyvių skaičius, asmenys	74.544	42.533	55.505	64.389	69.153	-7,23
Vidutinis dalyvių ir lankytojų skaičius parodose, asmenys	726	885	603	157	141	-80,55
Vidutinis dalyvių ir lankytojų skaičius visuose kituose renginiuose, asmenys	452	278	319	329	328	-27,46

(Parengta rengėjų pagal Kultūros centro informaciją)

³ Kultūros centro paslaugos, informacija apie meno mėgėjų kolektyvus, jų veiklą ir renginius, reguliariai atnaujinama kultūros centro bei kituose tinklalapiuose: www.marijampoleskc.lt, www.info.lt, www.suduvosgidas.lt, www.facebook.com, www.mususavaite.lt, www.renginiai.info, www.suvalkietis.lt, www.marijampoletic.lt.

Visgi veiklos apimčių plėtrą 2013-2018 metais stabdė ne tik turimos infrastruktūros nepakankamos techninės charakteristikos, bet ir kai kurios infrastruktūros nebuvimas Marijampolės apskrityje. Taigi darytina bendra išvada, kad Kultūros centro veiklos rezultatus (renginių, renginių dalyvių skaičių) tiesiogiai veikia renginiams naudojamos infrastruktūros kokybė – kokybiškesnė infrastruktūra leidžia įgyvendinti daugiau renginių ir pritraukti daugiau lankytojų. Dėl šios priežasties reikalinga nuolat gerinti turimos infrastruktūros kokybę, siekiant atitikti šiuolaikinius reikalavimus.

2018 metais kultūros centre dirbo 115 darbuotojų (skyriuose - 46, centre - 69), iš jų kultūros ir meno darbuotojų - 79. Marijampolės savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr.1-325 buvo patvirtinti 109 etatai. MKC etatų skaičius 2014-2018 metais išaugo iki 93,5 etato (žr. 1.21 lentelę), tačiau augimą nuo 2018 metų lėmė tik teritorinių padalinių (ir darbuotojų) prijungimas prie MKC.

1.21 lentelė. Darbuotojų etatų skaičius metų pabaigoje

	2014	2015	2016	2017	2018
Vadovai (įstaigos vadovas, įstaigos vadovo pavaduotojai, skyrių (sektorių) vedėjai)	3	3	3	3	3
Buhalterijos darbuotojai	1,5	1,5	1,5	1,5	2
Kitas administracinis personalas (sekretorius, kompiuterininkas ir kt.)	6	6	6	6	8,5
Kultūros ir meno darbuotojai	24,5	24,5	24,5	24,5	61,5
Aptarnaujantis ir kitas personalas (darbininkai, valytojai, budėtojai ir kt.)	7,5	7,5	7,5	7,5	18,5
Iš viso:	42,5	42,5	42,5	42,5	93,5

(šaltinis: MKC)

Kultūros centro pastatas (Vilkaviškio g. 2, Marijampolė, Marijampolės sav.; unikalus Nr. 1898-8009-6013) pradėtas eksploatuoti 2008 metais. Marijampolės kultūros centras veiklą vykdo dvejose salėse (didžiojoje ir mažojoje), kurios kartu talpina 1.000 žiūrovų, taip pat trisdešimt šešiose patalpose kūrybinei veiklai, dvejose specializuotose parodų salėse ir dvejose parodinėse erdvėse. Pastato techninė būklė yra gera, esminių defektų, trukdančių vykdyti Kultūros centrui priskirtas viešąsias funkcijas, nenustatyta (energijos suvartojimo patalpų šildymui charakteristikos yra palyginti geros – 2018 metais energijos sąnaudos siekė 4,63 Eur/kv.m. per metus).

Siekiant padidinti didžiosios salės patrauklumą žiūrovams ir atlikėjams, 2017-2018 metais buvo įgyvendinti trys didžiosios salės infrastruktūros plėtros projektai, apibūdinti 1.22 lentelėje. Jų bendra vertė – 0,278 mln. eurų. Visgi sukurta salės infrastruktūra sudaro galimybes Kultūros centrui organizuoti tik dalies nacionalinio lygmens menininkų, jų grupių koncertų ir renginių: salės įgarsinimui skirta akustinė sistema ir scenos techninė įranga neatitinka nacionalinio ir tarptautinio lygio atlikėjų ir jų grupių, orkestrų Kultūros centrui keliamų reikalavimų, šiems reikalavimams patenkinti reikalingos įrangos nuomos kainos yra neracionaliai brangios, lyginant su renginio žiūrovų skaičiumi. Dėl šios priežasties 2019-2020 metais vykdomas ES lėšomis iš dalies finansuojamas projektas „Marijampolės kultūros centro infrastruktūros modernizavimas“, kuriuo siekiama modernizuojant ir kuriant šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkančią infrastruktūrą, padidinti Marijampolės kultūros centro paslaugų prieinamumą, kokybę ir asortimentą. Projekto metu planuojama įrengti keltuvus neįgaliesiems; įrengti lauko informacinį terminalą; įrengti Didžiosios salės įgarsinimo akustinę sistemą; įrengti Didžiosios salės techninę įrangą, padengti Mažosios salės atitvaras akustinėmis medžiagomis; įrengti garso įrašų studiją. Bendra projekto planuojama investicijos vertė - 451.927,24 eurų.

1.22 lentelė. Kultūros centro vykdyti ir vykdomi investicijų projektai

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas	Finansavimo suma, mln. Eur	Finansavimo lėšų šaltinis	Projekto pasiekimų (rezultatų) aprašymas
1.	1-asis scenos rekonstrukcijos etapas (2017 metais)	0,13	Savivaldybės biudžeto lėšos	Pakeisti scenos pakėlimo mechanizmai ir konstrukcijos, scenos draperija. Įrengtas projektorius ir ekranas.
2.	2-asis scenos rekonstrukcijos etapas (2018 metais)	0,14	Savivaldybės biudžeto lėšos	Įsigyta scenos efektinio apšvietimo įranga, atnaujinta elektros instaliacija, papildomai

				įrengtas priekinis apšvietimo softas.
3.	Scenos įrangos atnaujinimas (2018 metais)	0,008	Savivaldybės biudžeto lėšos	Įsigytos modulinės scenos pakylės
4.	Iš viso:	0,278		

(šaltinis: MKC)

MKC pagrindinės veiklos kitos pajamos - tai pajamos už suteiktas paslaugas: patalpų nuoma, komisinis mokestis už bilietų platinimą. Informacija apie kitas pajamas pateikiama 1.23 lentelėje: matyti, kad pagrindinės veiklos kitos pajamos 2014-2018 metais išaugo beveik tris kartus.

1.23 lentelė. Pagrindinės veiklos kitos pajamos, Eur

Eil. Nr.	Pajamų pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
1.	Pagrindinės veiklos kitos pajamos:	33.915	44.963	48.104	71.457	95.433
1.1.	Suteiktų paslaugų pajamos	33.915	44.963	48.104	71.457	95.433

(šaltinis: MKC)

MKC pagrindinės veiklos sąnaudos 2014-2018 metais padidėjo nuo 516.651 iki 1.393.246 eurų (beveik 2,7 karto).

1.24 lentelė. Veiklos sąnaudų detalizavimas, Eur

Eil. Nr.		Suma, Eur				
		2014	2015	2016	2017	2018
B.	Pagrindinės veiklos sąnaudos	516.651	527.702	632.139	687.782	1.393.246
I.	Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo	272.382	294.912	335.935	370.362	911.656
II.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos	70.604	65.480	66.402	76.035	117.814
III.	Komunalinių paslaugų ir ryšių	48.130	55.630	79.300	51.499	71.848
IV.	Komandiruočių	73	221	160	377	453
V.	Transporto	3.335	3.996	2.938	4.901	19.191
VI.	Kvalifikacijos kėlimo	608	280	887	831	795
VII.	Paprastojo remonto ir eksploatavimo					
VIII.	Nuvertėjimo ir nurašytų sumų					
IX.	Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	6.548	8.909	20.337	29.617	71.937
X.	Socialinių išmokų					
XI.	Nuomos					
XII.	Finansavimo pajamos					
XIII.	Kitų paslaugų	114.971	98.274	126.180	154.162	199.552
XIV.	Kitos					

(šaltinis: MKC)

Didžiausią centrinio padalinio sąnaudų dalį (2017 metais – 53,85 %) sudarė darbo užmokesčio sąnaudos. Nuo 2017 m vasario 1 d. darbo užmokesčio sąnaudos skaičiuojamos vadovaujantis 2017 m. sausio 17 d. Lietuvos respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymu Nr. XIII-198 (TAR, 2017-01-31, Nr. 1764).

MKC veikla yra finansuojama iš valstybės ir savivaldybės biudžetų ir kitų šaltinių. Finansavimo pajamos 2014-2018 metais padidėjo nuo 488.229 iki 1.287.486 eurų (2,6 karto). Didžiąją dalį finansavimo pajamų įstaiga gauna iš savivaldybės biudžeto (2018 metais ši dalis sudarė 93,02 % viso finansavimo).

1.25 lentelė. Kultūros centro finansavimo pajamos, Eur

Eil. Nr.		Suma, Eur				
		2014	2015	2016	2017	2018
I.	Finansavimo pajamos:	488.229	497.926	583.244	636.632	1.287.486
I.1	iš valstybės biudžeto	16.675	19.357	19.872	22.255	66.077
I.2	iš savivaldybių biudžeto	465.711	476.187	543.985	608.937	1.197.636
I.3	iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų lėšų	1.031		10.429		22.645
I.4	iš kitų finansavimo šaltinių	4.811	2.383	8.958	5.440	1.128

(šaltinis: MKC)

Marijampolės dramos teatro viešųjų paslaugų teikimo tendencijos. Marijampolės dramos teatras (toliau tekste - MDT) yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, organizuojanti profesionalaus scenos meno (spektaklių ir (ar) kitų literatūros, meno programų) kūrimą ir jų viešą atlikimą.

MDT vykdytų renginių ir juose dalyvavusių dalyvių bei lankytojų kiekiai 2014-2018 metais pateikti 1.26 lentelėje. Reikia pažymėti, kad paskutiniaisiais metais bendras renginių ir dalyvių skaičius išaugo daugiau nei 2 kartus. Labiausiai (beveik 2,5 karto) išaugo spektaklių lankytojų skaičius (nuo 3.200 iki 7.919 asmenų). Visgi bendras renginių skaičius per metus išliko nedidelis – 84 renginiai, iš jų spektakliai – 46. MDT suvaidintų spektaklių skaičius 2018 metais siekė 38 (žiūrovų skaičius 6,3 tūkstančio, vidutiniškai 165 žiūrovai spektaklyje). Viena iš pagrindinių akcentuojamų priežasčių, lemiančių tokius teatro rodiklius yra ta, kad MDT išskeltus uždavinius ir priskirtas funkcijas vykdo su mėgėjų trupe. Dėl šios priežasties didelė MDT vykdomų renginių yra atvežtiniai kitų kolektyvų spektakliai.

1.26 lentelė. Renginių, lankytojų ir dalyvių skaičius

Paslaugos pavadinimas	Matavimo vienetas	Apimtys per metus				
		2014	2015	2016	2017	2018
Mėgėjų meno kolektyvų koncertai, spektakliai:						
Renginių skaičius įstaigoje	vienetai	18	23	20	27	38
Dalyvių ir lankytojų skaičius	asmenys	3.520	4.333	2.620	4.238	6.390
Profesionaliojo meno sklaida:						
Spektakliai:						
Spektaklių skaičius	vienetai	21	20	17	25	46
Lankytojų skaičius	asmenys	3.200	3.100	2.900	4.309	7.919
Iš viso:						
Renginių skaičius	vienetai	39	43	37	52	84
Lankytojų ir dalyvių skaičius	asmenys	6.720	7.433	5.520	8.547	14.309

(šaltinis: MDT)

2018 metų pabaigoje teatre buvo 27,5 pareigybės. Iš jų 11 pareigybių - pagal autorines sutartis (9 aktoriai, 1 scenografas ir dramos studijos vadovas) ir 16,5 pareigybių – etatinės. Etatinėse pareigose dirba 12 darbuotojų. Teatro darbuotojų etatų skaičius paskutinis metais nesikeitė.

1.27 lentelė. Renginių, lankytojų ir dalyvių skaičius

	2014	2015	2016	2017	2018
Vadovai (įstaigos vadovas, įstaigos vadovo pavaduotojai, skyrių (sektorių) vedėjai)	1	1	1	1	1
Buhalterijos darbuotojai	1	1	1	1	1
Kitas administracinis personalas (sekretorius, kompiuterininkas ir kt.)	2	2	2	2	2
Kultūros ir meno darbuotojai	17	17	17	17	17
Aptarnaujantis ir kitas personalas (darbininkai, valytojai, budėtojai ir kt.)	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Iš viso:	27,5	27,5	27,5	27,5	27,5

(šaltinis: MDT)

2016-2017 metais Marijampolės dramos teatre buvo atnaujinta dalis nusidėvėjusios infrastruktūros: įsigyti 6 teatrinio apšvietimo bei garso įrenginiai, pakabintos naujos langų portjeros, teatro fojė pastatyti nauji baldai; iš esmės atnaujintas žiūrovų salės interjeras: perdažytos sienos, lubos, grindys išklotos nauja kilimine danga, pastatytos naujos kėdės žiūrovams, restauruotos salės durys, pasiūtos ir pakabintos naujos stilingos salės durų bei fojė langų portjeros, pakeista susidėvėjusi scenos apranga. Įrengti papildomi įėjimai iš žiūrovų salės į sceną. Visame teatre renovuota stacionari garso sistema, patbulinta

teatrinio apšvietimo sistema naujai įsigytu stacionariu vaizdo projektoriumi bei moderniais teatriniais prožektoriais⁴.

1.27 lentelė. Teatre vykdyti didesnės apimties investicijų projektai

Vykdytų darbų aprašymas	Finansavimo suma, Eur	Darbų vykdymo, turto įsigijimo laikotarpis (metai)
Sanitarinės patalpos, 88,94 kv.m.	11.564	2012
Žiūrovų salės remontas, 214,55 kv. M	8.000	2016
Garso aparatūra	5.000	2015
Iš viso:	24.564	

(šaltinis: MDT)

Visgi pats teatro pastatas yra prastos būklės, jo fizinio nusidėvėjimo procentas yra 81,88% (remontuotinos lauko terasų perdangos, kurios yra avarinės būklės, ir per jas į fojė sunkiasi vanduo. Stogo medinės laikančios konstrukcijos paveiktos drėgmės ir sustrūniję, dalis jų iškritę. Pasenusi ir šildymo sistema, pastatas neapšiltintas, pastato viduje, ypač ant laiptinių sienų nuolat laikosi pelėsis. Dėl netinkamai prieš 30 metų įrengto, neveikiančio sukamo scenos (grindų) rato scenos grindys labai nelygios, su dideliais plyšiais, nesaugios, ir kt.; 2015 metais savivaldybės komisija nustatė pastato techninę būklę, o 2016 metais buvo parengtas dramos teatro pastato paprastojo remonto techninis darbo projektas. Iki 2018 metų pabaigos remonto darbai pagal šį projektą nebuvo pradėti). Dėl visų šių priežasčių pastato šildymo sąnaudos yra palyginti didelės - 8,55 Eur/kv.m. per metus.

MDT pagrindinės veiklos kitos pajamos - tai pajamos už suteiktas paslaugas: suteiktų paslaugų pajamos, patalpų nuomos pajamos. Informacija apie kitas pajamas pateikiama 1.28 lentelėje: matyti, kad pagrindinės veiklos kitos pajamos 2014-2018 metais išaugo beveik du kartus, kitos veiklos pajamos – beveik 2,5 karto. Bendra pajamų suma pasiekė 24.500 eurų.

1.28 lentelė. Pagrindinės veiklos kitos pajamos, Eur

Eil. Nr.		2014	2015	2016	2017	2018
1.	Pagrindinės veiklos kitos pajamos	7.766,74	8.704,10	6.981,82	11.546,32	14.296,00
1.6.	Suteiktų paslaugų pajamos	7.766,74	8.704,10	6.981,82	11.546,32	14.296,00
2.	Kitos veiklos pajamos	3.961,79	7.713,93	5.802,22	5.313,61	10.204,88
2.3.	Nuomos pajamos	3.961,79	7.713,93	5.802,22	5.313,61	10.204,88

(šaltinis: MDT)

MDT pagrindinės veiklos sąnaudos 2014-2018 metais padidėjo nuo 156.590 iki 264.902 eurų (beveik 69,17 %).

1.29 lentelė. MDT veiklos sąnaudų detalizavimas, Eur

Eil. Nr.		Suma, Eur				
		2014	2015	2016	2017	2018
B.	Pagrindinės veiklos sąnaudos	156.590	175.166	253.838	243.017	264.902
I.	Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo	124.055	138.235	149.732	194.195	211.195
II.	Nusidėvėjimo ir amortizacijos	10.239	8.902	7.862	8.282	9.141
III.	Komunalinių paslaugų ir ryšių	17.334	16.293	19.950	18.655	18.327
IV.	Komandiruočių					
V.	Transporto	504	306			700
VI.	Kvalifikacijos kėlimo					
VII.	Paprastojo remonto ir eksploatavimo					
VIII.	Nuvertėjimo ir nurašytų sumų	9				
IX.	Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	1.630	4.870	72.893	16.950	19.242
X.	Socialinių išmokų					

⁴ Šaltinis: Marijampolės dramos teatro direktoriaus 2016 ir 2017 metų veiklos ataskaitos.

XI.	Nuomos					
XII.	Finansavimo pajamos					
XIII.	Kitų paslaugų	2.819	6.560	3.401	4.934	6.297
XIV.	Kitos					

(šaltinis: MDT)

Didžiausią MDT sąnaudų dalį (2018 metais – 79,73 %) sudarė darbo užmokesčio sąnaudos.

MDT veikla yra finansuojama iš valstybės ir savivaldybės biudžetų ir kitų šaltinių. Finansavimo pajamos 2014-2018 metais padidėjo nuo 143.508,86 iki 248.679,86 eurų (73,29 %). Didžiąją dalį finansavimo pajamų įstaiga gauna iš savivaldybės biudžeto (2018 metais ši dalis sudarė 99,64 % viso finansavimo).

1.30 lentelė. MDT finansavimo pajamos, Eur

Eil. Nr.		Suma, Eur				
		2014	2015	2016	2017	2018
I.	Finansavimo pajamos:	143.508,86	160.813,73	243.102,33	229.694,81	248.679,86
I.1	iš valstybės biudžeto	6.081,15	5.438,66	7.623,00	1.200,00	0
I.2	iš savivaldybių biudžeto	137.321,87	153.778,61	234.612,21	227.596,15	247.774,29
I.3	iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų lėšų					
I.4	iš kitų finansavimo šaltinių	105,84	1.596,46	867,12	898,66	905,57

(šaltinis: MDT)

Marijampolės „Spindulio“ kino teatro viešųjų paslaugų teikimo apimtys. VšĮ „Marijampolės tekinas“ yra viešosios įstaigos teisinės formos pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, teikiantis visuomenės informavimo, kultūros ir pramogų paslaugas. Viešoji įstaiga įsteigta neribotam laikui. Siekdama savo tikslų įstaiga propaguoja kino meną kaip kultūros sritį; viešai rodo filmus; rengia premjerinių kino filmų pristatymus; organizuoja įvairius koncertus, ir pramoginius renginius; rengia parodas, konferencijas; renka, apdoroja kuria ir skleidžia TV laidas.

Kino teatro vykdytų renginių ir lankytojų kiekiai 2014-2018 metais pateikti 1.31 lentelėje. Pavyzdžiui, vien tik per 2018 metus buvo įvykdyti 3.132 renginiai (kino seansai, kino festivaliai, renginiai, premjeros, filmai šventėms paminėti, užsakomieji papildomi seansai mokymo įstaigoms ir pan.), kuriuos aplankė 106.792 lankytojai. Renginių skaičius nuo 2014 metų išaugo 36,47 %, lankytojų skaičius – 42,54 %. 2018 metai, lyginant su laikotarpiu iki 2017 metų, tapo lankomiausiais metais.

1.31 lentelė. Kino teatro veiklos apimtys

Paslaugos pavadinimas	Matavimo vienetas	Apimtys per metus				
		2014	2015	2016	2017	2018
Profesionaliojo meno sklaida:						
Kino filmai:						
Renginių skaičius	vienetai	2.295	2.470	3.124	3.047	3.132
Lankytojų skaičius	asmenys	74.922	82.331	88.597	95.360	106.792
Iš viso:						
Renginių skaičius	vienetai	2.295	2.470	3.124	3.047	3.132
Lankytojų ir dalyvių skaičius	asmenys	74.922	82.331	88.597	95.360	106.792

(šaltinis: Kino teatras)

Veiklos apimčių plėtrą 2014-2018 metais skatino ne tik didesnis susidomėjimas kultūros paslaugomis, o konkrečiai – kino teatro paslaugomis, bet ir infrastruktūros pritaikymas lankytojams (2014 metais renovuotos teatrinės kėdės, apšiltintas pastato stogas, bendra investicijų vertė – 174.917 eurų). Visgi net ir įvykdžius pastato stogo apšiltinimą, pastato energetinės savybės nėra pakankamai – 2018 metais šildymo sąnaudos siekė 7,73 Eur/ kv.m. per metus).

2018 metais kino teatre centre buvo 22 darbuotojų etatai, iš jų kultūros ir meno darbuotojų - 16. Kino teatro etatų skaičius pateiktas lentelėje žemiau.

1.32 lentelė. Darbuotojų etatų skaičius metų pabaigoje

	2014	2015	2016	2017	2018
Vadovai (įstaigos vadovas, įstaigos vadovo pavaduotojai, skyrių (sektorių) vedėjai)	1	1	1	1	1
Buhalterijos darbuotojai	1	1	1	1	1
Kitas administracinis personalas (sekretorius, kompiuterininkai, kasininkai ir kt.)	1	1	1	1	1
Kultūros ir meno darbuotojai	18	17	18	16	16
Aptarnaujantis ir kitas personalas (darbininkai, valytojai, budėtojai, vairuotojai, kiemsargiai, pastatų priežiūros darbininkai, elektrikai, katilinės priežiūros darbininkai ir kt.)	3	3	3	3	3
Iš viso:	24	23	24	22	22

(Šaltinis: Kino teatras)

Kino teatro pagrindinės veiklos pajamos - tai pajamos už kino filmų rodymo veiklą. Informacija apie gautas pajamas pateikiama 1.33 lentelėje: pagrindinės veiklos pajamos 2014-2018 metais išaugo 82,69 %.

1.33 lentelė. Pajamų už suteiktas paslaugas, parduotas prekes detalizavimas, eurais

	2014	2015	2016	2017	2018
1. Pajamos už suteiktas paslaugas, parduotas prekes	237.939,00	273.492,00	321.968,00	354.544,00	434.688,00
1.1. Kino filmų rodymo veikla	237.939,00	273.492,00	321.968,00	354.544,00	434.688,00

(Šaltinis: Kino teatras)

Kino teatro pagrindinės veiklos pajamos 2014-2018 metais padidėjo 56,92 %, sąnaudos padidėjo 47,83 %. Bendras kino teatro veiklos efektyvumas augo – nuo (-)21.945 eurų 2014 metais iki 11.427 eurų 2016 metais, 1.411 eurų 2018 metais. Šie duomenys rodo geras galimybes užtikrinti kino teatro veiklos ir plėtros finansinį tvarumą.

1.34 lentelė. Kino teatro veiklos pajamos ir sąnaudos, eurais

	2014	2015	2016	2017	2018
I. PAJAMOS	373.337,00	418.740,00	497.173,00	510.939,00	585.851,00
1. Pajamos už suteiktas paslaugas, parduotas prekes	241.680,00	281.743,00	329.830,00	363.224,00	434.688,00
2. Finansavimo pajamos	125.061,00	132.300,00	162.901,00	142.405,00	139.200,00
2.1. Finansavimo sumų iš valstybės biudžeto panaudojimo pajamos					
2.2. Kitos finansavimo pajamos	125.061,00	132.300,00	162.901,00	142.405,00	139.200,00
3. Kitos pajamos	6.596,00	4.697,00	4.442,00	5.310,00	11.963,00
II. ŠAŅAUDOS	395.282,00	428.105,00	485.208,00	509.555,00	584.36.007
1. Suteiktų paslaugų, parduotų prekių savikaina	384.007,00	415.476,00	468.467,00	489.403,00	558.126,00
2. Kitos sąnaudos	15,00				3.305,00
3. Veiklos sąnaudos	11.260,00	12.629,00	16.741,00	20.152,00	22.936,00
3.1. Pardavimo					
3.2. Darbuotojų išlaikymo	165.145,80	178.160,90	199.442,80	185.537,10	237.939,17
3.3. Nusidėvėjimo (amortizacija)	1.634,00	1.865,00	5.745,00	7.118,00	8.028,00

cijos)					
3.4. Patalpų išlaikymo	24.615,13	24.704,60	25.201,84	21.502,98	22.370,99
3.5. Ryšių	1.153,00	908,00	360,00	385,00	459,00
3.6. Transporto išlaikymo	2.609,00	3.288,00	2.972,00	3.851,00	4.357,00
3.7. Turto vertės sumažėjimo					
3.8. Kitos veiklos	15.864,00	6.568,00	7.664,00	8.798,00	10.092,00
3.9. Suteiktos labdaros, paramos					
3.10. Dėl ankstesnių laikotarpių klaidų taisymo					
III. VEIKLOS REZULTATAI PRIEŠ APMOKESTINIMĄ	-21.945,00	-9.365,00	11.965,00	1.384,00	1.484,00
IV. PELNO MOKESTIS			538,00	62,00	73,00
V. GRYNASIS VEIKLOS REZULTATAS	-21.945,00	-9.365,00	11.427,00	1.322,00	1.411,00

(Šaltinis: Kino teatras)

Panašaus pobūdžio viešųjų paslaugų pasiūla rinkoje. Viešai prieinamų duomenų⁵ apie mėgėjų meno kolektyvų koncertus Marijampolės savivaldybėje ir savivaldybės dokumentų⁶ analizė rodo, kad Marijampolės savivaldybėje, be Kultūros centro, mėgėjų meno kolektyvų veiklą bei jų pasirodymus (koncertus, spektaklius) organizuojančių kitų įstaigų nėra, todėl daroma išvada, kad šios paslaugos pasiūla rinkoje sudaro išskirtinai Kultūros centro teikiamos paslaugos.

Viešai prieinamų duomenų apie paskutiniųjų metų profesionaliojo meno (parodų; klasikinės ir džiaz muzikos koncertų; tautodailės ir kitų parodų) sklaidą Marijampolės savivaldybėje (neįskaitant profesionaliojo scenos meno⁷ ir kino⁸ kultūros skaidos) ir savivaldybės dokumentų analizė rodo, kad Marijampolės savivaldybėje, be Kultūros centro, profesionaliojo meno sklaidos paslaugos taip pat teikiamos Marijampolės Beatričės Kleizaitės-Vasaris menų galerijoje (Meilės Lukšienės švietimo centras, P. Butlerienės g. 5, Marijampolė), Marijampolės dramos teatre (Marijampolė, P. Armino g. 2), Petro Kriaučiūno viešojoje bibliotekoje (Marijampolė, Vytauto g. 20) ir Draugystės bibliotekoje (Marijampolė, Draugystės g. 5), Lietuvos prezidento K. Griniaus memorialiniame muziejuje (Marijampolė, Bažnyčios g. 23) ir Kraštotyros muziejuje (Marijampolė, Vytauto g. 29, 31), o taip pat - nedidele apimtimi – savivaldybės kaimo vietovių seniūnijų ir bendruomenių patalpose. Šių įstaigų veiklos analizė pateikta žemiau.

Lukšienės švietimo centre kultūrinė veikla pradėta vykdyti 2014 metais (2014 metais buvo įkurta Beatričės Kleizaitės-Vasaris menų galerija⁹), tačiau tais metais kultūros renginių suorganizuota dar nebuvo. 2015 metais Menų galerijoje surengtos 9 kūrybinių darbų parodos ir 5 parodų pristatymo renginiai (dalyvavo per 160 lankytojų); organizuota 16 kultūros ir edukacinių renginių (koncertų, pristatymų, susitikimų ir kt.), kuriuose dalyvavo 1.466 lankytojai (bendras lankytojų skaičius – 1.626). 2016 metais Menų galerijoje vyko 17 kultūrinių renginių (koncertų, parodų, knygų pristatymų ir kt.), kuriuose dalyvavo 1.169 asmenys (iš viso 2016 metais galerijoje apsilankė 2.329 asmenys). 2017 metais iš viso vyko 25 kultūros

⁵ Randamų ir viešai prieinamų elektroninėmis ryšio priemonėmis.

⁶ Marijampolės savivaldybės dokumentų paieška <https://infolex.lt/marijampole/Default.aspx>.

⁷ Kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos profesionaliojo scenos meno įstatyme (TAR, 2016-09-29, Nr. 24188): „Profesionalusis scenos menas – autoriaus (autorų) ir (ar) atlikėjo (atlikėjų) aukšto meistriškumo ir meninio lygio scenos meno kūryba (sukurti, viešai atlikti ir (ar) įvairiomis viešinimo priemonėmis skleidžiami kūriniai), teigiamai įvertinta profesionaliojo scenos meno vertintojų“

⁸ Kaip ši sąvoka apibrėžiama Lietuvos Respublikos kino įstatyme (Žin., 2002, Nr. 31-1107): „Kinas – kultūros sritis, apimanti kūrybinę ir gamybinę kino veiklą, filmų platinimą, jų rodymą, sklaidą, kino kultūros sklaidos projektus, kino paveldo apsaugą ir kino teatrų veiklą“.

⁹ Viešos priegios prie 2013 veiklos rezultatų ataskaitų nerasta, todėl nagrinėta 2012 metų veiklos rezultatų ataskaitos rodikliai. Visgi 2012 metų veiklos rezultatų ataskaitoje nenurodyta, kad tais metais ši įstaiga būtų organizavusi kokią nors profesionaliojo meno sklaidos funkciją. 2014 metų veiklos rezultatų ataskaitoje nurodyta, kad vienas iš veiklos pokyčių tais metais buvo „Kultūros renginių organizavimas (meno kolekcijos pristatymai, parodos, koncertai, leidinių pristatymai ir kt.) įkūrus Beatričės Kleizaitės –Vasaris menų galeriją“, taigi matyti, kad kultūrinės veiklos pradžia šioje įstaigoje laikytina 2014 metais.

renginiai (koncertai, parodos, knygų pristatymai ir kt.), kuriuose dalyvavo 1395 asmenys (iš viso 2017 metais galerijoje ir joje vykusiuose renginiuose apsilankė 2.316 asmenų). Rezultatų analizė rodo, kad įstaigos organizuotų kultūros ir edukacinių renginių skaičius nagrinėjamu laikotarpiu išaugo nuo 16 (2015 metais) iki 25 (2017 metais), o bendras lankytojų skaičius išaugo iki 2,3 tūkstančio asmenų per metus.

Petro Kriaučiūno viešojoje bibliotekoje ir filialuose 2013 metais buvo surengta 643 renginiai, bendras lankytojų skaičius - 11.103 asmenys; 2014 metais - 707 renginiai, 13.904 lankytojai; 2015 metais - 725 renginiai, lankytojų skaičius - 18.479; 2016 metais - 738 renginiai, lankytojų skaičius - 14.714; 2017 metais - 723 renginiai, lankytojų skaičius - 14.980. Bibliotekos veiklos ataskaitose kultūros renginiai skirstomi į tris grupes: „vaizdiniai“ (apie 30% visų renginių), „žodiniai“ (apie 50% visų renginių), ir „kompleksiniai“ (apie 20% visų renginių). Bibliotekos renginiai – tai knygų, meno parodų ir bibliotekos paslaugų pristatymai; meno ir dokumentų parodos; literatūriniai ir muzikiniai vakarai, viktorinos, susitikimai, rytmečiai, poezijos ir pasakų popietės, valandėlės, atvirų durų dienos ir pan. Knygų pristatymai, sutiktuvės; meno ir dokumentų parodos – populiariausi renginių žanrai bibliotekos centriniam padalinyje. Beveik 50% visų renginių vyksta ir lankytojų pritraukia bibliotekos filialuose. Filialų populiariausi renginiai - garsiniai skaitymai, informacijos valandos, akcijos, viktorinos, kūrybinės dirbtuvės, susitikimai su kraštiečiais, fotografijų ir kitos parodos. Veiklos ataskaitose matyti, kad koncertai ar spektakliai organizuojami retai ir tai tik vaikams ar jaunimui skirtų renginių kontekste.

Lietuvos prezidento K. Griniaus memorialiniame muziejuje 2012 metais¹⁰ buvo organizuoti 5 renginiai (trys kilnojamosios parodos, Muziejų naktis ir tarptautinė konferencija), iš viso 349 lankytojai, ir 16 edukacinių užsiėmimų pagal 3 edukacines programas, iš viso 320 lankytojų. 2014 metais buvo organizuota 12 renginių, iš viso 548 lankytojai, ir 33 edukaciniai užsiėmimai pagal 5 edukacines programas, iš viso 620 asmenų. 2015 metais buvo organizuota 11 renginių (597 lankytojai) ir 29 edukaciniai užsiėmimai (620 lankytojų). 2016 metais buvo organizuota 12 renginių (1245 lankytojai) ir 23 edukaciniai užsiėmimai pagal 5 edukacines programas (607 lankytojai). 2017 metais buvo organizuota 8 renginiai (764 lankytojai) ir 23 edukaciniai užsiėmimai pagal 5 edukacines programas (783 lankytojai). Šie duomenys rodo, kad paskutiniaisiais metais muziejuje edukacinių užsiėmimų skaičius išaugo nuo 16 iki 23, renginių skaičius – nuo 5 iki 8 renginių per metus. Veiklos ataskaitos rodo, kad muziejaus renginius sudaro parodos muziejaus ir kita istorine tematika, šachmatų turnyrai, knygų pristatymai, o organizuojamų edukacinių programų temos („Lankykite muziejų kitaip“; „Moksleivių profesinis veiklinimas prezidento K. Griniaus memorialiniame muziejuje“; „Surask eksponatus“; „Tautinis kostiumas“; „K. Griniaus veiklos pėdsakai Marijampolėje“) yra parengtos pagal muziejuje saugomų eksponatų pobūdį. Taigi darytina išvada, kad Muziejus veikia didžiąja dalimi tik savo siauroje tematinėje srityje, lankytojų srautai nėra dideli.

Kraštotyros muziejuje 2012 metais¹¹ įvyko 48 edukaciniai užsiėmimai, iš viso 759 lankytojai, bei 24 renginiai, iš viso 1.622 lankytojai. 2017 metais įvyko 113 edukacinių užsiėmimų, iš viso 2.065 lankytojai, bei 11 renginių, iš viso 2.313 lankytojų. Matyti, kad muziejaus edukacinių užsiėmimų skaičius nagrinėjamu laikotarpiu išaugo nuo 48 iki 113, o kitų renginių – sumažėjo nuo 24 iki 11 renginių. Veiklos ataskaitos rodo, kad muziejaus renginius sudaro parodos muziejaus ir kita istorine tematika, knygų pristatymai ir pan., o organizuojamų edukacinių programų temos („Margučio magija“, „Tradicinės puodininkystės pažinimas“, Suvalkietiškas tautinis kostiumas“, išvykstamoji ekskursija „Mažuoju kultūros keliu“, „Mediniai dievukai“, „Molinukas mano žaisliukas“, „Popieriaus paslaptį atskleidus...“, „Tautos dvasia“, „Darbščios rankelės — margos juostelės“, „Piemenėlių Sekminės“, „Partizaninis pasipriešinimas pokario Suvalkijoje“) yra parengtos pagal muziejuje saugomų eksponatų pobūdį. Taigi darytina išvada, kad Muziejus veikia didžiąja dalimi tik savo siauroje tematinėje srityje.

Atlikus šių įstaigų vykdomų renginių ir infrastruktūros analizę, galima daryti išvadą, kad įstaigų veikla profesionaliojo meno sklaidos srityje koncentruojasi išimtinai į nedidelės apimties tautodailės ir kitų parodų organizavimą savo turimose palyginti mažose patalpose su aukšto lygio paslaugoms teikti nepritaikyta apšvietimo, garso ir kita infrastruktūra; klasikinės ir džiazos muzikos koncertai šiose įstaigose nėra

---

¹⁰ Viešai prieinamos ataskaitos už 2013 metus nerasta, todėl analizė vykdoma nuo 2012 metų.

¹¹ Viešai prieinamos ataskaitos už 2013 metus nerasta, todėl analizė vykdoma nuo 2012 metų.

organizuojami, nes tam nėra sukurta atitinkama apšvietimo, garso ir kita infrastruktūra. Pažymėtina, kad nei viena iš nagrinėtų įstaigų neturi aukščiausio lygio kultūros centro statuso. Taigi analizė leidžia daryti išvadą, kad kitų (be Kultūros centro) aukšto lygio tautodailės ir kitų parodų organizavimo ir sklaidos, klasikinės ir džiazo muzikos koncertų, spektaklių paslaugų pasiūlos rinkoje nėra; šią pasiūlą rinkoje sudaro išskirtinai Kultūros centro teikiamos paslaugos.

Apibendrinant pažymėtina, kad duomenys apie 2017-2018 metų pramoginės muzikos koncertų Marijampolės savivaldybėje pasiūlą¹² rodo, kad Marijampolės savivaldybėje aukštos kokybės pramoginius koncertus organizuoja tik Kultūros centre ir Marijampolės dramos teatre; kameriniai pramoginės muzikos renginiai organizuojami savivaldybės kaimo vietovių seniūnijų ir bendruomenių patalpose. Visgi atliktas Marijampolės dramos teatro infrastruktūros įvertinimas ir palyginimas su Kultūros centru rodo, kad salių dydžiai yra skirtingi, Kultūros centro didžioji salė talpina 715 vietų, o teatre didžiojoje salėje yra tik apie 300 vietų. Teatro salė labiau pritaikyta teatrų pasirodymams. Kultūros centre galima rodyti didelės apimties spektaklius ir koncertus, o teatre, pavyzdžiui, orkestras jau nesutilptų. Kultūros centre yra elektroninė bilietų sistema, kurios neturi teatras. Kultūros centras yra miesto centre ir turi didelę automobilių stovėjimo aikštelę, ko neturi teatras. Scenos techninė įranga Kultūros centre yra labiau funkcionali ir labiau pritaikoma įvairios paskirties renginių aptarnavimui. Tiek Kultūros centras, tiek Dramos teatras turi didžiąją ir mažąją sales. Kultūros centro mažoji salė nėra pritaikyta kamerinės muzikos renginiams, teatro mažojoje salėje gali vykti nedidelės apimties kameriniai renginiai, skirti nedidelei auditorijai. Teatre sunkus pateikimas neigaliesiems, Kultūros centre neigalieji gali patekti į didžiąją salę, bet negali patekti į rūbinę ir tualetus.

Atlikta analizė leidžia daryti išvadą, kad pramoginės muzikos koncertų rinkoje Marijampolės savivaldybėje veikia dvi įstaigos – Kultūros centras ir Marijampolės dramos teatras. Visgi šių įstaigų paslaugų ir infrastruktūros palyginimas rodo, kad Marijampolės dramos teatre esanti sceninė, garo ir susijusi įranga nėra pritaikyta aukštos kokybės pramoginės muzikos koncertų didesniam lankytojų skaičiui organizavimui, čia organizuojami kameriniai muzikos koncertai paprastai tuo atveju, kai Kultūros centro užimtumas neleidžia šių renginių organizuoti Kultūros centre. Taigi darytina išvada, kad Marijampolės dramos teatro paslaugos papildo, bet ne konkuruoja su Kultūros centro teikiamomis paslaugomis.

Apibendrinant pažymėtina, kad renginių ir dalyvių skaičiumi MKC yra viena iš pagrindinių Marijampolės savivaldybės kultūrą reprezentuojančių, įvaizdį formuojančių įstaigų: nuo 2013 iki 2017 metų centrinio padalinio organizuotų renginių skaičius išaugo nuo 208 iki 260 (2018 metais renginių skaičius pasiekė 300), bendras dalyvių ir lankytojų skaičius renginiuose nuo 2013 iki 2017 metų sumažėjo nuo 105.771 iki 76.074 asmenų (2018 metais – 116.459). 2018 metais kultūros centre dirbo 115 darbuotojų (skyriuose - 46, centre - 69), iš jų kultūros ir meno darbuotojų – 79. MKC pagrindinės veiklos kitos pajamos 2014-2018 metais išaugo beveik tris kartus; pagrindinės veiklos sąnaudos 2014-2018 metais padidėjo nuo 516.651 iki 1.393.246 eurų (beveik 2,7 karto); finansavimo pajamos 2014-2018 metais padidėjo nuo 488.229 iki 1.287.486 eurų (2,6 karto). Kultūros centro pastato techninė būklė yra gera, esminių defektų, trukdančių vykdyti Kultūros centrui priskirtas viešąsias funkcijas, nenustatyta.

MDT yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, organizuojanti profesionalaus scenos meno (spektaklių ir (ar) kitų literatūros, meno programų) kūrimą ir jų viešą atlikimą: bendras renginių ir dalyvių skaičius išaugo daugiau nei 2 kartus. Labiausiai (beveik 2,5 karto) išaugo spektaklių lankytojų skaičius (nuo 3.200 iki 7.919 asmenų). Visgi bendras renginių skaičius per metus išliko nedidelis – 84 renginiai, iš jų spektakliai – 46. MDT suvaidintų spektaklių skaičius 2018 metais siekė 38 (žiūrovų skaičius 6,3 tūkstančio, vidutiniškai 165 žiūrovai spektaklyje). 2018 metais MDT buvo 27,5 pareigybės, kurios paskutiniiais metais nesikeitė. MDT pagrindinės veiklos kitos pajamos 2014-2018 metais išaugo iki 24.500 eurų; finansavimo pajamos 2014-2018 metais padidėjo nuo 143.508,86 iki 248.679,86 eurų (73,29 %); didžiąją dalį finansavimo pajamų įstaiga gauna iš savivaldybės biudžeto (99,64 %). Teatro pastatas yra prastos būklės, jo fizinio nusidėvėjimo procentas yra 81,88% (remontuotinos lauko terasų perdangos, kurios yra avarinės būk-

---

¹² Šaltiniai: <https://marijampole.lt/go.php/Renginiai706>; <http://www.tiketa.lt>; <https://www.bilietai.lt>.

lės, ir per jas į fojė sunkiasi vanduo; stogo medinės laikančios konstrukcijos paveiktos drėgmės ir sutrūnįję, dalis jų iškritę; pasenusi ir šildymo sistema, pastatas neapšiltintas, ir pan.), dėl ko pastato šildymo sąnaudos yra didelės (8,55 Eur/kv.m. per metus).

VšĮ „Marijampolės telekinas“ propaguoja kino meną kaip kultūros sritį; viešai rodo filmus; rengia premjerinių kino filmų pristatymus; organizuoja įvairius koncertus, ir pramoginius renginius; rengia parodas, konferencijas; renka, apdoroja kuria ir skleidžia TV laidas. Vien tik per 2018 metus buvo įvykdyti 3.132 renginiai (kino seansai, kino festivaliai, renginiai, premjeros, filmai šventėms paminėti, užsakovieji papildomi seansai mokymo įstaigoms ir pan.), kuriuos aplankė 106.792 lankytojai. Renginių skaičius nuo 2014 metų išaugo 36,47 %, lankytojų skaičius – 42,54 %, pagrindinės veiklos pajamos 2014-2018 metais išaugo 82,69 % (iki 434.688 eurų). 2018 metai, lyginant su laikotarpiu iki 2017 metų, tapo lankomiausiais ir pajamingiausiais metais. Veiklos apimčių plėtrą 2014-2018 metais skatino ne tik didesnis susidomėjimas kultūros paslaugomis, o konkrečiai – kino teatro paslaugomis, bet ir infrastruktūros pritaikymas lankytojams (2014 metais renovuotos teatrinės kėdės, apšiltintas pastato stogas, bendra investicijų vertė – 174.917 eurų). Visgi net ir įvykdžius pastato stogo apšiltinimą, pastato energetinės savybės nėra pakankamai – 2018 metais šildymo sąnaudos siekė 7,73 Eur/ kv.m. per metus). Bendras kino teatro veiklos efektyvumas augo – nuo (-)21.945 eurų 2014 metais iki 11.427 eurų 2016 metais, 1.411 eurų 2018 metais. Šie duomenys rodo geras galimybes užtikrinti kino teatro veiklos ir plėtros finansinį tvarumą.

1.1.3.3. Sveikatingumo ir sporto paslaugų teikimo tendencijos

Šioje dalyje nagrinėjamos Marijampolės savivaldybės viešųjų sveikatingumo ir sporto paslaugų (Sveikatingumo centro „Sveikatos banga“, Marijampolės sporto mokyklos, Marijampolės žaidimų sporto mokyklos ir Sporto centro „Sūduva“) teikimo tendencijos.

Sveikatingumo centro „Sveikatos banga“ paslaugų teikimo tendencijos. Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“ savivaldybės biudžetinė įstaiga, teikianti kūno kultūros, sporto, sveikatingumo bei neformaliojo ugdymo paslaugas. Centro veiklos apimtys 2014-2018 metais pateiktos lentelėse žemiau. Matyti, kad didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos gyventojų (kitų lankytojų) aptarnavimo segmente – 2018 metais lankytojų skaičius siekė 40.500 asmenų (nuo 2014 metų sumažėjo 4,7 %). Paskutinių metų veiklos sumažėjimą iš dalies lėmė ir tai, kad 2018 metų pavasaris ir ruduo buvo ypatingai šilti, tai ir įtakoją lankytojų skaičiaus sumažėjimą. Kitose veiklose apimtys buvo nedidelės: 2018 metais buvo 10 sportinių grupių (50 dalyvių), per metus suorganizuoti 4 renginiai (508 dalyviai). Centre taip pat vykdomi vandens aerobikos, kineziterapijos vandenyje bei mokymo plaukti užsiėmimai. Aerobikos vandenyje užsiėmimuose 2018 metais apsilankymų skaičius buvo 1030. Kineziterapijos vandenyje užsiėmimuose nuolat lankosi nuo 30 iki 40 lankytojų. Centre taip pat vykdoma Marijampolės savivaldybės mokyklų 2-ųjų klasių mokinių mokymo plaukti veikla: 2018 metais joje dalyvavo 233 moksleiviai. Dar 130 vaikų ir 35 suaugusieji apmokyti plaukti teikiant mokamas paslaugas.

1.35 lentelė. Sportinių grupių skaičius metų pabaigoje

Sporto šaka	2014	2015	2016	2017	2018
Vandens aerobika	1	1	1	1	1
Kineziterapija vandenyje	2	2	3	4	4
Kita (mokymas plaukti)	3	3	3	3	5
Iš viso:	6	6	7	8	10

(Šaltinis: Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“)

1.36 lentelė. Sportinėse grupėse sportuojančių asmenų skaičius metų pabaigoje

Sporto šaka	2014	2015	2016	2017	2018
Vandens aerobika	30	35	48	49	50
Kineziterapija vandenyje	30	33	40	40	46
Kita (mokymas plaukti)	20	20	30	30	50
Iš viso:	80	88	118	119	146

(Šaltinis: Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“)

1.37 lentelė. Organizuotų, vykdytų renginių skaičius

Renginio kategorija	Renginių skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Sporto varžybos					
Kiti renginiai	3	6	5	5	4
Iš viso renginių:	3	6	5	5	4

(šaltinis: Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“)

1.38 lentelė. Organizuotų, vykdytų renginių lankytojų ir dalyvių skaičius

Renginio kategorija	Lankytojų, dalyvių skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Sporto varžybos					
Kiti renginiai	170	240	556	522	508
Iš viso lankytojų ir dalyvių:	170	240	556	522	508

(šaltinis: Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“)

1.39 lentelė. Kitų lankytojų skaičius

	Lankytojų skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Lankytojų skaičius, asmenys	42.500,00	40.700,00	43.000,00	41.300,00	40.500,00
Iš viso:	42.500,00	40.700,00	43.000,00	41.300,00	40.500,00

(šaltinis: Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“)

Bendras centro etatų skaičius 2018 metų pabaigoje buvo 13 etato. Paskutiniaisiais metais etatų skaičius iš esmės nesikeitė.

1.40 lentelė. Centro etatų ir darbuotojų bendras skaičius

	2014	2015	2016	2017	2018
Vadovai (įstaigos vadovas, įstaigos vadovo pavaduotojai, skyrių (sektorių) vedėjai)	1	1	1	1	1
Buhalterijos darbuotojai (vyriausias buhalteris ir pan.)	1	1	1	1	1
Kitas administracinis personalas (sekretoriai, kompiuterininkai, metodininkai, kasininkai ir kt.)	2	2	2	2	1,8
Pedagoginis personalas (kiti pedagoginiai darbuotojai)	1,49	1,49	1,49	1,6	1,7
Aptarnaujantis ir kitas personalas (darbininkai, valytojai, budėtojai, vairuotojai, kiemsargiai, pastatų priežiūros darbininkai, elektrikai, katilinės priežiūros darbininkai ir kt.)	6,75	6,75	6,75	7,4	7,5
Iš viso:	12,24	12,24	12,24	13	13

(šaltinis: Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“)

Sveikatingumo centro veiklai naudojamo pastato, adresu Mokolų g. 61, Marijampolė, statybos metai – 2004, fizinio nusidėvėjimo procentas – 17,8 %, energetinio naudingumo klasė – D (energijos sąnaudos šildymui 2018 metais siekė 15,01 Eur/kv.m. per metus), pastato būklė apibūdinama kaip gera. Visgi, nors pastatas nėra senas, pasibaigus 2017-2018 metų lankytojų aptarnavimo sezonui nuo didelio drėgmės kiekio vonios salės lubos, buvo stipriai pažeistos, dažai bei gilesni sluoksniai ėmė atšokinėti bei kristi į vandenį, todėl jos buvo atnaujintos, atsižvelgiant į HN 109:2005 „Baseinai. Įrengimo ir priežiūros saugos sveikatai reikalavimai“ bei HN 39: 2005 „Pirtys: įrengimo ir priežiūros saugos sveikatai reikalavimai“ reikalavimus. Nagrinėjamu laikotarpiu buvo atlikti ir kiti infrastruktūros plėtros darbai, apibūdinti lentelėje žemiau.

Vykdam Centro veiklą, labai svarbu užtikrinti higienos normas atitinkančią vandens kokybę. Tam reikalinga viešiesiems baseinams skirta dezinfekavimo medžiagų kontrolės ir dozavimo įranga. Siekiant pritaikyti Centro patalpas neįgaliesiems, reikalinga įrengti keltuva-liftą, atitinkantį šiuolaikinius saugos reikalavimus. Taip pat pastebėta, kad stoge sumontuoti stoglangiai netinkamai atlieka jiems skirtas funkcijas (pastaraisiais metais ypatingai padidėjo kondensato kiekis, susidarantis stoglangiuose bei jų nišose), tai savo ruožtu lemia dažų, tinko fragmentų atšokimą bei kritimą. Tas turi įtakos ir pastato energetinėms sąlygoms.

1.41 lentelė. 2010-2019 metais įvykdyti didžiausi infrastruktūros (pastatų/patalpų, įrangos, kito ilgalaikio turto) plėtros darbai

Vykdytų darbų aprašymas	Finansavimo suma, Eur	Darbų vykdymo, turto įsigijimo laikotarpis (metai)
Garinės pirties įrengimas (iš įstaigos pajamų)	3.200,00	2012
Hidrogeneratorius C30CDS	9.995,00	2012
Baseino vonios dalinis dugno pakėlimas. Pritaikant mokytį plaukti pradinių klasių moksleiviams (finansuota iš įstaigos pajamų)	9.208,00	2016
Neįgaliųjų keltuvo įsigijimas ir įrengimas	6.613,00	2019
Iš viso:	22.403,00	

(šaltinis: Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“)

Centro pajamos iš veiklos – tai gyventojams ir įstaigoms suteiktų paslaugų pajamos, patalpų nuomos pajamos. Bendra pajamų suma 2014-2018 metais išaugo iki 94.017 eurų (17,61 %), tačiau ją sudarantys komponentai kito netolygiai: pavyzdžiui, nuomos pajamos sumažėjo 49,02 %, pajamos už suteiktas paslaugas išaugo 21,77 %.

1.42 lentelė. Pagrindinės veiklos kitos pajamos (pagal Veiklos rezultatų ataskaitą), Eur

Pajamų pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Apskaičiuotos pagrindinės veiklos kitos pajamos, iš viso:	79.940,00	92.952,00	97.504,00	99.009,00	94.017,00
Suteiktų paslaugų pajamos	75.242,00	90.561,00	95.735,00	96.486,00	91.622,00
Kita (patalpų nuoma)	4.698,00	2.391,00	1.769,00	2.523,00	2.395,00

(šaltinis: Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“)

Centro veiklos sąnaudos 2014-2018 metais išaugo beveik 37 % (žr. lentelę žemiau). Iš sąnaudų labiausiai didėjo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos – 53,81 %.

1.43 lentelė. Veiklos sąnaudos (pagal Veiklos rezultatų ataskaitą), Eurais

Sąnaudų straipsnio pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos	74.136,00	80.593,00	89.421,00	102.903,00	114.028,00
Nusidėvėjimo ir amortizacijos	10.272,00	11.098,00	11.146,00	12.057,00	13.558,00
Komunalinių paslaugų ir ryšių	38.598,00	39.045,00	44.169,00	45.060,00	44.990,00
Komandiruočių	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Transporto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kvalifikacijos kėlimo	309,00	453,00	300,00	75,00	265,00
Paprastojo remonto ir eksploatacijoje	1.086,00	0,00	13.870,00	1.999,00	1.129,00
Nuvertėjimo ir nurašytų sumų	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	11.071,00	15.497,00	15.379,00	9.342,00	11.058,00
Socialinių išmokų	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nuomos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Finansavimo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kitų paslaugų	4.394,00	5.905,00	7.290,00	6.194,00	5.826,00
Kitos sąnaudos	145,00	395,00	300,00	0,00	0,00
Kitos veiklos sąnaudos	852,00	706,00	706,00	706,00	706,00

Iš viso:	140.864,00	153.692,00	182.581,00	178.336,00	191.560,00
----------	------------	------------	------------	------------	------------

(šaltinis: Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“)

Centras yra išlaikomas iš savivaldybės biudžeto (šio finansavimo šaltinio dalis 2018 metais sudarė 99,47 %). Lėšas naudoja pagal asignavimų valdytojo patvirtintą sąmatą, skirtą vykdomoms programoms įgyvendinti.

1.44 lentelė. Finansavimo pajamos, Eurais

Finansavimo šaltinio pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Valstybės biudžetas	0	663	1.324	2.700	0
Savivaldybės biudžetas	65.635	67.827	80.530	88.554	95.541
ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų lėšos	0	0	0	0	0
Kiti šaltiniai	177	724	512	538	513
Iš viso:	65.812	69.214	82.366	91.792	96.054

(šaltinis: Marijampolės sveikatingumo centras „Sveikatos banga“)

Apibendrinant Marijampolės sveikatingumo centro „Sveikatos banga“ veiklą pažymėtina, kad Centre didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos gyventojų (kitų lankytojų) aptarnavimo segmente – 2018 metais lankytojų skaičius siekė 40.500 asmenų. Kitose veiklose apimtys buvo nedidelės: 2018 metais buvo 10 sportinių grupių (50 dalyvių), per metus suorganizuoti 4 renginiai (508 dalyviai). Sveikatingumo centro veiklai naudojamo pastato, adresu Mokulų g. 61, Marijampolė, statybos metai – 2004, fizinio nusidėvėjimo procentas – 17,8 %, energetinio naudingumo klasė – D (energijos sąnaudos šildymui 2018 metais siekė 15,01 Eur/kv.m. per metus), pastato būklė apibūdinama kaip gera. Visgi, nors pastatas nėra senas, dėl nepakankamai geros projektavimo ar statybos darbų kokybės ar pastato priežiūros nuolatinio dėmesio reikalauja atskiri pastato elementai (lubos, langai, baseino vonia ir kt.), kas daro įtakos ir pastato energetinėms savybėms (energijos sąnaudos šildymui 2018 metais siekė 15,01 Eur/kv.m. per metus). Centro pajamų iš veiklos suma 2014-2018 metais išaugo iki 94.017 eurų (17,61 %), veiklos sąnaudos išaugo beveik 37 % (iš sąnaudų labiausiai didėjo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos – 53,81 %).

Marijampolės sporto mokyklos paslaugų teikimo tendencijos. Marijampolės sporto mokykla yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, teikianti kūno kultūros, sporto, sveikatingumo bei neformaliojo ugdymo paslaugas. Mokyklos veiklos apimtys 2014-2018 metais pateiktos lentelėse žemiau. Didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos gyventojų (kitų lankytojų) aptarnavimo segmente (Sporto mokyklos baseine teikiamos sveikatingumo paslaugos miesto bendruomenei) – 2018 metais lankytojų skaičius siekė 6.000 asmenų (nuo 2014 metų išaugo 11,11 %). Kitose veiklose apimtys: 2018 metais buvo 21 sportinė grupė (224 dalyviai), per metus suorganizuota 12 renginių (530 dalyvių).

1.45 lentelė. Sportinių grupių skaičius metų pabaigoje

Sporto šaka	2014	2015	2016	2017	2018
Plaukimas	14	14	14	15	15
Baidarių irklavimas	4	4	4	4	4
Buriavimas				2	2
Iš viso:	18	18	18	21	21

(šaltinis: Marijampolės sporto mokykla)

1.46 lentelė. Sportinėse grupėse sportuojančių asmenų skaičius metų pabaigoje

Sporto šaka	2014	2015	2016	2017	2018
Plaukimas	159	156	165	180	165
Baidarių irklavimas	34	34	34	34	36
Buriavimas				22	23
Iš viso:	193	190	199	236	224

(šaltinis: Marijampolės sporto mokykla)

1.47 lentelė. Organizuotų, vykdytų renginių skaičius

Renginio kategorija	Renginių skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Sporto varžybos	6	7	7	8	9
Kiti renginiai	1	1	1	1	3
Iš viso renginių:	7	8	8	9	12

(šaltinis: Marijampolės sporto mokykla)

1.48 lentelė. Organizuotų, vykdytų renginių lankytojų ir dalyvių skaičius

Renginio kategorija	Lankytojų, dalyvių skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Sporto varžybos	405	430	440	460	490
Kiti renginiai	12	15	10	15	40
Iš viso lankytojų ir dalyvių:	417	445	450	475	530

(šaltinis: Marijampolės sporto mokykla)

1.49 lentelė. Kitų lankytojų skaičius

	Lankytojų skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Lankytojų skaičius, asmenys	5400	5500	5700	5800	6000
Iš viso:	5400	5500	5700	5800	6000

(šaltinis: Marijampolės sporto mokykla)

Bendras mokyklos etatų skaičius 2018 metų pabaigoje buvo 26,46 etato. Paskutiniaisiais metais etatų skaičius sumažėjo 16,95 %. Pažymėtina, kad, lyginant su kita panašia sveikatingumo ir sporto paslaugas teikiančia įstaiga - Marijampolės sveikatingumo centru „Sveikatos banga“, - čia personalo etatų skaičius yra daugiau nei du kartus didesnis, nors bendri veiklos rezultatų rodikliai yra gerokai mažesni (pavyzdžiui, baseino lankytojų skaičius mažesnis septynis kartus; nors čia organizuojama du kartus daugiau sportinių grupių, tačiau jose sportuoja tik 50 % daugiau lankytojų). Itin išsiskiria tai, kad mokykloje yra palyginti didelis aptarnaujančio personalo etatų skaičius (12,25 etato, tuo metu kai Marijampolės sveikatingumo centre „Sveikatos banga“ šio personalo etatų skaičius yra tik 7,5). Darytina prielaida, kad Marijampolės sporto mokyklos veiklos rodikliai galėtų būti pagerinti, peržiūrint personalo etatų skaičių.

1.50 lentelė. Mokyklos etatų ir darbuotojų bendras skaičius

	2014	2015	2016	2017	2018
Vadovai (įstaigos vadovas, įstaigos vadovo pavaduotojai, skyrių (sektorių) vedėjai)	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Buhalterijos darbuotojai (vyriausias buhalteris ir pan.)	1	1	1	1	1
Kitas administracinis personalas (sekretoriai, kompiuterininkai, metodininkai, kasininkai ir kt.)	4	4	4	4	4
Pedagoginis personalas (kiti pedagoginiai darbuotojai)	11,36	11,36	11,36	6,71	6,71
Aptarnaujantis ir kitas personalas (darbininkai, valytojai, budėtojai, vairuotojai, kiemsargiai, pastatų priežiūros darbininkai, elektrikai, katilinės priežiūros darbininkai ir kt.)	13	13	13	12,25	12,25
Iš viso:	31,86	31,86	31,86	26,46	26,46

(šaltinis: Marijampolės sporto mokykla)

Mokyklos veiklai naudojamų pastato-baseino, adresu Jaunimo g. 8, Marijampolė (statybos metai – 1981, fizinio nusidėvėjimo procentas – 14 %) ir pastato-baidarių irklavimo ir buriavimo centro (statybos metai – 2007) būklė apibūdinama kaip gera. Gerą pastatų ir infrastruktūros būklę pavyko išlaikyti, įgyvendinus investicines priemones, kurios apibūdintos lentelėje žemiau. Bendra įvykdytų darbų suma – daugiau

nei 400 tūkst. eurų. Pažymėtina, kad energetinės pastatų savybės paskutiniaisiais metais pagerėjo – nuo 18 sumažėjo iki 15 Eur/kv.m. per metus.

1.51 lentelė. 2010-2019 metais įvykdyti didžiausi infrastruktūros (pastatų/patalpų, įrangos, kito ilgalaikio turto) plėtros darbai

Vykdytų darbų aprašymas	Finansavimo suma, Eur	Darbų vykdymo, turto įsigijimo laikotarpis (metai)
1. Sporto mokyklos stogo remonto darbai	11585	2011
2. Sporto mokyklos renovacijos, pastato šiltinimo darbai	185322	2015
3. Sporto mokyklos vėdinimo sistemos remontas	151003	2016
4. Finišo bokštelis ir 2 lieptai	54872	2019
Iš viso:	402.782	

(šaltinis: Marijampolės sporto mokykla)

Mokyklos pajamos iš veiklos – tai gyventojams ir įstaigoms suteiktų paslaugų pajamos. Bendra pajamų suma 2014-2018 metais išaugo iki 23.202 eurų (17,29 %).

1.52 lentelė. Pagrindinės veiklos kitos pajamos (pagal Veiklos rezultatų ataskaitą), Eur

Pajamų pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Apskaičiuotos pagrindinės veiklos kitos pajamos, iš viso:	19.782	18.001	17.928	27.843	23.202
Suteiktų paslaugų pajamos	19.782	18.001	17.928	27.843	23.202

(šaltinis: Marijampolės sporto mokykla)

Mokyklos veiklos sąnaudos 2014-2018 metais išaugo iki 417.359 eurų (35 %) (žr. lentelę žemiau).

1.53 lentelė. Veiklos sąnaudos (pagal Veiklos rezultatų ataskaitą), Eurais

Sąnaudų straipsnio pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos	222.555,93	235.389,61	259.790,64	285.081,43	298.792,22
Nusidėvėjimo ir amortizacijos	18.231,29	16.819,82	21.655,37	36.214,80	46.147,34
Komunalinių paslaugų ir ryšių	46.633,96	46.214,61	47.113,43	46.442,91	44.572,89
Komandiruočių	131,20	93,90	88,75	177,15	782,18
Transporto	4.186,74	3.489,50	2.215,94	3.797,21	5.946,45
Kvalifikacijos kėlimo	196,94	117,00		486,00	294,00
Paprastojo remonto ir eksploatavimo	1.176,97		74,50	89,54	336,00
Nuvertėjimo ir nurašytų sumų				1,16	
Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	8.076,60	6.782,72	19.911,72	14.577,60	8.840,41
Socialinių išmokų		158,64	154,18	580,00	923,50
Nuomos					
Finansavimo					
Kitų paslaugų	7.039,73	6.975,36	7.122,00	7.808,86	10.724,39
Kitos sąnaudos					
Iš viso:	308.229,36	316.041,16	358.126,53	395.256,66	417.359,38

(šaltinis: Marijampolės sporto mokykla)

Mokykla yra išlaikomas iš savivaldybės biudžeto (šio finansavimo šaltinio dalis 2018 metais sudarė 95,31 %), valstybės biudžeto lėšų (4,51 %), kitų šaltinių.

1.54 lentelė. Finansavimo pajamos, Eurais

Finansavimo šaltinio pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Valstybės biudžetas	10.418	9.301	17.306	20.056	17.751
Savivaldybės biudžetas	277.470	287.217	318.025	348.359	374.968
ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų lėšos			7.012		

Kiti šaltiniai	1.090	1.074	409	471	713
Iš viso:	288.978	297.592	342.752	368.886	393.432

(šaltinis: Marijampolės sporto mokykla)

Apibendrinant Marijampolės sporto mokyklos veiklą pažymėtina, kad Mokykloje didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos gyventojų (kitų lankytojų) aptarnavimo segmente – 2018 metais lankytojų skaičius siekė 6000 asmenų. Kitose veiklose apimtys 2018 metais buvo: 21 sportinė grupė (224 dalyviai), per metus suorganizuota 12 renginių (530 dalyvių). Bendras mokyklos etatų skaičius 2018 metų pabaigoje buvo 26,46 etato. Paskutiniaisiais metais etatų skaičius sumažėjo 16,95 %, tačiau lyginant su kita panašia sveikatingumo ir sporto paslaugas teikiančia įstaiga - Marijampolės sveikatingumo centru „Sveikatos banga“, - personalo etatų skaičius buvo daugiau nei du kartus didesnis (išsiskiria tai, kad mokykloje yra palyginti didelis aptarnaujančio personalo etatų skaičius (12,25 etato, tuo metu kai Marijampolės sveikatingumo centre „Sveikatos banga“ šio personalo etatų skaičius yra tik 7,5). Mokyklos veiklai naudojamų pastatų būklė apibūdinama kaip gera. Gerą pastatų ir infrastruktūros būklę pavyko išlaikyti, įgyvendinus investicines priemones, kurių bendra vertė – daugiau nei 400 tūkst. eurų. Mokyklos pajamų iš veiklos suma 2014-2018 metais išaugo iki 23.202 eurų (17,29 %), veiklos sąnaudos išaugo 35 %.

Marijampolės žaidimų sporto mokyklos paslaugų teikimo tendencijos. Marijampolės žaidimų sporto mokykla – biudžetinė įstaiga, teikianti neformaliojo ugdymo paslaugas. Mokyklos veiklos apimtys 2014-2018 metais pateiktos lentelėse žemiau. Didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos renginių organizavimo segmente – 2018 metais renginių skaičius siekė 534, o lankytojų skaičius siekė 11.000 asmenų (nuo 2014 metų išaugo 16,40 %). Kitose veiklose apimtys: 2018 metais buvo 34 sportinės grupės (439 dalyviai), nuo 2014 metų tiek grupių, tiek ir dalyvių skaičius iš esmės nepasikeitė.

1.55 lentelė. Sportinių grupių skaičius metų pabaigoje

Sporto šaka	2014	2015	2016	2017	2018
Krepšinis	19	18	20	21	23
Tinklinis	4	4	4	4	3
Regbis	2	2	2	1	1
Šaškės	4	4	4	4	4
Iš viso:	33	32	34	33	34

(šaltinis: Marijampolės žaidimų sporto mokykla)

1.56 lentelė. Sportinėse grupėse sportuojančių asmenų skaičius metų pabaigoje

Sporto šaka	2014	2015	2016	2017	2018
Krepšinis	279	259	301	311	340
Tinklinis	54	50	54	54	36
Regbis	27	28	28	13	12
Šaškės	32	31	31	31	30
Iš viso:	193	190	199	236	224

(šaltinis: Marijampolės žaidimų sporto mokykla)

1.57 lentelė. Organizuotų, vykdytų renginių skaičius

Renginio kategorija	Renginių skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Sporto varžybos	460	469	457	489	527
Kiti renginiai	6	5	7	5	7
Iš viso renginių:	466	474	464	494	534

(šaltinis: Marijampolės žaidimų sporto mokykla)

1.58 lentelė. Organizuotų, vykdytų renginių lankytojų ir dalyvių skaičius

Renginio kategorija	Lankytojų, dalyvių skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Sporto varžybos	9000	9380	9140	9700	10500
Kiti renginiai	450	400	500	450	500

Iš viso lankytojų ir dalyvių:	9450	9780	9640	10150	11000
-------------------------------	------	------	------	-------	-------

(šaltinis: Marijampolės žaidimų sporto mokykla)

Bendras mokyklos etatų skaičius 2018 metų pabaigoje buvo 26,50 etato. Paskutiniaisiais metais etatų skaičius sumažėjo 19,18 %, labiausiai buvo sumažintas pedagoginio personalo etatų skaičius – nuo 15,54 iki 9,75 (37,26 %). Pažymėtina, kad, lyginant su kitomis sveikatingumo ir sporto paslaugas teikiančia įstaigomis (pavyzdžiui, su Marijampolės sveikatingumo centru „Sveikatos banga“), pastebimas palyginti didelis aptarnaujančio personalo etatų skaičius (10,25 etato), nors infrastruktūros apimtis ir galimos jų atliekamos veiklos apimtys galimai yra mažesnės (Marijampolės sveikatingumo centre „Sveikatos banga“ šio personalo etatų skaičius yra 7,5). Darytina prielaida, kad Marijampolės sporto mokyklos veiklos rodikliai galėtų būti pagerinti, peržiūrint pagalbinio personalo etatų skaičių.

1.60 lentelė. Mokyklos etatų ir darbuotojų bendras skaičius

	2014	2015	2016	2017	2018
Vadovai (įstaigos vadovas, įstaigos vadovo pavaduotojai, skyrių (sektorių) vedėjai)	3,00	3,00	3,00	2,00	3,00
Buhalterijos darbuotojai (vyriausias buhalteris ir pan.)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Kitas administracinis personalas (sekretoriai, kompiuterininkai, metodininkai, kasininkai ir kt.)	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Pedagoginis personalas (kiti pedagoginiai darbuotojai)	15,54	17,72	17,71	9,38	9,75
Aptarnaujantis ir kitas personalas (darbininkai, valytojai, budėtojai, vairuotojai, kiemsargiai, pastatų priežiūros darbininkai, elektrikai, katilinės priežiūros darbininkai ir kt.)	10,75	10,75	10,75	10,25	10,25
Iš viso:	32,79	34,97	34,96	25,13	26,50

(šaltinis: Marijampolės žaidimų sporto mokykla)

Mokyklos veiklai naudojamų pastato-profilaktorio, adresu gamyklų g. 1, Marijampolė (statybos metai – 1986, fizinio nusidėvėjimo procentas – 17 %), visuomeninių buitinių patalpų pastato, Parko g. 9 (statybos metai – 1976, fizinio nusidėvėjimo procentas – 22 %), ir pastato-mokyklos, Vytauto g. 47 (statybos metai – 1968, fizinio nusidėvėjimo procentas – 29 %) būklė apibūdinama kaip gera. Gerą pastatų ir infrastruktūros būklę pavyko išlaikyti, įgyvendinus investicines priemones, kurios apibūdintos lentelėje žemiau. Bendra įvykdytų darbų suma – daugiau nei 81 tūkst. eurų. Energetinės pastatų savybės nėra pakankamai geros – energijos sąnaudos siekė 7,13 Eur/kv.m. per metus.

1.61 lentelė. 2010-2019 metais įvykdyti didžiausi infrastruktūros (pastatų/patalpų, įrangos, kito ilgalaikio turto) plėtros darbai

Vykdytų darbų aprašymas	Finansavimo suma, Eur	Darbų vykdymo, turto įsigijimo laikotarpis (metai)
Sporto salės grindų keitimas, 555,39 kv.m.	55312,07	2019 m.
Elektros įrenginių prijungimas prie skirstomųjų tinklų	2535,88	2019 m.
Pastato remontas: lietaus nuvedimo sistemos pakabinamų latakų įrengimas 86m, lietaus nuvedimo sistemos lietvamzdžių įrengimas 60m, parapetų dangos keitimas 34 kv.m., lietaus nuotekų surinkimo tinklų plastikinių vamzdinių klojimas ir pajungimas į esamus tinklus 98m, betoninės nuogrindos įrengimas 53 kv. m.	19677,72	2017 m.
Šilumos punktas	3689,25	2013 m.
Iš viso:	81214,92	

(šaltinis: Marijampolės žaidimų sporto mokykla)

Mokyklos pajamos iš veiklos – tai gyventojams ir įstaigoms suteiktų paslaugų pajamos, patalpų nuomos pajamos. Bendra pajamų suma 2014-2018 metais išaugo iki 13.868 eurų (10,94 %).

1.62 lentelė. Pagrindinės veiklos kitos pajamos (pagal Veiklos rezultatų ataskaitą), Eur

Pajamų pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Apskaičiuotos pagrindinės veiklos kitos pajamos, iš viso:	12.500	12.650	14.678	15.128	13.868
Suteiktų paslaugų pajamos	10.840	11.143	12.825	13.696	12.239
Nuomos paslaugos	1.660	1.507	1.853	1.432	1.629

(šaltinis: Marijampolės žaidimų sporto mokykla)

Mokyklos veiklos sąnaudos 2014-2018 metais išaugo iki 441.045 eurų (27,81 %) (žr. lentelę žemiau).

1.63 lentelė. Veiklos sąnaudos (pagal Veiklos rezultatų ataskaitą), Eurais

Sąnaudų straipsnio pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos	264.611	276.542	294.380	304.901	340.290
Nusidėvėjimo ir amortizacijos	10.354	8.897	9.138	9.130	9.051
Komunalinių paslaugų ir ryšių	31.979	28.993	32.602	33.579	34.762
Komandiruočių	6.399	8.908	8.725	7.382	10.716
Transporto	13.849	9.410	8.198	7.244	16.482
Kvalifikacijos kėlimo	0	131	180	320	701
Paprastojo remonto ir eksploatavimo	0	0	0	19.678	0
Nuvertėjimo ir nurašytų sumų	149	0	0	0	0
Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	5.318	6.740	11.147	8.044	8.689
Socialinių išmokų	0	0	0	0	0
Nuomos	0	0	3.341	9.943	0
Finansavimo	0	0	0	0	0
Kitų paslaugų	12.428	12.113	14.554	14.357	20.354
Kitos sąnaudos		0	0	0	0
Iš viso:	345.087	351.734	382.265	414.578	441.045

(šaltinis: Marijampolės žaidimų sporto mokykla)

Mokykla yra išlaikomas iš savivaldybės biudžeto (šio finansavimo šaltinio dalis 2018 metais sudarė 95,61 %), valstybės biudžeto lėšų (3,59 %), kitų šaltinių.

1.64 lentelė. Finansavimo pajamos, Eurais

Finansavimo šaltinio pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Valstybės biudžetas	15.784,0	16.724	18.889	21.200	15.000
Savivaldybės biudžetas	316.246,0	316.448	338.900	352.609	399.385
ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų lėšos					
Kiti šaltiniai	4.608	5.605	4.089	4.241	3.359
Iš viso:	336.638	338.777	361.878	378.050	417.744

(šaltinis: Marijampolės žaidimų sporto mokykla)

Apibendrinant Marijampolės žaidimų sporto mokyklos veiklą pažymėtina, kad Mokykloje didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos renginių organizavimo aptarnavimo segmente: 2018 metais renginių skaičius siekė 534, o lankytojų skaičius siekė 11.000 asmenų (nuo 2014 metų išaugo 16,40 %). Kitose veiklose apimtys: 2018 metais buvo 34 sportinės grupės (439 dalyviai), nuo 2014 metų tiek grupių, tiek ir dalyvių skaičius iš esmės nepasikeitė. Bendras mokyklos etatų skaičius 2018 metų pabaigoje buvo 26,50 etato. Paskutiniaisiais metais etatų skaičius sumažėjo 19,18 %, labiausiai buvo sumažintas pedagoginio personalo etatų skaičius – nuo 15,54 iki 9,75. Pažymėtinas palyginti didelis aptarnaujančio personalo etatų skaičius (10,25 etato). Mokyklos veiklai naudojamų pastatų būklė apibūdinama kaip gera. Gerą pastatų ir

infrastruktūros būklę pavyko išlaikyti, įgyvendinus investicines priemones, kurių bendra vertė – daugiau nei 81 tūkst. eurų. Mokyklos pajamų iš veiklos suma 2014-2018 metais išaugo iki 13.868 eurų (10,94 %), veiklos sąnaudos išaugo iki 441.045 eurų (27,81 %).

Sporto centro „Sūduva“ paslaugų teikimo tendencijos. Sporto centras „Sūduva“ yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, teikianti kūno kultūros, sporto, sveikatingumo bei neformaliojo ugdymo paslaugas. Centro veiklos apimtys 2014-2018 metais pateiktos lentelėse žemiau. Didžiausi veiklos apimčių rodikliai pasiekiami renginių segmente – 2018 metais buvo organizuoti 25 renginiai, kuriuose dalyvavo 3.012 dalyvių. Pažymėtina, kad renginių ir dalyvių skaičius paskutiniais metais nepasikeitė. Centre 32 sportinėse grupėse nuolat sportavo 285 asmenys. Šiame segmente taip pat per paskutinius metus esminių pokyčių nebuvo fiksuota: sportinių grupių skaičius išaugo dviem, dalyvių skaičius – 20 asmenų. Be įprastų lengvosios atletikos, sunkiosios atletikos, bokso, dziudo imtynių, graikų-romėnų imtynių ir dviračių sporto nuo 2018 metų Centre pradėta treniruoti moterų imtynių sportinė grupė (14 asmenų).

1.65 lentelė. Sportinių grupių skaičius metų pabaigoje

Sporto šaka	2014	2015	2016	2017	2018
Lengvoji atletika	11	11	11	11	13
Sunkioji atletika	6	6	6	6	6
Boksas	4	4	4	4	4
Dziudo imtynės	3	3	3	3	3
Graikų-romėnų imtynės	4	4	4	4	3
Dviračių sportas	2	2	2	2	2
Moterų imtynės					1
Iš viso:	30	30	30	30	32

(šaltinis: Sporto centras „Sūduva“)

1.66 lentelė. Sportinėse grupėse sportuojančių asmenų skaičius metų pabaigoje

Sporto šaka	2014	2015	2016	2017	2018
Lengvoji atletika	98	101	99	105	120
Sunkioji atletika	44	45	46	44	41
Boksas	33	31	31	33	32
Dziudo imtynės	31	31	33	30	30
Graikų-romėnų imtynės	45	40	40	40	32
Dviračių sportas	14	18	19	18	16
Moterų imtynės					14
Iš viso:	265	266	268	270	285

(šaltinis: Sporto centras „Sūduva“)

1.67 lentelė. Organizuotų, vykdytų renginių skaičius

Renginio kategorija	Renginių skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Sporto varžybos	20	19	19	14	18
Kiti renginiai	5	5	7	6	7
Iš viso renginių:	25	24	26	20	25

(šaltinis: Sporto centras „Sūduva“)

1.68 lentelė. Organizuotų, vykdytų renginių lankytojų ir dalyvių skaičius

Renginio kategorija	Lankytojų, dalyvių skaičius				
	2014	2015	2016	2017	2018
Sporto varžybos	1950	1365	1059	1400	1612
Kiti renginiai	1000	1100	700	1000	1400
Iš viso lankytojų ir dalyvių:	2950	2465	1759	2400	3012

(šaltinis: Sporto centras „Sūduva“)

Bendras centro etatų skaičius 2018 metų pabaigoje buvo 29,22 etato. Paskutiniaisiais metais etatų skaičius sumažėjo 34,50 %: pedagoginio personalo etatų skaičius buvo sumažintas 51,28 %, aptarnaujančio ir kito personalo – 17,78 %. Visgi pažymėtina, kad aptarnaujančio ir kito personalo etatų skaičius 2018 metais vis dar siekė 9,25 etato.

1.70 lentelė. Centro etatų ir darbuotojų bendras skaičius

	2014	2015	2016	2017	2018
Vadovai (įstaigos vadovas, įstaigos vadovo pavaduotojai, skyrių (sektorių) vedėjai)	2	2	2	2	2
Buhalterijos darbuotojai (vyriausias buhalteris ir pan.)	1	1	1	1	1
Kitas administracinis personalas (sekretoriai, kompiuterininkai, metodininkai, kasininkai ir kt.)	4,25	4,25	4,25	4,25	4,25
Pedagoginis personalas (kiti pedagoginiai darbuotojai)	26,11	26,167	25,722	12,916	12,722
Aptarnaujantis ir kitas personalas (darbininkai, valytojai, budėtojai, vairuotojai, kiemsargiai, pastatų priežiūros darbininkai, elektrikai, katilinės priežiūros darbininkai ir kt.)	11,25	11,25	11,25	9,25	9,25
Iš viso:	44,61	44,667	44,222	29,416	29,222

(šaltinis: Sporto centras „Sūduva“)

Centro tiesiogiai paslaugoms teikti naudojamo pastato-sporto salės, adresu Sporto g. 1, statybos metai – 1969) ir pastato-mokomojo gamybinio korpuso, adresu Parko g. 9, pastato būklė apibūdinama kaip prasta. Nagrinėjamu laikotarpiu atliktas sporto salės remontas (žr. 1.71 lentelę) situacijos iš esmės nepakeitė. Įvertinus esamą pastato konstrukciją būklę galima teigti, kad: dėl termoizoliacinio sluoksnio nebuvimo patiriami dideli šilumos nuostoliai per fasadus. Vietomis nutrupėję fasadai gadina Pastato estetinę išvaizdą, padidėjęs jų drėgmės įgeriamumas, o tai žymiai pablogina pastato konstrukciją būklę, galimos avarinės situacijos; sutapdinto stogo būklė patenkinama - nėra jokio termoizoliacinio sluoksnio, nemaži šilumos nuostoliai per sutapdintą stogą; šlaitinio stogo perdanga be termoizoliacinio sluoksnio, stogo šlaito asbestcementinė danga paveikta kritulių, susidėvėjusi, pro šlaitinio stogo nesandarumus skverbiasi vanduo ir gadina šlaitinio stogo perdangą.

1.71 lentelė. 2010-2019 metais įvykdyti didžiausi infrastruktūros (pastatų/patalpų, įrangos, kito ilgalaikio turto) plėtros darbai

Vykdytų darbų aprašymas	Finansavimo suma, Eur	Darbų vykdymo, turto įsigijimo laikotarpis (metai)
Pastatas - Sporto salė, Sporto g.1, Marijampolė (sporto salės 509,79 kv.m kapitalinis remontas)	103.351	2016
Iš viso:	103.351	

(šaltinis: Sporto centras „Sūduva“)

Centro pajamos iš veiklos – tai suteiktų paslaugų pajamos, patalpų nuomos pajamos. Bendra pajamų suma 2014-2018 metais išaugo iki 18.428 eurų (5,18 %), tačiau ją sudarantys komponentai kito netolygiai: pavyzdžiui, nuomos pajamos sumažėjo 9,84 %, pajamos už suteiktas paslaugas išaugo 29,33 %.

1.72 lentelė. Pagrindinės veiklos kitos pajamos (pagal Veiklos rezultatų ataskaitą), Eur

Pajamų pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Apskaičiuotos pagrindinės veiklos kitos pajamos, iš viso:	17.521,00	17.254,00	13.982,00	17.184,00	18.428,00
Suteiktų paslaugų pa-	6.716,00	6.547,00	8.270,00	8.732,00	8.686,00

jamos					
<i>Kita (patalpų nuoma)</i>	10.805,00	10.707,00	5.712,00	8.452,00	9.742,00

(šaltinis: Sporto centras „Sūduva“)

Centro veiklos sąnaudos 2014-2018 metais išaugo beveik 28 % (žr. lentelę žemiau). Iš sąnaudų reikšmingiausią dalį sudarė darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos – 82,02 %.

1.73 lentelė. Veiklos sąnaudos (pagal Veiklos rezultatų ataskaitą), Eurais

Sąnaudų straipsnio pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos	321.426	345.896	372.028	407.506	415.933
Nusidėvėjimo ir amortizacijos	19.329	19.219	7.755	9.382	12.088
Komunalinių paslaugų ir ryšių	23.139	23.715	26.282	22.513	23.851
Komandiruočių	11.327	11.372	12.579	13.952	15.729
Transporto	5.026	3.492	5.508	3.305	3.132
Kvalifikacijos kėlimo			70	228	85
Paprastojo remonto ir eksploatavimo		1.000	10.000	24.939	3.811
Nuvertėjimo ir nurašytų sumų				1	1
Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina	6.515	10.398	12.022	12.432	21.140
Socialinių išmokų					
Nuomos					
Finansavimo					
Kitų paslaugų	9.664	9.862	6.795	9.925	11.357
Kitos sąnaudos					
Kitos veiklos sąnaudos	396.426	424.954	453.039	504.183	507.127
Iš viso:	321.426	345.896	372.028	407.506	415.933

(šaltinis: Sporto centras „Sūduva“)

Centras yra išlaikomas iš savivaldybės biudžeto (šio finansavimo šaltinio dalis 2018 metais sudarė 97,84 %), valstybės biudžeto lėšų ir kitų finansavimo šaltinių, tačiau pastarieji sudaro nežymią finansavimo dalį.

1.74 lentelė. Finansavimo pajamos, Eurais

Finansavimo šaltinio pavadinimas	2014	2015	2016	2017	2018
Valstybės biudžetas	9.992	12.894	24.062	16.648	10.332
Savivaldybės biudžetas	364.740	391.016	413.746	469.987	478.389
ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų lėšos	4.508		1.206	183	235
Kiti šaltiniai		4.867	1.979		
Iš viso:	379.240	408.777	440.993	486.818	488.956

(šaltinis: Sporto centras „Sūduva“)

Apibendrinant Sporto centro „Sūduva“ veiklą pažymėtina, kad Centre organizuojamos 32 sportinės grupės, kurias lanko 285 asmenys (nagrinėjamu laikotarpiu šie skaičiai iš esmės nesikeitė). Centre taip pat buvo organizuojami renginiai ir varžybos (2018 metais – 25 renginiai ir 3012 dalyvių; jų skaičius paskutiniiais metais taip pat beveik nesikeitė). Centro tiesiogiai paslaugoms teikti naudojamo pastato-sporto salės, adresu Sporto g. 1, statybos metai – 1969) ir pastato-mokomojo gamybinio korpuso, adresu Parko g. 9, pastato būklė apibūdinama kaip prasta, reikalingas kapitalinis remontas. Centro pajamų iš veiklos suma 2014-2018 metais išaugo iki 18.428 eurų (5,18 %), veiklos sąnaudos išaugo beveik 28 %.

Apibendrinant sveikatingumo ir sporto paslaugų tendencijų analizę, pažymėta, kad nagrinėjamu laikotarpiu Marijampolės mieste veikia keturios panašaus dydžio sveikatingumo ir sporto įstaigos (trys po 26-30 etatų: Marijampolės sporto mokykla, Marijampolės žaidimų sporto mokykla ir Marijampolės sporto centras „Sūduva“, kuriose 2018 metų pabaigoje iš viso buvo 82,18 etato, ir Marijampolės sveikatingumo centras "Sveikatos banga", 13 etatų. Bendra etatų suma – 95,182 etatai. Iš šios sumos tik 30,88 etato buvo skirta pedagoginiam personalui, o likusi dalis aptarnaujančiam personalui (39,25 etatai), kitam ad-

ministraciniam personalui (12,55 etatai), buhalterijai (4 etatai) ir vadovybei (8,5 etatai). Darytina išvada, kad tokia personalo struktūra neatitinka paslaugų gavėjų poreikių ir savivaldybės biudžeto išlaidoms keliamų efektyvumo reikalavimų.

Taip pat pažymėtina, kad sporto centras „Sūduva“ nebuvo kapitaliai remontuotas nuo statybos 1969 metais. Šis sporto centras yra pagrindinis lengvosios, sunkiosios atletikos, bokso, graikų-romėnų imtynių, dziudo ir dviračių sporto neformaliojo ugdymo paslaugų teikėjas. Dėl nusidėvėjusios, energetiškai neefektyvios ir nusidėvėjusios infrastruktūros vaikų ir jaunimo, kurie renkasi sportuoti, skaičius paskutiniiais metais praktiškai neaugo (priešingai, nei kitų sveikatingumo ir sporto įstaigų).

1.2. Viešųjų paslaugų paklausos potencialas

Viešosios paslaugos paklausos potencialas nagrinėjama šiais aspektais: demografinės tendencijos; socialinės-ekonominės tendencijos; reguliavimo pasikeitimai; paklausos elastingumas; technologiniai pasikeitimai.

Atsižvelgiant į Kultūros centro paslaugų vartotojų struktūrą pagal gyvenamąją vietą (Marijampolės savivaldybės teritorija), viešosios paklausos potencialas vertinimas apribojamas Marijampolės savivaldybės teritorija.

1.2.1. Demografinės tendencijos

2019 metų pradžioje (išankstiniais duomenimis) Marijampolės savivaldybėje gyveno 54.097 gyventojai. Savivaldybės gyventojų skaičius 2015-2019 m. sumažėjo 6,77 %. 2014-2018 metų pradžios duomenimis, Marijampolės savivaldybėje gyventojų, kurie buvo sukakę pensinis amžius, skaičius sumažėjo nuo 12,2 iki 11,78 tūkstančių asmenų, o procentine dalimi nuo visų gyventojų – padidėjo nuo 20,79 % iki 21,57 %. Pažymėtina, kad Marijampolės savivaldybės gyventojų tankis vis dar yra beveik dvigubai didesnis nei respublikoje. Savivaldybė taip pat pasižymi palankia gyventojų pagal amžių struktūra: vaikų iki 15 metų amžiaus čia gyveno 3,2 proc. daugiau, darbingo amžiaus gyventojų (15-65 metų) - 1,9 proc. daugiau (darbingo amžiaus gyventojai savivaldybėje 2018 metais sudarė 62,42 proc.)

1.10 lent. Gyventojų skaičius metų pradžioje (asmenys)

	2015	2016	2017	2018	2019
Lietuvos Respublika	2.921.262	2.888.558	2.847.904	2.808.901	2.793.986
Marijampolės apskritis	151.793	149.077	145.360	141.287	138.697
Marijampolės sav.	58.027	57.103	55.757	54.600	54.097

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

Atsižvelgiant į tai, kad didelė dalimi viešųjų paslaugų gavėjai yra Marijampolės miesto gyventojai, 1.76 lentelėje pateikti duomenys apie Marijampolės miesto gyventojų skaičiaus pokyčius paskutiniiais metais. Duomenys rodo, kad nagrinėjamu laikotarpiu metais miesto gyventojų skaičius sumažėjo 8,12 %, o vidutinis gyventojų skaičiaus mažėjimo tempas buvo 1,688 %.

1.76 lentelė. Marijampolės miesto gyventojų skaičius, metų pradžioje

	2014	2015	2016	2017	2018
Marijampolės miestas	38.846	38.345	37.599	36.602	35.692

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

Socialinė ir demografinė analizė rodo, kad Marijampolės savivaldybės gyventojų skaičiaus pokyčius labiausiai lemiantis veiksnys yra migracija, kuri savo ruožtu daro įtaką gimstamumui. Šių demografinių reiškinių duomenys pateikti lentelėse žemiau. Šie duomenys rodo, kad paskutiniiais metais neto migracijos rodikliai ir gimstamumo rodikliai Marijampolės savivaldybėje blogėjo: didėjo emigracijos apimtys,

mažėjo gimusiųjų skaičius. Taigi demografinių prielaidų, galinčių didinti Marijampolės savivaldybės gyventojų skaičių paskutiniaisiais metais nebuvo.

1.77 lentelė. Neto migracija, asmenys

	2014	2015	2016	2017
Lietuvos Respublika	-12.327	-22.403	-30.171	-27.557
Marijampolės apskritis	-1.484	-1.893	-2.969	-3.236
Marijampolės sav.	-478	-713	-1.178	-961

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

1.78 lentelė. Gimusiųjų skaičius, asmenys

	2014	2015	2016	2017
Lietuvos Respublika	30.369	31.475	30.623	28.696
Marijampolės apskritis	1.517	1.547	1.491	1.357
Marijampolės sav.	601	579	592	536

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

Gyventojų emigracija kelia Marijampolės savivaldybei daro nemažai akivaizdžių nuostolių, tokių kaip gyventojų skaičiaus mažėjimas. Ši tendencija yra viena iš aktualiausių problemų savivaldybėje. Turint omenyje, kad emigruoti yra linkę darbingo amžiaus gyventojai, darbuotojų netekimas Marijampolės savivaldybėje blogina socialinę ir ekonominę padėtį. Mažėjant kvalifikuotų specialistų skaičiui, mažėja ir savivaldybės verslumo, inovacinis bei konkurencinis potencialas, o visa tai stabdo savivaldybės vystymąsi.

Tyrėjų nuomone, veiksniai, darantys įtaką gyventojų migracijai yra ekonominiai, politiniai ir teisiniai, socialiniai ir kultūriniai, psichologiniai, saugumo, geografiniai, demografiniai ir kiti. Labai svarbus sprendimą emigruoti lemiantis veiksnys yra vietovės viešosios infrastruktūros būklė: mokslininkai daro išvadą, kad neveikiant kokioms nors papildomoms jėgoms, asmens sprendimas emigruoti remiasi dviejų vietovių pranašumų ir trūkumų subjektyviu vertinimu, t. y. vietovės, kurioje asmuo gyvena, ir vietovės, į kurią jis ketina migruoti. Tai reiškia, kad geros kokybės viešoji infrastruktūra individui turi didelę reikšmę sprendžiant migracijos klausimą. Pažymėtina, kad viešosios infrastruktūros kokybei Marijampolės miesto centrinėje dalyje (kur ir yra įsikūręs Marijampolės kultūros centras) paskutinį dešimtmetį buvo skiriama palyginti nemažai investicijų, taigi Marijampolės kultūros centro infrastruktūros modernizavimas turi didelio potencialo papildyti investicijų į viešąją infrastruktūrą ekonominį poveikį vietos gyventojams.

Tikslinės grupės dydžio prognozės. Siekiant nustatyti prognozuojamą tikslinės grupės (Marijampolės savivaldybės gyventojų) dydį iki 2050 metų (t. y. laikotarpiui, ne trumpesniai, nei prognozuojamas laikotarpis), parengta tikslinės grupės dydžio prognozė.

Atsižvelgiant į tai, kad patikimų oficialių prognozių dėl Marijampolės savivaldybės gyventojų skaičiaus kitimo iki 2050 metų nėra, prognozavimui naudojamos Pasaulio banko pateikiamos¹³ prognozės dėl Lietuvos gyventojų skaičiaus iki 2050 metų (1.79 lentelė). Pasaulio bankas prognozuoja, kad Lietuvos vidutinis metinis gyventojų skaičius 2050 metais bus 2.377.000 asmenys, t. y. sumažės 15,96 %, lyginant su vidutiniu metiniu gyventojų skaičiumi 2017 metais (2.828.403 asm.).

1.79 lentelė. Vidutinio metinio Lietuvos gyventojų skaičiaus prognozės

	2019	2024	2029	2034	2039	2044	2050
Vidutinis metinis gyventojų skaičius, asmenys	2.796.000	2.728.000	2.666.000	2.596.000	2.521.000	2.449.000	2.377.000

13

<http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=Health%20Nutrition%20and%20Population%20Statistics:%20Population%20estimates%20and%20projections#>

(šaltinis: Pasaulio bankas)

Prognozuojant Marijampolės savivaldybės gyventojų skaičių 2050 metams, laikomasi prielaidos, kad šis skaičius mažės tokiu pačiu apimtimi, kaip ir Lietuvos gyventojų skaičius, t.y. 15,96 %, lyginant su vidutiniu metiniu gyventojų skaičiumi 2017 metais (36.147 asm.). Tikslinės grupės dydžio prognozių rezultatai kontroliniams prognozuojamo laikotarpio metams pateikti 1.24 lentelėje.

1.80 lentelė. Vidutinio metinio Marijampolės savivaldybės gyventojų skaičiaus prognozės

	2024	2029	2034	2039	2044	2050
Vidutinis metinis Marijampolės savivaldybės gyventojų skaičius, asmenys	53.223	52.015	50.651	49.191	47.535	46.386

(sudaryta autorių)

Švietimo būklės prognozės. Kaip ir 2016–2020 metais, ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų kaitai prognozuojamu laikotarpiu iki 2035 metų didžiausią įtaką darys savivaldybės teritorijoje esančių ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus kaita. Šiems dydžiams savo ruožtu tiesioginę įtaką darys gimstamumo rodiklis (gimusiųjų Marijampolės savivaldybėje) bei gyventojų polinkis išleisti vaiką į ikimokyklinio ugdymo įstaigą (Švietimo informacinių technologijų centro pateiktais statistiniais duomenimis vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, palyginti su atitinkamo amžiaus vaikais, 2018 metais buvo: 25,3 % vaikams nuo 0 iki 2 metų imtinai; 68,5 % vaikams nuo 3 iki 6 metų). Įvertinus gimusių vaikų, kurių gyvenamoji vieta deklaruota Marijampolės savivaldybės teritorijoje, skaičių, galima prognozuoti vaikų/mokinių skaičių ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo programose. Vertinant III gimnazijos klasės mokinių skaičių, remiamasi prielaida, kad į šią klasę iš žemesnės klasės pereina apie 85% mokinių, likusioji dalis baigusių 10 klasę mokinių renkasi profesinio rengimo mokyklas. prognozuojant daroma prielaida, kad nevalstybinėms ugdymo įstaigoms iki 2035 metų pavyks vidutiniškai išlaikyti 2019 m. sausio mėn. 1 dieną turėtą ugdomų asmenų skaičių (ugdomi 966 asmenys), o jų pasiskirstymas grupėse ir klasėse atitiks faktinę situaciją.

Atsižvelgiant į šias prielaidas parengtos prognozės rodo, kad:

- Bendras ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokinių skaičius iki 2035 metų sumažės iki 6.507 asmens;
- Savivaldybės ugdymo įstaigoms prognozuojamas ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokinių skaičius iki 2035 metų sumažės iki 5.541 asmens (sumažėjimas 35 proc.), iš jų ikimokyklinio ugdymo programas 2035 metais lankys 855 asmenys, priešmokyklinio ugdymo programas – 369 asmenys, bendrojo ugdymo programas – 4.317 asmenys (iš jų 1-4 klasėse bus – 1.330, 5-8 klasėse – 1.421 asmuo, 9-10 klasėse/I-II gimnazijos klasėje – 799, 11-12 klasėse/III-IV gimnazijos klasėje – 767 asmenys).

1.2.2. Socialinės-ekonominės tendencijos

Gyventojų užimtumas ir nedarbas. Paskutiniaisiais metais gyventojų užimtumas Marijampolės savivaldybėje didėjo: užimtųjų skaičius išaugo nuo 26,3 iki 28,20 tūkst. asmenų, užimtumo lygis per laikotarpį išaugo nuo 57,5 % iki 68,7 %.

1.81 lent. Užimti gyventojai metų pabaigoje, tūkst.

	2014	2015	2016	2017	2018
Lietuvos Respublika	1.319,00	1.334,90	1.361,40	1.354,80	1.368,40
Marijampolės apskritis	62,10	64,20	59,40	62,20	66,30
Marijampolės sav.	26,3	25,7	24,0	25,0	28,20

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

Nedarbo lygis Marijampolės savivaldybėje mažėjo nuo 8,61 iki 7,50 %. 2019 metų pradžioje nedarbo lygis savivaldybėje siekė 8,60 %, apskrityje – 10,00 %, šalyje – 9,20 %. Šie duomenys rodo ne tik gerėjančią verslo subjektų padėtį, bet ir verslo sektoriaus palankiai vertinamas atities perspektyvas.

1.82 lent. Vidutinis metinis registruotas nedarbo lygis, procentai

	2014	2015	2016	2017	2018
Lietuvos Respublika	9,48	8,73	8,06	7,90	8,5
Marijampolės apskritis	10,98	10,29	9,57	8,70	8,9
Marijampolės sav.	8,61	8,33	7,96	7,52	7,50

(šaltinis: Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos)

Darbo užmokestis. 2014-2018 metais bruto darbo užmokestis Marijampolės savivaldybėje didėjo nuo 576 iki 765 eurų, t.y. 32,81 % (šalyje – 37,73 %, apskrityje – 34,11 %).

1.83 lentelė. Bruto darbo užmokestis, II ketvirtis

Administracinė teritorija	2014	2015	2016	2017	2018
Lietuvos Respublika	667,1	700,9	761,2	830	918,8
Marijampolės apskritis	554,1	579	623,9	676,3	743,1
Marijampolės sav.	576,1	603,8	644,2	697,3	765,1

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

Verslo plėtra. Marijampolės mieste ir jos apylinkėse koncentruojasi didžioji dalis visos Marijampolės apskrities ekonomikos. 2019 metų pradžioje Marijampolės savivaldybėje veikė 1.699 ūkio subjektai, t.y. daugiau nei pusė apskrities ūkio subjektų (žr. 1.84 lent.). Veikiančių ūkio subjektų skaičius 2015-2019 metais padidėjo 16,93 % (šalyje – 12,98 %, apskrityje – 20,95 %).

1.84 lentelė. Veikiantys ūkio subjektai metų pradžioje

	2015	2016	2017	2018	2019
Lietuvos Respublika	93.017	99.200	104.074	104.117	105.093
Marijampolės apskritis	2.735	2.941	3.191	3.178	3.308
Marijampolės sav.	1.453	1.557	1.673	1.659	1.699

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

Verslo struktūra ir finansai. 2018 metų pradžioje iš Marijampolės savivaldybėje veikusių visų ūkio subjektų didžioji dalis (425 ūkio subjektai, 25,62 %) ūkio subjektų veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos bei variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto srityje. Kitos daugiausiai ūkio subjektų turinčios ekonominės veiklos rūšys rajone yra: kita aptarnavimo veikla (253 ūkio subjektai, 15,25 %), transportas ir saugojimas (214 ūkio subjektai, 12,90 %), apdirbamoji gamyba (105 ūkio subjektai, 6,38 %).

1.85 lentelė. Veikiantys ūkio subjektai pagal ekonomines veiklos rūšis metų pradžioje

	2014	2015	2016	2017	2018
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	31	32	31	31	29
Kasyba ir karjerų eksploatavimas	1	1	2	2	1
Apdirbamoji gamyba	96	105	98	106	105
Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	31	24	26	34	24
Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	4	4	4	4	4
Statyba	64	68	71	77	82
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	426	431	437	437	425
Transportas ir saugojimas	158	179	180	205	214
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	42	54	56	55	52
Informacija ir ryšiai	23	25	29	28	24
Finansinė ir draudimo veikla	7	8	8	10	8

Nekilnojamojo turto operacijos	36	42	51	53	58
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	62	70	78	92	93
Administracinė ir aptarnavimo veikla	21	25	27	28	28
Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas	13	13	13	12	11
Švietimas	69	66	70	67	68
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	60	63	63	68	72
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	100	40	71	109	108
Kita aptarnavimo veikla	290	203	242	255	253
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	1.534	1.453	1.557	1.673	1.659

(šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas)

Tiesioginės užsienio investicijų tendencijos. 2018 metų pabaigoje Marijampolės savivaldybėje tiesioginės užsienio investicijos siekė 40,01 mln. eurų. Tiesioginių užsienio investicijų apimtys 2014-2019 metais padidėjo 59,28 % (šalyje – 16,48 %, apskrityje – 18,15 %).

1.86 lentelė. Tiesioginės užsienio investicijos laikotarpio pabaigoje, mln. eurų

	2014	2015	2010	2017	2018
Lietuvos Respublika	12.719,90	12.746,53	13.496,82	13.925,59	14.816,47
Marijampolės apskritis	119,62	137,22	140,67	133,57	141,33
Marijampolės sav.	25,12	26,64	23,43	23,74	40,01

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

2016 m. liepos 12 d. sudarytos sutartys tarp LEZ valdymo bendrovės ir strateginio investuotojo UAB „DOV Investicija“, kurios veiklos tikslai ir rūšys: langų, durų ir papildomų detalių gamyba, rinkodara, didmeninė prekyba bei su tuo susijusių paslaugų teikimas, įskaitant bet neapsiribojant, jų aptarnavimo paslaugas, bei kitokia su tuo susijusi ūkinė komercinė veikla. Šiai Zonos įmonei išnuomota 65 ha LEZ teritorijos plotas (84 % bendro LEZ teritorijos ploto). LEZ įmonių atliktų tiesioginių investicijų dydis – 36,8 mln. eurų. Per 2018 metus Zonos įmonė UAB „Dovista“ sukūrė 129 naujas darbo vietas, pagamino ir eksportavo produkcijos už 590.838 eurus.

Remiantis LEZ valdymo bendrovės duomenimis apie Zonos teritorijoje planuojančias steigtis įmones, Zonos teritorijoje išreiškė pageidavimą steigtis keturios įmonės: viena - veikianči šaldytų maisto produktų ir jų sandėliavimo srityje (planuojamas darbo vietų skaičius per trejus metus – 70, planuojamos investicijos į ilgalaikį turtą – 8-10 mln. eurų), viena - lengvosios pramonės (planuojamas darbo vietų skaičius per trejus metus – 50, planuojamos investicijos į ilgalaikį turtą – 12 mln. eurų), viena - maisto produktų perdirbimo (planuojamas darbo vietų skaičius per trejus metus – 20, planuojamos investicijos į ilgalaikį turtą – 10 mln. eurų), viena – plieno konstrukcijų gamybos srityje (planuojamas darbo vietų skaičius per trejus metus – 100, planuojamos investicijos į ilgalaikį turtą – 30 mln. eurų).

LEZ valdymo bendrovės parengtos LEZ teritorijos plėtros prognozės rodo, kad Zonos sklypuose iki 2035 metų galėtų jau veikti iš viso 5 įmonės, kurių specializacija šiuo metu dar nėra žinoma, bet iš jų mažiausiai dvi – prognozuojamos MTEPI įmonės. Šie duomenys rodo paskutinių metų palankų investuotojų dėmesį Marijampolės LEZ. Šie duomenys, papildyti informacija apie bendrą šalies patrauklumą užsienio investuotojams augimą (užsienio kontroliuojamų įmonių skaičius 2012-2016 metais išaugo nuo 3.213 iki 4.306, t.y. 34,02 %), leidžia ir tolimesnėje perspektyvoje matyti palankias prielaidas tiesioginėms užsienio investicijoms į Marijampolės LEZ pritraukti.

2018 metų pradžioje visose Marijampolės savivaldybėje veikusiuose ūkio subjektuose dirbo 18.200 darbuotojų, t.y. 7,90 % daugiau nei 2014 metais. 2018 metais daugiausiai dirbančių asmenų buvo kasybos ir karjerų eksploatavimo, apdirbamosios gamybos (5.458 asmenys, 29,99 %), didmeninės ir mažmeninės prekybos bei variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto (4.743 asmenys, 26,06 %), transporto ir saugojimo (2.152 asmenys, 11,82 %), statybos (1.836 asmenys, 10,09 %) srityse.

1.87 lentelė. Dirbančių asmenų skaičius pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansų įmonių)

	2014	2015	2016	2017	2018

Miškininkystė ir žuvininkystė	198	202	198	182	197
Kasyba ir karjerų eksploatavimas; apdirbamoji gamyba	5185	5125	5355	5434	5458
Elektros, dujų, vandens tiekimas ir atliekų tvarkymas	481	576	578	617	655
Statyba	1674	1817	1655	1740	1836
Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	4670	4772	4822	4783	4743
Transportas ir saugojimas	2001	2029	2044	2069	2152
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla	412	406	417	468	471
Informacija ir ryšiai	202	190	199	177	198
Nekilnojamojo turto operacijos	222	218	238	259	294
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	500	503	497	553	615
Administracinė ir aptarnavimo veikla	414	447	475	460	418
Švietimas, sveikatos priežiūra ir kita komunalinė ir socialinė aptarnavimo veikla	543	545	515	540	642
Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla, kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas, kita aptarnavimo veikla	366	421	442	491	521
Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	16868	17251	17435	17773	18200

(šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas)

Materialinės investicijos. Naujaisi prieinami duomenys apie materialines investicijas už 2012–2016 metus rodo, kad bendra materialinių investicijų apimtis Marijampolės savivaldybėje nagrinėjamu laikotarpiu išaugo 44,32 % ir siekė 117,70 mln. eurų. Tuo pačiu laikotarpiu materialinių investicijų apimtys apskrityje ir šalyje padidėjo atitinkamai 21,11 % ir 29,97 %.

1.88 lentelė. Materialinės investicijos, tūkst. eurų

	2012	2013	2014	2015	2016
Lietuvos Respublika	5.305.553	5.933.867	6.081.759	6.912.736	6.895.354
Marijampolės apskritis	160.186	175.268	153.097	186.369	194.001
Marijampolės sav.	81.550	86.264	77.921	104.677	117.694

(šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas)

Vertinant materialinių investicijų, tenkančių vienam gyventojui, duomenis už 2012–2016 metus, pažymėtina, kad Marijampolės savivaldybėje šis rodiklis buvo palyginti aukštas tiek apskrityje, tiek ir šalies kontekste. Be to, nagrinėjamu laikotarpiu rodiklio reikšmė išaugo nuo 1.360 iki 1.903 eurų.

1.89 lentelė. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, eurai

	2012	2013	2014	2015	2016
Lietuvos Respublika	1.776	2.006	2.074	2.380	2.004
Marijampolės apskritis	1.015	1.129	1.001	1.239	1.177
Marijampolės sav.	1.360	1.460	1.335	1.818	1.903

(šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas)

Tokios materialinių investicijų tendencijos rodo teigiamus verslo sektorių lūkesčius dėl ateities, kas reiškia geras savivaldybės gyventojų perspektyvas turėti darbą ir augantį darbo užmokestį. Geros augančio darbo užmokesčio perspektyvos atitinkamai reiškia, kad gyventojai turės galimybių daugiau išleisti lėšų švietimo, kultūros, sveikatingumo ir sporto paslaugoms pirkti.

1.2.3. Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tendencijos

Pastaruoju metu kultūra Lietuvoje siekia įsitvirtinti ne vien kaip specifinė viešosios politikos sritis, bet taip pat kaip strateginė, su kitais viešosios politikos sektoriais bendradarbiaujanti valstybės raidos kryptis. Atnaujinamu Lietuvos kultūros politikos modeliu siekiama „padėti atskleisti, išsaugoti ir plėtoti visuomenės kultūrinį tapatumą ir kūrybinį potencialą“. Kultūros ir kūrybingumo skatinimu siekiama spręsti Lietuvos socialinei ir ekonominei raidai aktualias ekonominio konkurencingumo, visuomenės sanglaudos ir tvaraus vystymosi aspektus. Kultūros ir kūrybingumo indėlių visuomenės socialiniam kapitalui formuoti, ekonominiam konkurencingumui didinti ir tapatybei stiprinti ES Tarybai pirmininkavusi Lietuva pasirinko kaip temą ES valstybių narių ekspertų lygmens konferencijai.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos užsakymu 2017 metais atliktas tyrimu „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“¹⁴(vykdytojai UAB „Socialinės informacijos centras“, UAB „Norstat LT“) buvo nustatyta gyventojų nuomonė apie kultūros produktų/ paslaugų prieinamumą ir kokybę; nustatytas gyventojų kultūros produktų/ paslaugų vartojimo lygis, dalyvavimas kultūrinėje, meninėje veikloje. Projekte kontekste svarbiausios minėto tyrimo išvados yra aprašytos 1.90 lentelėje.

1.90 lentelė. Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tendencijos

Aspektas	Tyrimu nustatytos tendencijos
Kliūtys įsiliėti į kultūrinį gyvenimą	Vienokių ar kitokių nedalyvavimo kultūriniame gyvenime priežasčių turi dauguma gyventojų (93% 2017 m. ir 95% 2014 m.). Pagrindinės nedalyvavimo kultūriniame gyvenime priežastys yra asmeninės (trūksta laiko, neleidžia sveikata) (dėl bent vienos asmeninės priežasties kultūriniame gyvenime nedalyvavo 50% gyventojų 2017 m. ir 54% gyventojų 2014 m.). Maždaug ketvirtadaliui Lietuvos gyventojų kultūrinė veikla yra tiesiog neįdomi, įdomesni – kiti interesai (28% 2017 m. ir 25% 2014 m.). Nedidelė dalis Lietuvos gyventojų nurodo, kad jų dalyvavimą kultūroje riboja tik paslaugų kokybės ar prieinamumo trūkumai (per brangu, sudėtinga atvykti, nepakanka informacijos, ribotas pasirinkimas, žema paslaugų kokybė, netinkamas darbo laikas) (16% 2017 m. ir 15% 2014 m.).
Muziejų, galerijų ir parodų lankymas	Per metus bent kartą muziejuje, galerijoje ar parodoje apsilanko kas trečias Lietuvos gyventojas: muziejuose, galerijose ar parodose per metus apsilanko kas trečias Lietuvos gyventojas. Lietuvoje esančiuose muziejuose per paskutinius metus apsilankė 27% gyventojų, muziejuose užsienyje – 37% po užsienio šalis keliavusių gyventojų (t.y. 11% visos tyrimo auditorijos). Muziejuose lankomasi nedažnai – vidutiniškai 1-3 kartus per metus. Galerijose ar parodose lankomasi kiek mažiau – Lietuvos galerijose per paskutinius metus apsilankė 19% gyventojų, užsienio galerijose – 25% keliavusių po užsienio šalis (t.y. 8% visos tyrimo auditorijos). Galerijų, parodų lankymas taip pat nėra dažnas – vidutiniškai 1-3 kartai per metus. Lankymasis Lietuvos muziejuose, galerijose ir parodose tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo. Labiau lankomi meno bei istorijos, archeologijos muziejai ir galerijos, mažiau lankomi – memorialiniai muziejai ir galerijos.
Dalyvavimas ir savanoriavimas, socialinis dalyvavimas scenos menuose mažuose miesteliuose ir kaimuose	Scenos meno mėgėjiška veikla Lietuvos miesteliuose ir kaimuose per pastaruosius 12 mėnesių užsiėmė 15% apklaustųjų. Populiariausi scenos menai, kuriuose dalyvauja mažų vietovių gyventojai, – dainavimas, grojimas, vaidinimai ir šokiai. Dainavimas ir grojimas – tai veiklos, kuriomis užsiimama nuolat: dauguma dalyvaujančių šiose veiklose tuo užsiima dažniau nei kartą per mėnesį. Mažų vietovių gyventojų saviveiklinis dalyvavimas scenos menuose 2014-2017 metų laikotarpiu išliko nepakitęs. Kas dešimtas mažų miestelių ir kaimų gyventojas socialiai dalyvauja scenos menuose arba prisideda prie jų savanoriška veikla. Tokių gyventojų dalis pamažu auga: 11% kaimų ir miestelių gyventojų socialiai dalyvauja scenos menuose arba prisideda savanoriška veikla.
Dalyvavimas (saviveiklinė, mėgėjiška veikla) scenos menuose	Bent vienoje scenos veikloje per pastaruosius 12 mėnesių dalyvavo 14% apklaustųjų: 6% apklaustųjų grojo instrumentu, 6% dainavo chore, ansamblyje, kapeloje, trupėje ar grupėje, po 4% šoko (baletą, pramoginius, gatvės, tautinius ir kt. šokius) ar vaidino spektaklyje. Režisūros, vaidinimo kabarete, muzikos ar šokio kūrimo veiklose dalyvauja mažiau gyventojų (po 1%).
Scenos meno renginių vartojimas	Scenos meno renginiuose bent kartą per metus apsilanko daugiau nei pusė Lietuvos gyventojų. Populiariausi scenos meno renginiai – teatro spektakliai ir populiariosios muzikos koncertai. Per pastaruosius metus lankymasis scenos meno renginiuose išaugo: <ul style="list-style-type: none"> - Scenos meno renginiuose Lietuvoje per paskutinius 12 mėnesių lankėsi daugiau nei pusė Lietuvos gyventojų (61%), užsienyje – 13% apklaustųjų (44% tų, kurie lankėsi užsienyje). - Dažniausiai Lietuvos gyventojai lankosi teatro spektakliuose (34%) bei pop ir roko muzikos koncertuose (26%). Maždaug kas penktas – kas šeštas gyventojas apsilanko kitokios muzikos koncertuose (22%), liaudies, etninės muzikos koncertuose (20%) bei liaudiškose vakaronėse (18%). Kiti scenos menai sulaukia mažiau lankytojų. Dažniausiai scenos meno renginiuose lankomasi iki trijų kartų per metus. - Didžiausią nuolatinių lankytojų ratą (apsilankančių renginyje daugiau nei 6 kartus per metus) turi etninės muzikos, pop ar roko muzikos koncertai, spektakliai ir repo, hip hopo bei pop nacionalinės muzikos koncertai. - Palyginti su 2014 metais, gyventojų, per metus bent kartą apsilankančių scenos meno renginiuose, dalis padidėjo. Ši tendencija galioja tiek kalbant apie renginių lankymą Lietuvoje, tiek apie renginių lankymą užsienyje. Ypač išaugo pop ar roko muzikos, džiazo ar bliuzo, world'o ir repo bei hip hopo muzikos lankytojų ratas.
Vaizduojamojo meno ir amatų paslaugų ir produkcijos vartojimas	Maždaug kas antras Lietuvos gyventojas vartojo vaizduojamojo meno ir amatų paslaugas ar produkciją (apsilankydamas parodoje arba žiūrėdamas/ klausydamas programos apie vaizduojamuosius menus ir amatus). Vaizduojamojo meno ar amatų parodą Lietuvoje per pastaruosius metus aplankė 24% apklaustųjų,

	dauguma jų parodoje lankėsi 1-3 kartus. Palyginti su 2014 metais, kiek sumažėjo Lietuvos gyventojų lankymasis vaizduojamojo meno parodose Lietuvoje, tačiau kiek išaugo tokių parodų lankymas užsienyje.
Kultūros prieinamumo vertinimo rodiklis	Apibendrintai vertinant kultūros paslaugų prieinamumą Lietuvoje pokytį tiriamuoju laikotarpiu (remiantis kultūros paslaugų vartotojų vertinimu), kultūros prieinamumas gyventojams sumažėjo. Tyrimo metu nebuvo renkama informacija apie kultūros prieinamumo sumažėjimo/ padidėjimo priežastis, tačiau, vertinant bendrą socialinę – ekonominę situaciją Lietuvoje 2017 m. ir atsižvelgiant į susijusią viešą visuomenės opinią žiniasklaidoje, galima kelti prielaidą, kad viena iš pagrindinių kultūros prieinamumo sumažėjimo priežasčių – euro įvedimas 2015 metų sausio 1d. ir gyventojų perkamosios galios sumažėjimas. Tiriamuoju laikotarpiu labiausiai sumažėjo scenos meno renginių (pvz., teatras, opera, muzikos koncertas ir pan., įskaitant apsilankymą salėse, internete ar kitomis priemonėmis) bei vaizduojamojo meno bei amatų parodų, įskaitant apsilankymą parodose, internete, kt. priemonėmis prieinamumas.
Kultūros kokybės vertinimo rodiklis	Apibendrintai vertinant kultūros paslaugų kokybę Lietuvoje pokytį tiriamuoju laikotarpiu, kultūros paslaugų kokybė, jos vartotojų vertinimu, nepakito. Geriausiai paslaugų vartotojai vertina viešųjų bibliotekų paslaugų kokybę. Kiek geriau vertinama ir knygų bei periodinių leidinių, vaizduojamojo meno parodų kokybė; sąlyginai kiek prasčiau vertinama muziejų, kultūros paminklų, ar scenos meno renginių paslaugų kokybė.
Dalyvavimą kultūroje ribojančios priežastys	Labiausiai dalyvavimą kultūroje riboja nuo pačių gyventojų priklausančios priežastys (neturi laiko, neįdomu) ir paslaugų prieinamumas (per didelė paslaugų kaina): detalesnė priežasčių, ribojančių gyventojų dalyvavimą kultūroje, analizė, leidžia išskirti tris pagrindines dalyvavimą kultūroje ribojančias priežastis: laiko trūkumą (45%), nepriimtina paslaugų kaina (36%) ir kitų interesų buvimą (28%).
Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir kultūros vartojimo tipologija	Lietuvos gyventojus pagal dalyvavimą kultūroje ir kultūros vartojimą galima suskirstyti į 5 segmentus: masinės kultūros vartotojai (39%), aktyvūs kultūros mylėtojai ir puoselėtojai (28%), nusivylę ir apatiški kultūrai (21%), vartojantys, bet ribotai dalyvaujantys kultūroje (7%) ir ribojami, bet besidomintys (5%). Palyginti su 2014 metais, išaugo aktyvių kultūros mylėtojų ir puoselėtojų dalis: Lietuvos gyventojai pradėjo kiek aktyviau dalyvauti įvairiose kultūrinėse veiklose. Segmentų detalizavimas Tyrimo ataskaitoje yra toks: <ul style="list-style-type: none"> - Masinės kultūros vartotojai – 39%. Dažniau vyrai, žemesnės kvalifikacijos, sukūrę šeimą, bet gyvenantys be vaikų, disponuojantys aukštesnėmis pajamomis (virš 350 eurų vienam šeimos nariui), gyvenantys didmiesčiuose. Jie mieliau pasižiūrės, paklausys kultūros renginio ar koncerto įrašo nei jame sudalyvaus patys, mieliau pažiūrės laidą apie menas per TV nei apsilankys parodoje. Muziejai ir kultūros paminklai bei vietovės – juos dominantys objektai: jeigu neaplankomi fiziškai, tai bent jau su jais susipažįstama iš laidų per TV ar radiją. Jų nesutiksi bibliotekoje, o skaitymui vietoj knygos šis segmentas mieliau renkasi žurnalus. Filmui – jų „duona kasdieninė“. - Aktyvūs kultūros mylėtojai ir puoselėtojai – 28%. Išsilavinę jaunesnio amžiaus Lietuvos gyventojai, dažniau dirbantys ar studijuojantys kultūros srityje. Jie didžiuojasi savo pilietybe, yra laimingi, kūrybingi ir linkę pasitikėti kitais žmonėmis. Stipriau nei kitos grupės palaiko idėją, jog kultūrinė veikla stiprina patriotiškumą ir kūrybingumą. Tai ne tik „vartojantys“ įvairius kultūros produktus, tačiau ir patys aktyviai kuriantys, dalyvaujantys ir savanoriaujantys skirtingose kultūrinėse srityse asmenys. Jie myli meną, knygas, kiną bei internetą ir nemato kliūčių dalyvauti kultūriname gyvenime, išskyrus laiko stoką arba pačių kultūrinių veiklų ir renginių trūkumą. - Vartojantys, bet ribotai dalyvaujantys kultūroje – 7%. Dažniau jaunimas, bedarbiai, disponuojantys žemesnėmis pajamomis, vidutinių miestų gyventojai, tikintys ir praktikuojantys savo tikėjimą. Į kultūrinį gyvenimą jiems trukdo įsilieti intereso stoka, tad, atitinkamai, kultūriname gyvenime jie rečiau ir dalyvauja. Jie lankosi bibliotekose, skaito knygas, žiūri filmus, kartais apsilanko scenos menų renginiuose, intensyviai naudojami internetu ir yra aktyvūs socialiniuose tinkluose. Jų nedomina vaizduojamasis menas ir kultūros paveldas. Šio segmento atstovai yra sąlyginai linkę dalyvauti kultūros veiklose, bet visiškai nelinkę jose savanoriauti. - Ribojami, bet besidomintys senjorai – 5%. Dažniau moterys, pensinio amžiaus žmonės, disponuojantys žemomis pajamomis (iki 200 eurų vienam šeimos nariui). Pagrindinė įsiliepti į kultūrą kliūtis jiems – prasta pasiūla ir sudėtingas prieinamumas. Dažniau kultūrą vartoja neišeidami iš namų: žiūri televiziją, skaito knygas, periodiką. Už namų slenksčio kultūrinės veiklos židiniu tampa biblioteka. Dažniausiai vartoja tradicinę (etninę) arba klasikinę kultūrą. Nežiūri filmų nei namuose, nei kine. - Apatiški kultūrai – 21%. Dažniau vyresnio amžiaus vyrai, kaimo gyventojai, žmonės, turintys žemesnę išsilavinimą, pensininkai, bedarbiai arba žemesnes pareigas užimantys tarnautojai ir darbininkai. Dažniau disponuoja žemesnėmis pajamomis, gyvena vieni, jaučiasi nelaimingi, pasyvūs, kupini skepsio ir nepasitikėjimo aplinkiniais. Kultūra jiems neįdomi, laisvalaikį dažniausiai leidžia žiūrėdami TV arba skaitydami laikraščius.

(Parengta autorių pagal tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ galutinę ataskaitą)

Iš lentelėje pateiktos informacijos apie pagrindinius šalies gyventojų segmentus kultūros vartojimo aspektu matyti, kad Projekto kontekste svarbiausi yra trys segmentai: aktyvūs kultūros mylėtojai ir puoselėtojai (28 % šalies gyventojų), masinės kultūros vartotojai (39 % gyventojų) ir besidomintys senjorai (5 %). Šių segmentų detalesnė charakteristika pateikta žemiau:

- Aktyvūs kultūros mylėtojai ir puoselėtojai (28 %). Didžiąją aktyvių kultūros mylėtojų ir puoselėtojų dalį sudaro moterys (68% segmento), didžiųjų Lietuvos miestų gyventojai (44%), daugiau nei

trečdalis – jaunimas iki 30 metų amžiaus. Tarp grupės narių daugiau studentų ir moksleivių (ketvirtadalis), turinčiųjų aukštąjį išsilavinimą (daugiau nei trečdalis) ir „baltųjų apykaklių“ (trečdalis) bei dirbančių/ studijuojančių kultūros srityje (12%). Tai – kultūra besidomintys žmonės, tokią dalyvavimo kultūroje kliūtį kaip „neįdomu, turiu kitų interesų“ nurodantys rečiau nei kitos grupės (18%), dažniau nei kitų grupių atstovai susiduriantys su laiko trūkumu (53%), taip pat jiems dažniau trūksta informacijos apie kultūrinę veiklą (16%), jų netenkina esama kultūrinių veiklų ir renginių pasiūla (15%), jiems dažniau daugiau vartoti kultūros paslaugas trukdo netinkamas kultūros įstaigų laikas (8%). Aktyvūs kultūros mylėtojai ne tik noriai patys dalyvauja saviveiklinėje scenos menų veikloje, tačiau taip pat ypatingai intensyviai vartoja ir scenos menų produktus ir paslaugas (99%). Scenos meno renginiuose per pastaruosius 12 mėnesių lankėsi 90% šio segmento atstovų: 57% lankėsi teatro spektaklyje, maždaug trečdalis ir daugiau bent kartą per metus nueina į pop ar roko (40%), etninės (38%), klasikinės (32%) arba nacionalinės pop muzikos koncertą (27%), 32% mėgsta sudalyvauti liaudiškoje vakaronėje, o literatūriniuose skaitymuose, knygų pristatymuose lankosi 28%. Maždaug kas penktas aktyvus kultūros mylėtojas apsilanko šokių muzikos vakarėlyje arba dainuojamosios poezijos koncerte (po 21%), miuzikle (20%), džiaz ar bliuzo koncerte (19%), šokio spektaklyje arba hip hop muzikos koncerte (po 17%). Kultūros mylėtojų ir puoselėtojų grupės nariai išsiskiria ir vaizduojamojo meno produktų vartojimu (79%). 48% per pastaruosius 12 mėnesių lankėsi parodose Lietuvoje, 27% buvusių užsienyje aplankė parodas ten, 30% lankėsi virtualiose vaizduojamojo meno ar amatų parodose, o 62% klausėsi programos apie vaizduojamuosius menus per masinės komunikacijos priemones.

- Masinės kultūros vartotojai (39 %). Šioje grupėje, lyginant su kitomis – daugiau vyrų (49%), mažiau 15-19 metų amžiaus asmenų, daugiau įgijusių aukštesnįjį išsilavinimą (29%), samdomų darbuotojų (47%), ypač darbininkų (28%), gyvenančių santuokoje (56%), bet neturinčių nepilnamečių vaikų (72%), disponuojančių didesnėmis pajamomis (35% - virš 350 eurų per mėn. vienam šeimos nariui). Joje daugiau nei kitose grupėse gyvenančiųjų didmiesčiuose (45%), mažiau – gyvenančiųjų nedideliuose miesteliuose ir kaimuose (iki 3 tūkst. gyventojų) (33%). Scenos meno renginių vartojimas šioje grupėje – vidutinis (63%), vidutiniškai lankomi ir tokie renginiai kaip teatro spektakliai (35%), populiariosios muzikos koncertai (27%), etninės muzikos koncertai (18%) ar liaudiškos vakaronės (17%), nacionalinės pop scenos žvaigždžių (15%) ir klasikinės muzikos (12%) koncertai. Rečiau nei vidutiniškai masinės kultūros vartotojai apsilanko literatūriniuose renginiuose (5%). Į vaizduojamojo meno parodas Lietuvoje bent kartą per metus užsuka maždaug kas penktas masinės kultūros vartotojas (22%), tačiau pagrindinis masinės kultūros vartotojo būdas susipažinti su vaizduojamaisiais menais – iš laidų per TV, radiją, video (48%).
- Ribojami, bet besidomintys senjorai (5 %). Tai – segmentas, kurio didžiąją dalį sudaro moterys (64%), 50 metų ir vyresni gyventojai (60%), kuriame didesnę dalį nei pirmuose trijuose segmentuose sudaro lietuvių tautybės asmenys (94%), pensininkai (42%) ir disponuojantys žemiausiomis pajamomis (mažiau nei 200 eurų vienam šeimos nariui) (47%). Šioje grupėje nėra nė vieno, kuris būtų pasakęs, kad neturi kliūčių įsiliėti į kultūrinį gyvenimą. Didžiausios kliūtys – ribotas prieinamumas, t.y. per brangu (40%) ir sudėtinga nuvykti (30%), o ribotą pasiūlą kaip kliūtį įsiliėti į kultūrinį gyvenimą mini dažniau nei kitų segmentų atstovai (13% teigia, kad jų vietovėje kultūrinė veikla yra prastos kokybės). Šio segmento scenos meno renginių lankymas – nedidelis (39%). Dažniau nei kitos grupės šio segmento atstovai apsilanko tik liaudiškose vakaronėse (23%), sąlyginai nemažai – ir etninės muzikos koncertuose (17%), 21% bent kartą per metus apsilanko teatro spektakliuose, 9% - klasikinės arba pop ar roko muzikos koncertuose.

Apibendrinant aukščiau minėto tyrimo rezultatus, pažymėtina, kad nors vieną kultūros produktą vartoja visi Lietuvos gyventojai (99,8%). Scenos meno renginiuose lankėsi 61% gyventojų. Gerokai mažiau gyventojų lankėsi tapybos ar grafikos darbų, fotografijų, skulptorių, amatininkų dirbinių parodose (25%). Vertinant kultūros paslaugų/ produktų vartojimo pokyčius tiriamuoju laikotarpiu (2014-2016), labiausiai išsiskiria kultūros vartojimo persikėlimas į virtualią erdvę. Dauguma tiriamuoju laikotarpiu įvykusių teigiamų kultūros produktų pokyčių vienaip ar kitaip siejami su internetu: daugiau gyventojų naudojami internetu (+8 p.p.) bei internete užsiima įvairia veikla: žiūri TV transliacijas (+5 p.p.), klauso radijo transliacijų (+4 p.p.), žiūri informaciją apie kultūros paminklus, istorines ir meno vietas, pastatus ir pan. (+8 p.p.). Pozityviai vertintina ir tai, kad kiek daugiau Lietuvos gyventojų lankėsi scenos meno renginiuose (+4 p.p.)

bei kine ar kino festivaliuose (+6 p.p.). Tačiau tiriamuoju laikotarpiu stebimas ir tam tikrų kultūros sričių vartojimo mažėjimas: mažiau gyventojų domėjosi scenos meno renginių įrašais (-9 p.p.), lankėsi galerijose, parodose (-10 p.p.). Regionų gyventojų dalyvavimas kultūroje 2014 – 2016 metų laikotarpiu reikšmingai išaugo (+10 p.p.). Labiausiai tai lėmė reikšmingai išaugęs regionų gyventojų dalyvavimas socialiniuose tinkluose (+17 p.p.) bei gerokai išaugęs dalyvavimas su vaizduojamaisiais menais ir amatais susijusiose veiklose (+8 p.p.).

1.2.4. Neformaliai ugdymui svarbūs technologinės tendencijos

Esamas laikas – labai sparčios technologijų, informacijos, klimato kaitos, ekonominių, kultūrinių, socialinių pokyčių periodas. Lietuvos pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ numatoma stiprinti visuomenės gebėjimus, padedančius reaguoti į pasaulinius ekonomikos ir aplinkos pokyčius, užtikrinančius darnią valstybės raidą.

Atkreipiamas dėmesys, kad ateities Lietuvos gyvenimo kokybę ir darbų sėkmę lems visuomenėje vyraujančios vertybės, kompetentingi ir kūrybingi žmonės. Europos Komisijos komunikate „Europa 2020“ planuojamas pažangus, tvarus, integracinis šalių augimas. Siekiant šių prioritetų numatoma: stiprinti žinias ir inovacijas, investuoti į technologinę plėtrą, švietimą; kurti taupiai išteklius naudojančią, tvarų ir konkurencingą ūkį, naujus procesus ir technologijas, įskaitant ekologiškas technologijas, investuoti į žmonių įgūdžius, modernizuoti darbo rinkas, kad žmonės galėtų pasirengti pokyčiams ir juos valdyti, ir kurti solidaresnę visuomenę.

Europos šalyse socialinių ekonominių problemų sprendimo galimybės, prielaidos ateities technologijų plėtrai, konkurencingumo pasaulinėje darbo rinkoje didinimas išvelgiamas per technologinį vaikų ir jaunuolių ugdymą. Informacinių ir komunikacinių technologijų diegimas turi įtakos mokyklos elektroninės erdvės veiksmingam kūrimui, informacinės kultūros stiprinimui, ugdymo(si) kokybės gerinimui.

Lietuvoje susiformavusi vaikų ir jaunimo užimtumo sistema ir išlikusi materialinė bazė – svarbūs veiksniai, įgalinantys organizuoti vaikų ir jaunimo užimtumą ir saviraišką. Šias funkcijas atlieka valstybės ir savivaldybių švietimo įstaigos – neformaliojo vaikų švietimo mokyklos, bendrojo ugdymo mokyklos, dienos centrai, nevyriausybinės organizacijos, privačios institucijos ir kitos įstaigos, turinčios teisę teikti šias paslaugas.

2012 m. rudenį, AIKOS duomenimis, šalyje veikė 289 neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklos (toliau – NVŠ mokyklos). Nors NVŠ mokyklų vykdomų veiklų įvairovė didelė, vis dėlto didžiausią skaičių sudaro muzikos ir meno mokyklos (meno – 52, muzikos – 47, dailės – 14). Didelė dalis mokyklų yra sporto pakraipos (66 sporto mokyklos ir centrai, 10 kultūros ir sporto, 1 meno ir sporto).

Sporto srities aprūpinimas informacinėmis technologijomis leidžia geriau organizuoti valdymo procesą, plačiau informuoti visuomenę apie kūno kultūros ir sporto naudą bei efektyviau rengti sportininkus varžyboms, edukacines aplinkas panaudoti mokinių ugdymui ir lavinimui. Edukacinių aplinkų funkcionalumą padidintų mokytojų darbo vietų aprūpinimas kompiuterine įranga. Tobulėjančios informacinės technologijos sukuria galimybę efektyvinti kūno kultūros ir sporto specialistų kvalifikacijos kėlimą. Vis daugiau sportininkų ir mokytojų savo darbe (planuojant ir apskaičiuojant treniruotės krūvius, rašant protokolus, nuostatus) naudoja kompiuterius ir kitas šiuolaikines technines priemones.

1.2.5. Gyventojų sveikatos tendencijos

Kiekvienais metais Savivaldybės gyventojai vis dažniau kreipiasi į specialistus dėl sveikatos sutrikimų. 2018 metais daugiau nei pusė visų Marijampolės regiono apsilankymų poliklinikose ir ambulatorijose užfiksuota Marijampolės savivaldybėje.

Vertinant gyventojų sveikatą, tikslinga įvertinti nutukimą ir antsvorį, kadangi šie neigiami sveikatą įtakojantys veiksniai pasireiškia itin plačiai, dėl ko vadinami net XXI amžiaus epidemija. Pasaulio sveika-

tos organizacijos (PSO) duomenimis, nuo 1980 iki 2014 metų nutukusių žmonių skaičius padvigubėjo ir sudarė net 1,4 mlrd. arba 10% pasaulio gyventojų¹⁵. Kasmet dėl nutukimo ar antsvorio sukeltų priežasčių miršta apie 3,4 mln. suaugusiųjų, 44% nutukusiųjų serga cukriniu diabetu, 23% vargina širdies ligos, o likusi dalis suseraga vėžiu.

Moksliniai tyrimais patvirtinta, kad nutukimas nėra paveldimas, o įgyjamas dėl energetinio disbalanso: gyventojai daugiau kalorijų suvartoja nei jų išleikvoja atlikdami kasdienes veiklas. Siekiant išvengti nutukimo ir antsvorio, PSO pabrėžia būtinybę skirti didesnę dėmesį sudarant sąlygas fiziniam aktyvumui, sveikos gyvensenos bei mitybos skatinimui, nutukimo kontrolei ir prevencijai. Tai ypač aktualu pasikeitus dirbančiųjų darbo sąlygoms - sumažėjus fizinio darbo žemės ūkyje, statybose, daugėjant kompiuterizuotų darbo vietų. Gyvensenos įpročių keitimas tiesiogiai įtakoja sveikatą ir gyvenimo trukmę, todėl sveikos gyvensenos ugdymas ir sąlygų sveikai gyventi sukūrimas tampa itin aktualiu uždaviniu, kuriam spręsti reikalingas viešojo sektoriaus proaktyvumas. Fizinis aktyvumas laisvalaikio metu tampa esmine sveikos gyvensenos sąlyga.

Siekiant įvertinti Lietuvos socialinių ir demografinių gyventojų grupių subjektyvios sveikatos, naudojimosi sveikatos priežiūros paslaugomis bei gyvensenos pokyčius kas dvejus metus Lietuvos sveikatos mokslų universitetas tiria Lietuvos suaugusių žmonių gyvenseną. Tyrime dalyvauja keturi tūkstančiai 20-64 metų amžiaus Lietuvos gyventojų, atsitiktinai atrinktų iš gyventojų registro. Aktualiausias tyrimas publikuotas 2013 metais „Suaugusių Lietuvos žmonių gyvensena, 2012“ (toliau – tyrimas). Remiantis tyrimo duomenimis, nuo 1994 iki 2012 metų vyrų antsvoris paplito nuo 47 proc. iki 61 proc., o nutukimo – nuo 10 proc. iki 18 proc. ir nepriklausė nuo vyrų išsilavinimo. Moterų tarpe antsvoris nustatytas 44 proc. moterų ir 2,4 kartus dažniau nustatytas aukštąjį išsilavinimą turinčioms moterims nei vidurinį išsilavinimą įgyjančioms moterims.

Mažėjantis Lietuvos gyventojų fizinis aktyvumas yra viena pagrindinių antsvorio ir nutukimo priežasčių: tik 31 proc. vyrų ir 27 proc. moterų mankštinosi laisvalaikio metu bent 30 minučių ne mažiau nei 4 dienas per savaitę. Augant šalies automobilizacijos lygiui, tokia fizinio aktyvumo forma kaip ėjimas į darbą ir iš jo pėsčiomis taip pat tapo mažiau populiaru gyventojų tarpe: 1994 metais 29 proc. vyrų propagavo šią fizinio aktyvumo formą, kai 2012 metais – jau tik 23%; atitinkamai tai buvo būdinga 27% moterų 1994 metais, o 2012 metais – jau tik 18%.

1.2.6. Gyventojų fizinis aktyvumas

Fizinis aktyvumas (įskaitant sveikatą skatinantį aktyvumą) yra sveikatai nerizikingi ir sveikatą bei funkcinių pajėgumą gerinantys fiziniai raumenų pagalba atliekami judesiai, kuriuos atliekant energijos suvartojimas yra didesnis negu ramybės būsenoje, todėl fizinio aktyvumo pratimai apima bet kokią žmogaus kūno judėjimo išraišką, sąlygojančią greitesnę medžiagų apykaitą: pratybos, rengimasis varžyboms, varžybos, namų ūkio darbai, laisvalaikio veikla, kuriai reikia fizinių pastangų bei raumenų jėgos.

Remiantis Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijomis dėl sveikatą stiprinančio fizinio aktyvumo, žmogaus sveikatą 50 proc. lemia gyvenimo būdas, 20 proc. genetika, paveldimumas, 20 proc. – aplinka ir tik 10 proc. – medicina. Todėl fizinis aktyvumas, kaip vienas iš sveikos gyvensenos sąlygų, pripažįstamas ir lygiagrečių sveikatos, švietimo, jaunimo organizacijų, o suaugę žmonės turėtų būti fiziškai aktyvūs vidutiniu intensyvumu mažiausiai pusę valandos keturias dienas per savaitę.

Suaugusiųjų pusę valandos fizinio aktyvumo galėtų būti skirta nuvykimui ir grįžimui iš darbo, jei gyventojai rinktųsi keliauti pėsčiomis.

Pagrindinės nuostatos, kuriomis remiantis turėtų būti plėtojamas sveikatą gerinantis fizinis aktyvumas, yra šios: vaikai ir jaunimas (4-17 metų) turi skirti mažiausiai valandą vidutinio ir didelio intensyvumo fiziniam aktyvumui kasdien, o papildomos treniruotės suteikia papildomą sveikatinimo poveikį. Be to, didžioji dalis fizinių pratimų turėtų būti susijusi su aerobika ir kitais raumenis ir kaulus stiprinančiais fiziniiais pratimais; suaugusiems (18-64 metų) yra rekomenduojama skirti mažiausiai 2,5 val. per savaitę vi-

---

¹⁵ Prieiga internetu <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs311/en/>

duotinio intensyvumo aerobikos fiziniams pratimams, arba 1-1,5 val. didelio intensyvumo treniruotėms. Dvigubai didesnės trukmės treniruotės tik paskatintų papildomo teigiamo poveikio sveikatai atsiradimą. Be to, raumenų stiprinimui skirta fizinė veikla turėtų būti atliekama mažiausiai du kartus per savaitę. Esant tokios apimties ir intensyvumo treniruotėms, bet kokia žala organizmui yra Pasaulio sveikatos organizacijos vertinama kaip labai mažai tikėtina, todėl sveikatinimo poveikis yra žymiai didesnis.

Remiantis Vaikų sveikatos elgsenos tyrimo rezultatais (2014), 11 metų vaikų, sportuojančių bent 1 val. per dieną, dalis sudaro 23 % (berniukai) / 17 % (mergaitės), 13 metų vaikų atitinkama dalis sudaro 18 % (berniukai) / 12 % (mergaitės), o 15 metų vaikų – 18 % (berniukai) / 11 % (mergaitės). Pagal šiuos rodiklius, Lietuvai tenka tik atitinkamai 31/28/19 vietos iš 40 tyrime dalyvavusių valstybių. Kitaip tariant, didžioji dalis jaunimo šiuo metu nesportuoja pakankamai tam, kad užtikrintų savo pačių organizmo vystymąsi bei teigiamą poveikį sveikatai. Dėl šių priežasčių, dabartinė situacija vertintina kaip nepakankamai skatinanti sveikatą tausojantį fizinį aktyvumą.

Vis dėlto, remiantis Eurobarometro sporto ir fizinio aktyvumo tyrimo ataskaitos duomenimis, pagrindinės priežastys, dėl kurių Lietuvoje yra pradedama sportuoti bei tampama fiziškai aktyviais yra siekis pagerinti sveikatą (53%), kūno fizines savybes (tinkamumą) (23%) bei atsipalaiduoti ir praleisti laisvalaikį (27%). Pagal šio tyrimo duomenis, Lietuvoje keturias dienas per paskutinę savaitę intensyviai sportavo apie 18 % apklaustųjų, nuo 1 iki 4 dienų – 24 % apklaustųjų, vidutiniškai intensyviai – atitinkamai 23 % ir 26 %. Pagal šiuos rodiklius Lietuvos Respublika yra atitinkamai 9 (intensyvioms treniruotėms) ir 18 (vidutiniškai intensyvioms treniruotėms) tarp 28 ES valstybių-narių.

Nepakankamą fizinį aktyvumą ir jo sąlygojamą poveikį sveikatai taip pat nulemia didelė skirtingų visuomenės socialinių sluoksnių diferenciacija: net pritariant ir suprantant fizinio aktyvumo teigiamą poveikį organizmui, mažiau pajamų gaunantys asmenys paprastai turi mažiau laiko bei galimybių būti fiziškai aktyvesni. Mažiau pajamų gaunančių asmenų laikas, kuris galėtų būti skirtas fiziniam aktyvumui, yra didesne dalimi panaudojamas uždirbti pajamas. Be to, laisvalaikio ir fizinio aktyvumo/tinkamumo skatinimo centrai paprastai kuriasi tose vietovėse, kuriuose yra didesnė paklausa/galimybė susigrąžinti investicijas ir tai dažniausiai yra didžiuosiuose šalies miestuose. Aktualu, kad fizinio aktyvumo paslaugas teikiantis privatus sporto ir sveikatingumo centrų sektorius auga, tačiau jo veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato jokių mokesčių lengvatų jų savininkams, išskyrus sporto centrų, įregistruotų kaip viešosios įstaigos, atvejus. Kadangi šiuo metu valstybė nesudaro jokių mokesčių lengvatų abiems pusėms (sveikatingumo centrams ir propaguojantiems fizinį aktyvumą), teikiamų paslaugų kaina privačiame sektoriuje išlieka pakankamai aukšta ir šios paslaugos prieinamos tik didesnes pajamas gaunantiems žmonėms.

1.3. Viešųjų paslaugų teisinė aplinka

Formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugų teikėjams taikomos politikos nuostatos. Viešosios paslaugos teikėjams taikomi teisiniai apribojimai nustatyti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo, Lietuvos Respublikos Biudžetinių įstaigų įstatymu, kitais įstatymais ir kitais teisės aktais, iš kurių paminėtini yra šie Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas (2011 m. kovo 17 d. Nr. XI-1281) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. birželio 29 d. nutarimas Nr. 768 „Dėl mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių patvirtinimo“. Pastarajame vyriausybės nutarime nustatytos mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklės, kurios nustato bendrojo ugdymo mokyklų tinklo kūrimo tikslą ir esmines nuostatas, bendrojo ugdymo mokyklų paskirtį ir jų vykdomų programų įvairovę, bendruosius ir specialiuosius mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas, kriterijus, gimnazijos tipui priskiriamos mokyklos, vykdančios specializuoto ugdymo krypties programą, kuriai reikia ugdymo nuoseklumo, kriterijus, savivaldybių mokyklų (klasių), skirtų šalies (regiono) mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, paskirtį ir kriterijus, Mokyklų tinklo pertvarkos bendrųjų planų rengimą ir įgyvendinimą.

Kultūros paslaugų teikėjams taikomos politikos nuostatos. Planavimo ir įgyvendinimo apribojimus nacionaliniame lygmenyje nustato šie (ir kiti) teisės aktai (su vėlesniais pakeitimais), iš kurių paminėtini Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (Žin., 1994, Nr. 55-1049); Lietuvos Respublikos

biudžetinių įstaigų įstatymas (Žin., 1995, Nr. 104-2322); Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymas (Žin. 2004, Nr. 120-4435).

Kultūros centro veiklos esmė yra apibrėžta Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatyme (Žin. 2004, Nr. 120-4435). Jame pažymima, kad kultūros centras <...> savo veikla puoselėja etninę kultūrą, mėgėjų meną, kuria menines programas, plėtoja švietėjišką (edukacinę), pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius ir organizuoja profesionalaus meno sklaidą. Šiame įstatyme taip pat pažymėta, kad Juridinis asmuo, siekiantis pripažinimo kultūros centru, turi atlikti ne mažiau kaip dvi iš įstatyme minimų funkcijų.

Pažymėtina, kad MKC, vykdydamas Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo nuostatas dėl kultūros centrų funkcijų, vykdo daugiau nei dvi iš aukščiau nurodytų kultūros centrų funkcijų, o būtent: organizuoja mėgėjų meno kolektyvų, studijų, būrelių veiklą; rūpinasi mėgėjų meno kolektyvų parengimu ir dalyvavimu Dainų šventėse, vietiniuose, regioniniuose, respublikiniuose ir tarptautiniuose renginiuose; organizuoja pramoginius, edukacinius ir kitus renginius; organizuoja valstybinių švenčių, atmintinų datų, kalendorinių švenčių paminėjimą; rūpinasi vaikų ir jaunimo užimtumu, meniniu ugdymu; organizuoja mėgėjų meną populiarinančius renginius, tenkinti kitus bendruomenės kultūrinius poreikius; sudaro sąlygas profesionalaus meno sklaidai.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo nuostatomis, 2006 m. spalio 6 d. Marijampolės Tarybos sprendimu Nr. 1-883 Kultūros centrai suteikta aukščiausia kategorija.

1.4. Sprendžiamos problemos ir jų atsiradimo priežastys

Atlikta analizė leido identifikuoti nagrinėtų paslaugų problemines sritis. Žemiau lentelėje pateiktos spręstinios problemos ir jų atsiradimo priežastys.

1.91 lentelė. Spręstinios problemos ir jų priežastys

Viešosios paslaugos	Nagrinėjama problema	Pagrindinės priežastys
Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo paslaugos	Mažėjantis vidutinis sąstato (grupės/klasės) dydis savivaldybės ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose	Problemos priežastys: neracionaliai išplėtoti ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo įstaigų infrastruktūra (2016-2020 metais vykdyta bendrojo ugdymo įstaigų tinklo pertvarka, tačiau tolimesni demografiniai procesai (gyventojų emigracija ir mažėjantis gimstamumas) 2014-2018 metais toliau mažino ugdomų vaikų ir mokinių skaičių, dėl ko vidutinis grupės dydis savivaldybės pavaldumo ikimokyklinio ugdymo įstaigose sumažėjo nuo 18,78 iki 18,06 asmens, vidutinis mokinių skaičius bendrojo ugdymo įstaigose sumažėjo iki 20,69.
Kito neformaliojo vaikų švietimo paslaugos	Prastas NVŠ programų patrauklumas.	Problemų priežastys: Nors pokyčiai NVŠ teisinėje bazėje yra palankūs neformaliajam vaikų švietimui plėsti Marijampolės savivaldybėje, NVŠ plėtrą riboja nepakankamai veiksmingas organizavimas, menkas infrastruktūros patrauklumas ir, atitinkamai, prastas NVŠ programų lankomumas - neformaliojo vaikų švietimo programos nelankė nei 20 % moksleivių. Nors 2014-2018 metais Centro paslaugų gavėjų skaičius išaugo, dėl skurdžios, neišplėtos neformaliojo vaikų švietimo infrastruktūros (nepatraukli aplinka, trūksta priemonių) ir nedidelio finansavimo mokinių dalyvavimas techninės kūrybos, gamtamokslinėse ir panašiose veiklose yra palyginti mažai išplėtotas. Išlieka itin ribotos technologinio NVŠ programų pasirinkimas (2018 metais buvo tik trys technologinėms artimos programos: „Dailieji amatai“, „Dailusis molinukas“, „Taikomieji menai“).
Kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugos	Mažas profesionalaus scenos meno paslaugų patrauklumas vartotojams; mažas turimos infrastruktūros išnaudojimas vartotojams pritraukti	Problemos priežastys: bendras MDT renginių skaičius per metus išliko nedidelis – 84 renginiai, iš jų spektakliai – 46. MDT trupės suvaidintų spektaklių skaičius 2018 metais siekė 38 (žiūrovų skaičius 6,3 tūkstančio, vidutiniškai 165 žiūrovai spektaklyje); Teatro pastatas yra prastos būklės, jo fizinio nusidėvėjimo procentas yra 81,88% (remontuotinos lauko terasų perdangos, kurios yra avarinės būklės, ir per jas į fojė sunkiasi vanduo; stogo medinės laiknės konstrukcijos paveiktos drėgmės ir sutrūniję, dalis jų iškritę; pasenusi ir šildymo sistema, pastatas neapšiltintas, ir pan.), dėl ko pastato šildymo sąnaudos yra didelės (8,55 Eur/kv.m. per metus).
Sveikatingumo ir sporto paslaugos	Nekokybiška papildomo sportinio ugdymo infrastruktūra; neefektyvi paslaugų organizacinė struktūra	Problemos priežastys: sporto centras „Sūduva“ nebuvo kapitaliai remontuotas nuo statybos 1969 metais. Šis sporto centras yra pagrindinis lengvosios, sunkiosios atletikos, bokso, graikų-romėnų imtynių, dziudo ir dviračių sporto neformaliojo ugdymo paslaugų teikėjas. Dėl nusidėvėjusios, energetiškai neefektyvios ir nusidėvėjusios infrastruktūros vaikų ir jaunimo, kurie renkasi sportuoti, skaičius paskutiniiais metais praktiškai neaugo (priešingai, nei kitų sveikatingumo ir sporto įstaigų). Problemos priežastys: Marijampolės mieste veikia keturios panašaus dydžio sveikatingumo ir sporto įstaigos (trys po 26-30 etatų: Marijampolės sporto mokykla, Marijampolės žaidimų sporto mokykla ir Marijampolės sporto centras „Sūduva“, kuriose 2018 metų pabaigoje iš viso buvo 82,18 etato, ir Marijampolės sveikatingumo centras "Sveikatos banga", 13 etatų. Bendra etatų suma – 95,182 etatai. Iš šios sumos tik 30,88 etato buvo skirta pedagoginiam personalui, o likusi dalis aptarnaujančiam personalui (39,25 etatai), kitam administraciniam personalui (12,55 etatai), buhalterijai (4 etatai) ir vadovybei (8,5 etatai). Darytina išvada, kad tokia personalo struktūra neatitinka paslaugų gavėjų poreikių ir savivaldybės biudžeto išlaidoms keliamų efektyvumo reikalavimų.

2. VIEŠŪJŲ PASLAUGŲ PLĖTOJIMO TURINYS

2.1. Viešųjų paslaugų plėtojimo tikslai ir uždaviniai

Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo paslaugų plėtojimo tikslas - sudaryti sąlygas plėtoti geros kokybės privalomąjį ir visuotinį švietimą už protingą, savivaldybei pakeliamą kainą. Tikslui pasiekti numatyta uždavinys:

- 1) didinti ugdymo prieinamumą ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio amžiaus vaikams, racionaliai panaudojant švietimo įstaigų naudojamų patalpų plotą ir efektyviai panaudojant švietimo reikmėms skiriamus savivaldybės biudžeto asignavimus.

Kito neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtojimo tikslai - padidinti neformaliojo vaikų švietimo paslaugų patrauklumą, plėtojant technologinių NVŠ programų įvairovę Marijampolės moksleivių kūrybos centre. Tikslui pasiekti numatyta uždavinys:

- 1) didinti technologinių NVŠ programų įvairovę, nedidinant neformaliam ugdymui naudojamų patalpų plotų ir subalansuotai panaudojant bendrojo ugdymo mokyklų patalpas bei NVŠ reikmėms skiriamus savivaldybės biudžeto asignavimus.

Kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų plėtojimo tikslas – padidinti kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų patrauklumą ir prieinamumą, išplėtojant Marijampolės dramos teatro infrastruktūrą. Tikslui pasiekti numatyta uždavinys:

- 1) didinti kultūros ir profesionaliojo meno renginių prieinamumą savivaldybės gyventojams, pertvarkant kultūros ir profesionaliojo meno paslaugų įstaigų tinklą.
- 2) modernizuoti MDT infrastruktūrą, siekiant efektyviai panaudojant įstaigos reikmėms skiriamus savivaldybės biudžeto asignavimus;

Sveikatingumo ir sporto paslaugų plėtojimo tikslas: padidinti sveikatingumo ir sporto paslaugų efektyvumą ir patrauklumą. Tikslui pasiekti numatyta uždavinys:

- 1) pertvarkyti sveikatingumo ir sporto įstaigų tinklą (organizacinę struktūrą);
- 2) modernizuoti sporto centro „Sūduva“ infrastruktūrą, siekiant efektyviai panaudojant įstaigos reikmėms skiriamus savivaldybės biudžeto asignavimus.

2.2. Siekiami paslaugų plėtojimo rezultatai

2.1 lentelė. Paslaugų plėtojimo rezultatai

Tikslas ir uždaviniai	Pagrindiniai rodikliai	
	Esamos būklės (2018-2019 m.)	2035 m.
Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo paslaugos:		
Tikslas - sudaryti sąlygas plėtoti geros kokybės privalomąjį ir visuotinį švietimą, didinti jo prieinamumą už protingą, savivaldybei pakeliamą kainą	Vidutinės metinės sąnaudos (mokinio krepšelis, aplinkos lėšos, pavežėjimo lėšos) vienam asmeniui – 2.993 Eur	Vidutinės metinės sąnaudos (mokinio krepšelis, aplinkos lėšos, pavežėjimo lėšos) vienam asmeniui (dabartine verte) – ne daugiau 2.993 Eurai
Uždavinys - didinti ugdymo prieinamumą ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio amžiaus vaikams, racionaliai panaudojant švietimo įstaigų naudojamų patalpų plotą ir efektyviai panaudojant švietimo reikmėms skiriamus savivaldybės biudžeto asignavimus	Vidutinis turimų pajėgumų panaudojimas – 81,82 %	Vidutinis turimų pajėgumų panaudojimas – ne mažiau 85 % <i>Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo paslaugų tinklo plėtojimo rekomenduojami sprendiniai nurodyti 2.2 lentelėje</i>
Kito neformaliojo vaikų švietimo paslaugos:		
Tikslas - padidinti neformaliojo vaikų švietimo paslaugų patrauklumą, plėtojant technologinių NVŠ programų įvairovę Marijampolės moksleivių kūrybos centre	Technologinio pobūdžio NVŠ programos lankančių asmenų skaičius (55 asmenys)	Technologinio pobūdžio NVŠ programos lankančių asmenų skaičius (210 asmenų)
Uždavinys - didinti technologinių NVŠ programų įvairovę, nedidinant neformaliam ugdymui naudojamų patalpų plotų ir subalansuotai panaudojant bendrojo ugdymo mokyklų patalpas bei NVŠ reikmėms skiriamus savivaldybės biudžeto asignavimus	3 technologinio pobūdžio NVŠ programos	12 technologinio pobūdžio NVŠ programos
Kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugos:		
Tikslas - padidinti kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų pasiūlą ir patrauklumą ir prieinamumą, išplėtojant Marijampolės dramos teatro infrastruktūrą.	Lankytojų skaičius (14.309)	Lankytojų skaičius (31.480)
Uždavinys - pertvarkyti kultūros ir profesionaliojo scenos meno staigų tinklą (organizacinę struktūrą)	Įstaigų skaičius (3) (MKC, MDT ir „Spindulio“ kino teatras)	Įstaigų skaičius (2) (MDT prijungiamas prie MKC)

Uždavinys - modernizuoti MDT infrastruktūrą, siekiant efektyviai panaudojant įstaigos reikmėms skiriamus savivaldybės biudžeto asignavimus.	Pastatas prastos techninės būklės; vidutinės patalpų šildymo energijos sąnaudos – 8,55 Eur/kv.m. per metus	Modernizuotas 1 kultūros objektas; vidutinės patalpų šildymo energijos sąnaudos (dabartine verte ne) daugiau 6,5 Eur/kv.m. per metus
Sveikatingumo ir sporto paslaugos:		
Tikslas - padidinti sveikatingumo ir sporto paslaugų patrauklumą	Dalyvių skaičius (1094)	Dalyvių skaičius (1300)
Uždavinys - pertvarkyti sveikatingumo ir sporto įstaigų tinklą (organizacinę struktūrą)	Sveikatingumo ir sporto įstaigų skaičius (4) Sporto šakų skaičius (15)	Sveikatingumo ir sporto įstaigų skaičius (1) (įstaigos sujungiamos) Sporto šakų skaičius (15)
Uždavinys - modernizuoti sporto centro „Sūduva“ infrastruktūrą	Pastato-Sporto salės, Sporto g. 1, pastato tūris 9.905 kub.m., būklė prasta	Modernizuotas 1 sporto objektas

Atsižvelgiant į analizės rezultatus, žemiau 2.2 lentelėje pateiktas ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo paslaugų tinklo plėtojimo iki 2035 metų veiksmų planas. Plėtojant Marijampolės savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo įstaigų tinklą, numatomi šie prioritetai:

- Lygių ugdymo galimybių mieste ir kaimiškojoje savivaldybės teritorijoje gyvenantiems vaikams sudarymas.
- Racionalus ir taupus savivaldybės ir valstybės biudžeto lėšų panaudojimas pertvarkant neskaitlingas mokyklas ar mokyklų skyrius.

2.3 lentelėje pateiktas sveikatingumo ir sporto įstaigų tinklo plėtojimo iki 2035 metų veiksmų planas. Plėtojant šių įstaigų tinklą, numatomi šie prioritetai:

- Racionalus ir taupus savivaldybės ir valstybės biudžeto lėšų panaudojimas prijungimo būdu reorganizuojant įstaigas.

2.2 lentelė. Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo paslaugų tinklo plėtojimo iki 2035 metų veiksmų planas

Eil. Nr.	Mokyklos pavadinimas	Vykdomos programos 2019-2020 mokslo metais	Ugdomų asmenų skaičius 2018-2019 mokslo metais	Projektinis pajėgumas (įstaigų pateikti duomenys)	2020-2035 metų Ugdymo įstaigos steigimo, reorganizavimo, likvidavimo, pertvarkymo ir struktūrinių pertvarkymų būdai ir etapai	Ugdymo įstaiga 2036 m. rugsėjo 1 d. (po steigimo, reorganizavimo, likvidavimo, pertvarkymo ir struktūrinių pertvarkymų)	
						Pavadinimas	Programos
1	Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija	Pagrindinio ugdymo programos II dalis ir akredituota vidurinio ugdymo programa	762	900	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės Rygiškių Jono gimnazija	Pagrindinio ugdymo programos II dalis ir akredituota vidurinio ugdymo programa
2	Marijampolės Sūduvos gimnazija	Pagrindinio ugdymo programos II dalis ir akredituota vidurinio ugdymo programa	758	1284	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės Sūduvos gimnazija	Pagrindinio ugdymo programos II dalis ir akredituota vidurinio ugdymo programa
3	Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazija	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo ir akredituota vidurinio ugdymo programos	209	350	Iki 2022 m. rugsėjo 1 d. ugdymo skyriai uždaromi, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupės perkelti į pagrindinį Gimnazijos pastatą	Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazija be ugdymo skyrių	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo ir akredituota vidurinio ugdymo programos
4	Marijampolės sav. Liudvino Kazio Borutos gimnazija	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo programos ir akredituota vidurinio ugdymo programa	263	600	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės sav. Liudvino Kazio Borutos gimnazija	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ugdymo programos ir akredituota vidurinio ugdymo programa
5	Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinė mokykla	Priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos	588	588*	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės Rimanto Stankevičiaus pagrindinė mokykla	priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos
6	Marijampolės „Ryto“ pagrindinė mokykla	Priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos	509	800	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, prijungiant Marijampolės „Saulės“ pradinę mokyklą (ugdymo skyriaus statusu).	Marijampolės „Ryto“ pagrindinė mokykla	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos
7	Marijampolės sav. Padovinio pagrindinė mokykla	Priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos	86	192	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradėti vidaus struktūros pertvarkymą prijungiant prie Liudvino Kazio Borutos gimnazijos (skyriaus statusu), neorganizuojant priėmimo į priešmokyklinę ir pradinio ugdymo programas ir taip palaipsniui pradėti naujinti pradinės klases. Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. pagrindinio ugdymo klases perkeltamos į Liudvino Kazio Borutos gimnaziją. Nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. įstaiga likviduojama.	Įstaiga likviduojama	-
8	Marijampolės sav. Sasnavos pagrindinė mokykla	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos	137	135	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės sav. Sasnavos pagrindinė mokykla	Priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos
9	Marijampolės sav. Želsvos pagrindinė mokykla	Priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programos	107	110	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradėti vidaus struktūros pertvarkymą prijungiant prie Liudvino Kazio Borutos gimnazijos (skyriaus statusu), neorganizuojant priėmimo į priešmokyklinę ir pradinio ugdymo programas ir taip palaipsniui pradėti naujinti pradinės klases. Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. pagrindinio ugdymo klases perkeltamos į Liudvino Kazio Borutos gimnaziją. Nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. įstaiga likviduojama.	Įstaiga likviduojama	-

10	Marijampolės jaunimo mokykla	Pagrindinio ugdymo programa (7-10 klasės)	38	100	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradėti vidaus struktūros pertvarkymą, perkelti klases į Marijampolės suaugusių mokymo centrą. Nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. įstaiga likviduojama.	Įstaiga likviduojama	-
11	Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija	Pradinio ugdymo programos ir pagrindinio ugdymo programos I dalis	782	840	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės Jono Totoraičio progimnazija	Pradinio ugdymo programos ir pagrindinio ugdymo programos I dalis
12	Marijampolės Petro Armino progimnazija	Priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos ir pagrindinio ugdymo programos I dalis	218	250	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradėti vidaus struktūros pertvarkymą neorganizuojant priėmimo į priešmokyklinę ir pradinio ugdymo programas ir taip palaipsniui pradėti naujinti pradinės klases. Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. pagrindinio ugdymo klasės perkeltamos į Marijampolės Jono Totoraičio progimnaziją ir Marijampolės „Šaltinio“ progimnaziją Nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. įstaiga likviduojama	Įstaiga likviduojama	-
13	Marijampolės „Šaltinio“ progimnazija	Pradinio ugdymo programa ir pagrindinio ugdymo programos I dalis	363	363*	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės „Šaltinio“ progimnazija	Pradinio ugdymo programa ir pagrindinio ugdymo programos I dalis
14	Marijampolės sav. Mokolų progimnazija	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos, pagrindinio ugdymo programos I dalis	199	199*	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradėti pertvarkymą prijungiant prie Marijampolės „Šaltinio“ progimnazijos (skyriaus statusu) Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. neorganizuoti priėmimo į priešmokyklinę ir pradinio ugdymo programas ir taip palaipsniui pradėti naujinti pradinės klases. Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. pagrindinio ugdymo klasės perkeltamos į Marijampolės „Šaltinio“ progimnaziją Nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. įstaiga likviduojama	Įstaiga likviduojama	-
15	Marijampolės „Žiburėlio“ mokykla daugiafunkcis centras	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo ir specialiosios programos	214	208	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės „Žiburėlio“ mokykla daugiafunkcis centras	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo ir specialiosios programos
16	Marijampolės „Saulės“ pradinė mokykla	Priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos	221	240	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, prijungiant prie Marijampolės „Ryto“ pagrindinės mokyklos (ugdymo skyriaus statusu).	Marijampolės „Ryto“ pagrindinės mokyklos pradinio ugdymo skyrius	Priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos
17	Marijampolės „Smalsučio“ pradinė mokykla	Priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos	161	190	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradėti vidaus struktūros pertvarkymą neorganizuojant priėmimo į priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas ir taip palaipsniui pradėti naujinti pradinės klases Nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. įstaiga likviduojama	Įstaiga likviduojama	-
18	Marijampolės Mokolų mokykla-darželis (Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“)	Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ugdymo programos. Nuo 2019-2020 metų vykdomos ikimokyklinio ugdymo programos.	258	258*	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, sujungiant Marijampolės vaikų lopšelių-darželių „Nykštukas“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželių „Ažuoliukas“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželių „Vaivorykštė“	(Sąlyginis pavadinimas) Marijampolės lopšelis-darželis „B“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos

19	Marijampolės mokykla-darželis „Želmenėliai“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programos (1 trečia klasė ir 1 ketvirta klasė)).	233	230	Tęsimas nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. pradėtas vidaus struktūros pertvarkymas, neorganizuojant priėmimo į pirmą klasę ir taip palapsniui pradėti naujinti pradinės klases. Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, sujungiant Marijampolės mokykla-darželį „Želmenėliai“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Rūta“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Varpelis“.	(Sąlyginis pavadinimas) Marijampolės lopšelių-darželis „A“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos
20	Marijampolės vaikų lopšelių-darželis „Nykštukas“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	222	225	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, sujungiant Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Nykštukas“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Ąžuoliukas“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Vaivorykštė“	(Sąlyginis pavadinimas) Marijampolės lopšelių-darželis „B“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos
21	Marijampolės vaikų lopšelių-darželis „Šypsenėlė“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	212	235	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, sujungiant Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Šypsenėlė“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Rasa“	(Sąlyginis pavadinimas) Marijampolės lopšelių-darželis „C“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos
22	Marijampolės vaikų darželis „Linelis“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	76	80	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, sujungiant Marijampolės vaikų darželį „Linelis“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Pasaka“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Šaltinėlis“. Nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. pradėti vidaus struktūros pertvarkymą neorganizuojant priėmimo į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programos ir taip palapsniui pradėti naujinti grupes. Nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. įstaiga likviduojama	(Sąlyginis pavadinimas) Marijampolės lopšelių-darželis „D“, vėliau - įstaiga likviduojama	-
23	Marijampolės vaikų lopšelių-darželis „Pasaka“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	218	220	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, sujungiant Marijampolės vaikų darželį „Linelis“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Pasaka“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Šaltinėlis“.	(Sąlyginis pavadinimas) Marijampolės lopšelių-darželis „D“,	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos
24	Marijampolės vaikų lopšelių-darželis „Rūta“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	225	210	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, sujungiant Marijampolės mokykla-darželį „Želmenėliai“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Rūta“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Varpelis“.	(Sąlyginis pavadinimas) Marijampolės lopšelių-darželis „A“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos
25	Marijampolės vaikų lopšelių-darželis „Šaltinėlis“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	231	230	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, sujungiant Marijampolės vaikų darželį „Linelis“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Pasaka“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Šaltinėlis“.	(Sąlyginis pavadinimas) Marijampolės lopšelių-darželis „D“,	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos

26	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Vaivorykštė“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	207	200	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, sujungiant Marijampolės vaikų lopšelių-darželių „Nykštukas“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželių „Ažuoliukas“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželių „Vaivorykštė“	(Sąlyginis pavadinimas) Marijampolės lopšelis-darželis „B“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos
27	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Varpelis“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	110	110	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, sujungiant Marijampolės mokyklą-darželį „Želmenėliai“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Rūta“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželį „Varpelis“. Nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. pradėti vidaus struktūros pertvarkymą neorganizuojant priėmimo į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ir taip palaipsniui pradėti naujų grupių. Nuo 2025 m. rugsėjo 1 d. įstaiga likviduojama	(Sąlyginis pavadinimas) Marijampolės lopšelis-darželis „A“, vėliau - įstaiga likviduojama	-
28	Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rasa“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	186	190	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradedamas vidaus struktūros pertvarkymas, sujungiant Marijampolės vaikų lopšelių-darželių „Šypsenėlė“, Marijampolės vaikų lopšelių-darželių „Rasa“	(Sąlyginis pavadinimas) Marijampolės lopšelis-darželis „C“	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos
29	Marijampolės sav. Igliaukos vaikų darželis (Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijos Igliaukos ikimokyklinio ugdymo skyrius)	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	20	20	Iki 2022 m. rugsėjo 1 d. skyrius uždaromas, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupės perkelti į pagrindinį Gimnazijos pastatą	Skyrius likviduojamas	-
30	Marijampolės sav. Patašinės daugiafunkcinis centras	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	36	40	Be struktūrinių pokyčių	Marijampolės sav. Patašinės daugiafunkcinis centras	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos
31	Marijampolės sav. Šventragio vaikų darželis (Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijos Šventragio ikimokyklinio ugdymo skyrius)	Ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo programos	20	20	Iki 2022 m. rugsėjo 1 d. skyrius uždaromas, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupės perkelti į pagrindinį Gimnazijos pastatą	Skyrius likviduojamas	-

2.3 lentelė. Sveikatingumo ir sporto paslaugų tinklo plėtojimo iki 2035 metų veiksmų planas

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Etatų skaičius 2018 metų pabaigoje	2020-2035 metų Įstaigos steigimo, reorganizavimo, likvidavimo, pertvarkymo ir struktūrinių pertvarkymų būdai ir etapai	Įstaigos pavadinimas 2036 m. rugsėjo 1 d. (po steigimo, reorganizavimo, likvidavimo, pertvarkymo ir struktūrinių pertvarkymų)
1	Sveikatingumo centro „Sveikatos banga“	13,00	Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. pradėti įstaigų reorganizavimą. Reorganizavimo būdas – sujungimas, sujungiant Sveikatingumo centrą „Sveikatos banga“, Marijampolės sporto mokyklą, Marijampolės žaidimų sporto mokyklą ir Sporto centrą „Sūduva“. Reorganizavimo pabaiga – 2021 m. rugpjūčio 31 d.	<i>(sąlyginis pavadinimas)</i> Marijampolės sporto centras
2	Marijampolės sporto mokyklos	26,46		
3	Marijampolės žaidimų sporto mokyklos	26,50		
4	Sporto centro „Sūduva“	29,22		
	Iš viso:	95,182		

2.4 lentelė. Kultūros ir profesionaliojo meno paslaugų tinklo plėtojimo iki 2035 metų veiksmų planas

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Etatų skaičius 2018 metų pabaigoje	2020-2035 metų Įstaigos steigimo, reorganizavimo, likvidavimo, pertvarkymo ir struktūrinių pertvarkymų būdai ir etapai	Įstaigos pavadinimas 2036 m. rugsėjo 1 d. (po steigimo, reorganizavimo, likvidavimo, pertvarkymo ir struktūrinių pertvarkymų)
1	Marijampolės dramos teatras	27,50	Nuo 2020 m. sausio 2 d. pradėti įstaigų reorganizavimą. Reorganizavimo būdas – prijungimas, Marijampolės dramos teatrą prijungiant prie Marijampolės kultūros centro. Reorganizavimo pabaiga – 2020 m. gruodžio 31 d.	Marijampolės kultūros centras
2	Marijampolės kultūros centras	93,50		
	Iš viso:	121,00		

3. GALIMYBĖS IR ALTERNATYVOS

3.1. Galimi sprendiniai iškeltam tikslui pasiekti

Vadovaujantis Investicijų projektu, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir/ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika, patvirtinta VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr.2014/8-337 (toliau – Investicijų projektų rengimo metodika), ilgasis veiklų sąrašas rengiamas tuo atveju, jei atskiro investicinio komponento investicijų vertė viršytų 3 mln. Eur. Šiuo atveju planuojamos investicijos sudarys iki 3 mln. Eur, todėl ilgasis veiklų sąrašas nėra sudaromas.

3.2. Sprendinių vertinimo kriterijai

Atsižvelgiant į Investicijų projektų rengimo metodiką, planuojamas įgyvendinti Projektas neviršija 3 mln. Eur, todėl veiklų vertinimo kriterijai yra netaikomi ir iš karto sudaromas trumpasis veiklų sąrašas.

3.3. Trumpasis investicinių sprendinių sąrašas ir infrastruktūros plėtojimo būdo alternatyvos

Atsižvelgiant į siektinus minimalius rezultatus (nurodytus 2.1 skyriuje) bei infrastruktūros būklės 2018-2019 mokslo metais įvertinimą, suformuotas trumpasis veiklų sąrašas, kuris išdėstytas pagal paslaugų sritis:

Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo paslaugos: atsižvelgiant į ugdymui naudojamų pastatų būklę, vykdytus plėtros darbus paskutiniiais metais, manoma, kad siekiant užtikrinti ugdymo paslaugų kokybę, reikalinga atlikti kapitalinio remonto darbus šiose ugdymo įstaigose: Marijampolės sav. Mokolų progimnazija (10.779 kub.m., 1962 m. statybos, nusidėvėjimas 46 %); Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“ (9.367 kub. m., 1987 m. statybos, nusidėvėjimas 39 %). Preliminari rangos darbų vertė, apskaičiuota vadovaujantis UAB „Sistela“ sustambintais ekonominiais normatyvais pagal 2019-03 mėn. kainas, yra atitinkamai 1.425.954 Eur ir 1.239.160 Eur.

Kito neformaliojo vaikų švietimo paslaugos: investicinių veiklų nenumatyta.

Kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugos: atsižvelgiant į profesionaliojo scenos menui naudojamą MDT pastato būklę, vykdytus plėtros darbus paskutiniiais metais, manoma, kad siekiant užtikrinti tikslų pasiekimą, reikalinga atlikti kapitalinio remonto darbus Marijampolės dramos teatro pastate (10.344 kub.m., 1943 m. statybos). Preliminari rangos darbų vertė, apskaičiuota vadovaujantis UAB „Sistela“ sustambintais ekonominiais normatyvais, yra 1.532.981 Eur.

Sveikatingumo ir sporto paslaugos: atsižvelgiant į sveikatingumo ir sporto infrastruktūros būklę, reikalinga atlikti kapitalinio remonto darbus sporto centro „Sūduva“ pastatui (9.905 kub.m., 1969 m. statybos). Preliminari rangos darbų vertė, apskaičiuota vadovaujantis UAB „Sistela“ sustambintais ekonominiais normatyvais, yra 1.467.921 Eur.

Pagal Investicijų projektų rengimo metodiką nustatant, kokias įgyvendinimo alternatyvas minimaliai reikalinga išnagrinėti investicijų projekte, pirmiausia pasirenkamas projekto investavimo objektas, o tuomet – investavimo objekto tipas.

Pagal pradinę Projekto alternatyvą didžioji investicijų dalis planuojama investuoti į pastatus (nagrinėjant projekto veiklų išlaidas, matyti, kad projekto metu numatoma investuoti į pastatą ir į kitą turtą. Projekto išlaidų sąmata rodo, kad investicijos, kurios priskirtinos investavimo objektui „Pastatai“ sudarys 100 % visų išlaidų 3. ir 4. išlaidų kategorijose, todėl projektas priskirtas objektui „Pastatai“, todėl investavimo objektu pasirenkami „Pastatai“. Atsižvelgiant į tai, kad viešajai paslaugai teikti pagal pradinę projekto

įgyvendinimo alternatyvą reikalinga investuoti į pastato būklės pagerinimą, ir į tai, kad pagal aukščiau nurodytus kriterijus projektas buvo priskirtas vienam investavimo objektui „Pastatams“, pasirenkamas investavimo objekto tipas yra „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“.

Pagal investavimo objekto tipą – „Esamo pastato techninių ir funkcinių savybių pagerinimas“ Metodikos 4 priede nurodoma minimaliai išnagrinėti ir palyginti šias projekto įgyvendinimo alternatyvas:

- esamo pastato techninių bei funkcinių savybių pagerinimas;
- esamo pastato pardavimas ir naujo, reikalingas technines ir funkcines charakteristikas turinčio pastato įsigijimas;

Įrangos įsigijimas trūkstantoms techninėms ir funkcinėms veiklos charakteristikoms užtikrinti.

Įgyvendinant alternatyvą „Esamo pastato techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“, planuojami atlikti kapitalinio remonto darbus šiose ugdymo įstaigose: Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“ (9.367 kub. m., darbų vertė yra 1.239.160 Eur.); atlikti kapitalinio remonto darbus Marijampolės dramos teatro pastate (10.344 kub.m., preliminari rangos darbų vertė yra 1.532.981 Eur.) bei darbus sporto centro „Sūduva“ pastatui (9.905 kub.m., 1.467.921 Eur.). Atlikus susijusių dokumentų ir aplinkybių analizę, alternatyvai įgyvendinti teisinių, techninių, socialinių, ekonominių ar kitų apribojimų, nenustatyta. Alternatyva pagal techninius, teisinius, socialinius kriterijus yra iš esmės priimtina, todėl ji nagrinėtina tolimesniuose vertinimo etapuose.

Įgyvendinant alternatyvą „Esamo pastato pardavimas ir naujo, reikalingas technines ir funkcines charakteristikas turinčio pastato įsigijimas“, planuojama parduoti esamus pastatus ir įsigyti naujus analogiško ploto, reikalingas technines ir funkcines charakteristikas turintį pastatą. Vertinant alternatyvą, nustatyta, kad nors esamu metu situacija Marijampolės savivaldybės nekilnojamojo turto rinkoje yra nepalanki, tačiau yra teorinės galimybės parduoti nagrinėjamą pastatą (pardavimo vertė prilyginama nekilnojamojo turto centrinio registro išrašė nustatytai pastato rinkos vertei). Taip pat, išnagrinėjus faktinę informaciją apie nekilnojamojo turto pasiūlą rinkoje (objektų peržiūra vykdyta 2019-08-01), pasitelkiant prieinamus suvestinius nekilnojamojo turto portalus, tokius kaip www.domoplius.lt, www.city24.lt ir www.aruodas.lt, o taip pat atskirų nekilnojamojo turto prekybos agentūrų (Oberhaus, Remax) siūlomas patalpų pardavimo alternatyvas), nustatyta, kad rinkoje šiuo metu nėra parduodamų tokių naujų, reikalingas technines ir funkcines savybes turinčių pastatų. Dėl šios priežasties galima teigti, kad esama situacija sudaro ekonominius apribojimus įgyvendinti alternatyvą, todėl alternatyva toliau nenagrinėjama.

Vertinant alternatyvą „Įrangos įsigijimas trūkstantoms techninėms ir funkcinėms veiklos charakteristikoms užtikrinti“ nustatyta, kad įrangos įsigijimas trūkstantoms techninėms ir funkcinėms veiklos charakteristikoms užtikrinti nėra pakankama priemonė, kadangi patalpos, kur paslaugos teikiamos šiuo metu, netinkamos techninės būklės ir šio trūkumo įrangos įsigijimas negali atstoti. Taigi alternatyva, kaip turinti kritinių techninių apribojimų, negali būti įgyvendinta ir toliau nenagrinėjama.

Siekiant turėti palyginamąją alternatyvą, suformuojama papildoma alternatyva „Naujo pastato statyba“. Formuojant šią alternatyvą numatoma naujų, paslaugos poreikius atitinkančių pastatų statyba. Vertinant alternatyvą nustatyta, kad esamu metu situacija statybų rinkoje yra palanki, teorinės galimybės pastatyti nagrinėjamą pastatą būtų. Šių paslaugų plėtrai yra teorinė galimybė Marijampolės mieste rasti ir panaudoti reikalingo ploto, reikalingų techninių ir funkcinių savybių valstybinės žemės sklypą. Taigi galima teigti, kad esama situacija sudaro galimybes įgyvendinti alternatyvą, todėl ši alternatyva nagrinėjama toliau.

Apibendrinant alternatyvų atrankos rezultatus, pažymėtina, kad toliau finansinėje analizėje nagrinėjamos dvi alternatyvos: „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“ ir „Naujo pastato statyba“.

3.5. Analizės metodo pasirinkimas

Vadovaujantis Investicinių projektų rengimo metodika, alternatyvų palyginimui ir optimalios alternatyvos pasirinkimo pagrindimui naudojami sąnaudų SEA arba SNA metodai. Taikytinas projekto įgyven-

dinimo alternatyvų vertinimo metodas (SNA ar SEA) priklauso nuo projekto apimties, projekto vykdytojo teisinės formos ir projekto investavimo objekto.

Kaip jau buvo minėta, pagal pradinę Projekto alternatyvą jis priskirtinas investavimo objektui „Pastatai“ ir investavimo objekto tipui „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“. Atsižvelgiant į tai, kad Projektas nėra didelės apimties, į tai, kad projektą įgyvendina viešasis juridinis asmuo ir į tai, kad projekto rezultatas yra viešoji infrastruktūra, Investicinių projektų rengimo metodika nustato, kad projekto alternatyvos turėtų būti vertinamos SNA metodu. Dėl šios priežasties pasirenkamas SNA vertinimo metodas.

4. FINANSINĖ ANALIZĖ

Finansinio vertinimo tikslas – parengti pinigų srautų prognozę ir apskaičiuoti projekto finansinius rodiklius. Pagal investicinių projektų finansinio vertinimo metodiką, numatomi tokie finansinio vertinimo etapai:

- visų investicijų nustatymas ir tinkamų kaštų įvertinimas;
- finansavimo šaltinių ir struktūros įvertinimas;
- veiklos sąnaudų ir pajamų nustatymas;
- pinigų srautų ataskaitų parengimas;
- projekto alternatyvų finansinių rodiklių apskaičiavimas ir palyginimas.

Finansinėje analizėje nagrinėjamos alternatyvos, kaip aprašyta 3.4 skyriuje.

4.1. Projekto ataskaitinis laikotarpis

Projektui nustatytinas 15 metų ataskaitinis laikotarpis („Kiti sektoriai“ pagal Metodiką). 2019 metai laikomi nuliniiais metais.

4.2. Projekto finansinė diskonto norma

Projektui nustatyta 4% finansinė diskonto norma.

4.3. Projekto lėšų srautai

4.3.1. Investicijų išlaidos

4.1 lentelė. Alternatyvos „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“ investicijų suvestinė sąmata

Išlaidų kategorijos Nr.	Išlaidų kategorijos pavadinimas	Bendra planuojama projekto išlaidų suma, Eur
1.	Žemė	0
2.	Nekilnojamasis turtas	0
3.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai:	4.240.062,00
	<i>Pastatų kapitalinio remonto darbai</i>	4.240.062,00
4.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas:	0,00
5.	Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą susijusios paslaugos (8 %):	0,00
	<i>Projektavimo darbai</i>	339.204,96
	<i>Projekto ekspertizė</i>	244.227,57
	<i>Projekto vykdymo priežiūra</i>	23.744,35
	<i>Statybos techninė priežiūra</i>	23.744,35
6.	Projekto vykdymas	47.488,69

7.	Informavimas apie projektą	0,00
8.	Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal vienodo dydžio normą	0,00
Iš viso:		4.579.266,96

4.2 lentelė. Alternatyvos „Naujų pastatų statyba“ investicijų sąmata

Išlaidų kategorijos Nr.	Išlaidų kategorijos pavadinimas	Bendra planuojama projekto išlaidų suma, Eur
1.	Žemė	0
2.	Nekilnojamasis turtas	0
3.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai:	5.400.239,52
	<i>Reikalingas technines ir funkcines charakteristikas turinčių naujų pastatų statyba</i>	5.400.239,52
4.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas:	0,00
5.	Projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą susijusios paslaugos (7 %):	0,00
	<i>Projektavimo darbai</i>	378.016,77
	<i>Projekto ekspertizė</i>	272.172,07
	<i>Projekto vykdymo priežiūra</i>	26.461,17
	<i>Statybos techninė priežiūra</i>	26.461,17
6.	Projekto vykdymas	52.922,35
7.	Informavimas apie projektą	0,00
8.	Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal vienodo dydžio normą	0,00
Iš viso:		5.778.256,28

4.3.2. Investicijų likutinė vertė

Investicijų likutinės vertės skaičiavimas pateiktas 4.4 lentelėje.

4.4 lentelė. Alternatyvos „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“ Investicijų likutinės vertės skaičiavimas

Ilgalaikio materialaus turto pavadinimas	Turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvai (metais) pagal 2009 m. birželio 10 d. LRV nutarimą Nr. 564	Projekte taikomas turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas (metais)	Suma su PVM, Eur	Faktinė naudojimo trukmė per ataskaitinį laikotarpį, metais	Likutinė vertė, proc.	Likutinė vertė, Eur
Pastatas	Kategorija "5.2 Pastatai", kur sienos – iki 2,5 plytos storio, bloku, monolitinio šlako, betono, lengvų šlako bloku, perdangos ir denginiai – gelžbetoniniai, betoniniai arba mediniai): 100-50 metų	100	4.240.062,00	14,00	86,00	3.646.453,32
Iš viso:			4.240.062,00			3.646.453,32

4.5 lentelė. Alternatyvos „Naujų pastatų statyba“ Investicijų likutinės vertės skaičiavimas

Ilgalaikio materialaus turto pavadinimas	Turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvai (metais) pagal 2009 m. birželio 10 d. LRV nutarimą Nr. 564	Projekte taikomas turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas (metais)	Suma su PVM, Eur	Faktinė naudojimo trukmė per ataskaitinį laikotarpį, metais	Likutinė vertė, proc.	Likutinė vertė, Eur
Pastatas	Kategorija "5.2 Pastatai", kur sienos – iki 2,5 plytos storio, bloku, monolitinio šlako, betono, lengvų šlako bloku, perdangos ir denginiai – gelžbetoniniai, betoniniai arba mediniai): 100-50 metų	100	5.400.239,52	14,00	86,00	4.644.205,99
Iš viso:			5.400.239,52			4.644.205,99

4.3.3. Mokesčiai

Dėl investicinio projekto įgyvendinimo mokesčių padidėjimo ar sumažėjimo nenumatoma.

4.3.4. Finansavimas

Laikoma, kad alternatyvos visos biudžeto išlaidos pripažįstamos tinkamomis. Projektus planuojama įgyvendinti iš ES ir savivaldybės biudžeto lėšomis, numatant, kad savivaldybės biudžeto lėšomis bus finansuojama ne mažiau kaip 15 proc. tinkamų projekto išlaidų. Prisdėjimas savivaldybės biudžeto lėšomis patvirtinamas Marijampolės savivaldybės tarybos sprendimu.

Projekto veiklos finansavimo šaltiniai - savivaldybės biudžetas. Veiklos finansavimo šaltinių poreikis prognozuojamas, atsižvelgiant į veiklos pajamų ir sąnaudų pokyčius, bei keliamą tikslą užtikrinti projekto finansinį gyvybingumą viso projekto laikotarpiu.

4.4. Finansiniai rodikliai

4.4.1. Investicijų finansiniai rodikliai

Finansinių rodiklių vertinimas rodo, kad bendri Projekto investicijų finansiniai rodikliai yra neigiami, tačiau, panaudojant papildomus asignavimus iš Pareiškėjo arba savivaldybės biudžeto, finansinis projekto gyvybingumas yra užtikrintas. Projekto finansiniai rodikliai pateikti lentelėje žemiau.

4.6 lentelė. Alternatyvos „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“ investicijų finansiniai rodikliai

Finansinės analizės rodikliai	Rodiklio reikšmė
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-3.167.511
Finansinė vidinė gražos norma investicijoms - FVGN(I)	-3,55%
Finansinė modifikuota vidinė gražos norma investicijoms - FMVGN(I)	-2,42%
Finansinis naudos ir išlaidų santykis - FNIS	0,00

4.7 lentelė. Alternatyvos „Naujų pastatų statyba“ investicijų finansiniai rodikliai

Finansinės analizės rodikliai	Rodiklio reikšmė
Finansinė grynoji dabartinė vertė investicijoms - FGDV(I)	-3.952.411
Finansinė vidinė gražos norma investicijoms - FVGN(I)	-3,44%
Finansinė modifikuota vidinė gražos norma investicijoms - FMVGN(I)	-2,33%
Finansinis naudos ir išlaidų santykis - FNIS	0,00

4.4.2. Išvada dėl finansinio gyvybingumo

Vertinant veiklos pajamų ir veiklos išlaidų skirtumą, Alternatyvos yra finansiškai gyvybingos - finansinis gyvybingumas realiaja išraiška yra lygus arba didesnis už nulį.

4.4.3. Kapitalo finansiniai rodikliai

Apibendrinti Projekto kapitalo finansiniai rodikliai pateikti žemiau.

4.8 lentelė. Alternatyvos „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“ kapitalo finansiniai rodikliai

Kapitalo finansiniai rodikliai	Rodiklio reikšmė
Finansinė grynoji dabartinė vertė kapitalui - FGDV(K)	-3.167.510
Finansinė vidinė gražos norma kapitalui - FVGN(K)	-3,55%
Finansinė modifikuota vidinė gražos norma kapitalui - FMVGN(K)	-2,42%

4.9 lentelė. Alternatyvos „Naujų pastatų statyba“ kapitalo finansiniai rodikliai

Kapitalo finansiniai rodikliai	Rodiklio reikšmė
Finansinė grynoji dabartinė vertė kapitalui - FGDV(K)	-3.949.842
Finansinė vidinė gražos norma kapitalui - FVGN(K)	-3,44%
Finansinė modifikuota vidinė gražos norma kapitalui - FMVGN(K)	-2,33%

5. EKONOMINĖ ANALIZĖ

Ekonominio vertinimo metu finansinio vertinimo rezultatai yra koreguojami (atliekama fiskalinė korekcija), papildomai įvertinama tiesioginė ir netiesioginė socialinė-ekonominė nauda, kaštai.

Vykdamas ekonominį vertinimą apskaičiuojami projekto ekonominė dabartinė grynoji vertė (EGDV), ekonominė vidinė gražos norma (EVGN), naudos ir kaštų santykis.

Ekonominiai rodikliai nustatomi atliekant šias finansinės pinigų srautų ataskaitos korekcijas:

1. atliekamos fiskalinės korekcijos – eliminuojami tiesioginiai ir netiesioginiai mokesčiai;
2. įvertinamas išorinis projekto poveikis, išorinė nauda (pinigine išraiška apskaičiuojamas projekto poveikis);
3. rinkos kainos (kai realios kainos yra iškreiptos netobulos konkurencijos arba darbuotojų atlyginimai nėra tiesiogiai susieti su darbo našumu) pakeičiamos į skaičiuojamąsias kainas.

Ekonominėje analizėje taikoma 5,00% socialinė diskonto norma.

5.1. Išorinio poveikio įvertinimas

Išorinio poveikio įvertinimas – projekto sukuriamų rezultatų (naudos ir žalos) nustatymas. Pagrindinė vertinimo taisyklė – atsižvelgti į visas socialines projekto įtakos aplinkybes, kurios turi tiesioginį poveikį projekto tikslinėms grupėms ir kitoms išorinės aplinkos grupėms.

Ekonominė – socialinė nauda (žala) įvertinama šiuo eiliškumu:

- pasirenkami vertintini Projekto poveikio naudos komponentai;
- nustatomas Projekto sukuriamos naudos ir žalos poveikio mastas tikslinėms grupėms (apskaičiuojamos naudos komponentų bazinės reikšmės, nustatomas Projekto sukuriamos naudos poveikio mastas tikslinėms grupėms, apskaičiuojamos naudos komponentų piniginės reikšmės po projekto).

Ekonominės analizės metu nagrinėjama tik dėl projekto įgyvendinimo gaunama papildoma socialinė-ekonominė nauda ir patiriami papildomi kaštai.

Kultūros paslaugoms poveikio komponentai nustatomi vadovaujantis „Kultūros srities investicijų socialinio–ekonominio poveikio (naudos / žalos) komponentų nustatymo, komponentų įverčių apskaičiavimo ir taikymo metodika“¹⁶ (toliau – SE poveikio vertinimo metodika). SE poveikio vertinimo metodikoje (5 psl.) projektams, kurių tipas yra „Investicijos į kultūros infrastruktūrą“ taikytini naudos (žalos) komponentas yra „pasiryžimas sumokėti už lankymąsi kultūros objekte“. Kaip nurodyta toliau toje pačioje SE poveikio vertinimo metodikoje (6 psl.) – tikslinga remtis „kelionės sąnaudų metodu“.

Vertinant lankytojų pasiryžimą sumokėti kelionės sąnaudų metodu, SE poveikio vertinimo metodikoje siūloma taikyti zoninių kelionės sąnaudų metodiką. Kaip ir bet kurios kitos sąnaudų ir naudos analizės atveju, nustatytų įverčių taikymui naudojant zoninių kelionės sąnaudų metodiką yra reikalingos pakankamai pagrįstos paklausos prognozės. Šiuo atveju tokios prognozės yra šios:

- prognozės dėl lankytojų pasiskirstymo pagal Lietuvos rezidentus ir ne rezidentus: prognozuojama, kad Kultūros centro lankytojai sudarys 100 % Lietuvos rezidentai;
- prognozės dėl lankytojų pasiskirstymo pagal zonas, iš kurių keliaujama: prognozuojant pasiskirstymą, remiamasi prielaida, kad lankytojai pasiskirstys proporcingai esamai Marijampolės savivaldybės gyventojų struktūrai (Marijampolės miestas ir ne Marijampolės miestas): pagal 2018 metų pradžios duomenis, Marijampolės savivaldybėje iš viso gyveno 54.600 gyventojų, iš kurių Marijampolės mieste gyveno 35.692 gyventojai, t.y. 65,37 % visos savivaldybės gyventojų; ne Marijampolės mieste gyveno 18.908 gyventojai (34,63 % gyventojų).
- Prognozės dėl gyventojų judumo modalinio pasiskirstymo Marijampolės mieste: Marijampolės miesto darnaus judumo plane nustatyta, kad populiariausia susisiekimo priemonė Marijampolės mieste yra lengvasis automobilis. Nors Marijampolės mieste atstumai tarp objektų yra nedideli (dažniausia kelionių trukmė 5-15 min.), tačiau net 62,4% kasdienio susisiekimo reikmėms naudoja nuosavą automobilį. 25,3% gyventojų eina pėsčiomis, 7,3% – važiuoja viešuoju transportu, 5,0% – renkasi dviratį. Kelionė dviračiu ekonominiuose skaičiavimuose prilyginama ėjimui pėsčiomis.
- Prognozės dėl gyventojų judumo modalinio pasiskirstymo ne Marijampolės mieste: kultūros objektas yra pačiame Marijampolės miesto centre, todėl atstumas iki didžiosios dalies kitų gyvenamųjų savivaldybės vietovių yra daugiau nei 5 km, taigi tikėtina, kad 100 % MDT lankytojų iš kitų savivaldybės gyvenamųjų vietovių atvyks automobiliu arba viešuoju transportu, pėsčiomis arba dviračiu atvykstančiųjų neprognozuojama. Neesant patikimų duomenų apie ne Marijampolės miesto gyventojų modalinį pasiskirstymą pagal naudojamą transporto priemones, laikomasi prielaidos, kad jis atitinka Marijampolės miesto modalinį pasiskirstymą. Atsižvelgiant į tai, kad pėsčiomis ar dviračiu atvykstančių į MDT neplanuojama, modalinis pasiskirstymas tarp keliaujančių automobiliu ir viešuoju transportu apskaičiuojamas 5.1 lentelėje. Gaunama, kad viešuoju transportu į MDT atvyks 10,47 % lankytojų, automobiliu – 89,53 % lankytojų.

---

¹⁶ KULTŪROS SRITIES INVESTICIJŲ SOCIALINIO–EKONOMINIO POVEIKIO (NAUDOS / ŽALOS) KOMPONENTŲ NUSTATYMO, KOMPONENTŲ ĮVERČIŲ APSKAIČIAVIMO IR TAIKYMO METODIKA. UAB „BGI Consulting“, 2015.

- Bendras naujų kultūros objekto lankytojų modalinis pasiskirstymas apskaičiuotas 5.2 lentelėje. Taigi ekonominiuose skaičiavimuose taikomas toks MDT lankytojų modelinis pasiskirstymas - automobiliu atvykstantys lankytojai – 71,80 %, viešuoju transportu atvykstantys lankytojai – 8,40 %, pėsčiomis arba dviračiu atvykstantys lankytojai – 19,80 %. Atsižvelgiant į SE poveikio vertinimo metodikos 22 psl. pateiktą nuostatą („siūloma, kad projekto vykdytojas neskirstytų lankytojų į keliaujančius automobiliu ir autobusu, t. y. naudojamos abiejų reikšmių vidurkį atitinkančios reikšmės“), laikoma, kad 80,20 % lankytojų atvyks automobiliu ar autobusu ir 19,80 % lankytojų – atvyks pėsčiomis.
- Atsižvelgiant į tai, kad nėra žinoma, iš kokių gyvenamųjų vietovių atvyks lankytojai, priimama SE poveikio vertinimo metodikos 20 psl. pateikta nuostata, kad viešuoju transportu arba automobiliu „vietinis lankytojas iki analizuojamo lankomo objekto keliauja 9,3 km“ priimama siūloma įverčio reikšmė, atskirai kelionės atstumo/trukmės įtakos nevertinant.
- Dėl keliaujančiųjų pėsčiomis laikomasi prielaidos, kad Marijampolės miesto pėsčiojo keleivio kelionės vidutinis ilgis – apie 2 km¹⁷, kelionės trukmė su grįžimu namo pėsčiomis – 2 x 2 km / 4,8 km per val. = 0,83 val.¹⁸.
- Vidutinė renginio grynoji trukmė MDT – apie 1 val. 15 minučių; vertinama, kad lankytojas prieš ir po renginio Kultūros centre praleidžia dar apie 30 minučių, taigi iš viso 1 val. 45 minučių (1,75 val.).

Švietimo ir neformalaus ugdymo paslaugoms ekonominio poveikio analizėje vertinamas poveikio komponentas "Pasiryžimas sumokėti už pagerėjusią ugdymo infrastruktūros ir paslaugų kokybę". Žemiau pateikiamas apibendrintas naudos komponento poveikio mastas projekto alternatyvai.

Projekto ekonominės naudos duomenys ir prielaidos nustatytos, atsižvelgiant į ugdymo įstaigų turimą patirtį, vykdant ugdymo (si) paslaugas bei planus dėl ugdomų asmenų skaičiaus.

Įgyvendinant projektą, ugdymo įstaigose planuojama atnaujinti ugdymo aplinką ir taip pagerinti viešosios paslaugos kokybę. Atsižvelgiant į tai, kad modernizuojama visa mokykla, nagrinėjamų paslaugų dalis moksleivio darbotvarkėje 100 % jo laiko.

Taigi, įgyvendinus projektą, bus pagerinta 100 % mokinio gaunamų ugdymo paslaugų mokykloje. Atitinkamai nauda vertinama įverčio „Pasiryžimas sumokėti už pagerėjusią ugdymo infrastruktūros ir paslaugų kokybę“ pilna apimtimi: [vertis = [Aktuali paskelbta įverčio reikšmė].

5.2. Ekonominiai rodikliai

5.3 lentelė. Alternatyvos „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“ ekonominiai rodikliai

Rodiklio pavadinimas	Rodiklio reikšmė
Konvertuota investicijų (A.) GDV	3.216.348
Konvertuota investicijų likutinės vertės (B.) GDV	1.449.592
Konvertuota veiklos pajamų (C.) GDV	0
Konvertuota veiklos išlaidų (D.1.) GDV	623.868
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	2.169.291
Ekonominė vidinė gražos norma - EVGN	11,51%
Ekonominis naudos ir išlaidų santykis - ENIS	1,86

¹⁷ Atsižvelgiant į Marijampolės miesto gyvenamųjų vietovių struktūrą ir gyventojų tankį gyvenamuosiuose rajonuose, ekspertiniu būdu skaičiuojama, kad vidutinis atstumas nuvykti iki centro yra apie 2 km.

¹⁸ Skaičiuojama, kad žmogus eis vidutiniu greitumu, 4–5,6 km/h. (šaltinis: <http://www.sakiaivsb.lt/8921/sveikos-gyvensenos-propogavimas?read=19882>); prognozei taikoma vidutinė šio intervalo reikšmė – 4,8 km/val.

5.4 lentelė. Alternatyvos „Naujų pastatų statyba“ ekonominiai rodikliai

<i>Rodiklio pavadinimas</i>	<i>Rodiklio reikšmė</i>
Konvertuota investicijų (A.) GDV	4.054.572
Konvertuota investicijų likutinės vertės (B.) GDV	1.846.233
Konvertuota veiklos pajamų (C.) GDV	0
Konvertuota veiklos išlaidų (D.1.) GDV	769.154
Ekonominė grynoji dabartinė vertė - EGDV	1.607.638
Ekonominė vidinė gražos norma - EVGN	8,89%
Ekonominis naudos ir išlaidų santykis - ENIS	1,50

Ekonominiai rodikliai rodo, jog alternatyva „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“ duoda didesnę ekonominę naudą (ENIS – 1,86), todėl ją ir siūloma įgyvendinti.

6. JAUTRUMAS IR RIZIKOS

6.1. Jautrumo analizė

Apibendrinant jautrumo analizės rezultatus pažymėtina, jog didžiausią įtaką projekto investicijų finansiniams rodikliams, kapitalo finansiniams rodikliams, ekonominiams rodikliams daro tokios projekto išlaidos, kaip įranga, įrenginiai ir kitas ilgalaikis turtas.

Taip pat didelę įtaką ekonominiams rodikliams turi projekto ataskaitinio laikotarpio trukmė.

6.2. Projekto rizikos vertinimas

Vertinant projekto įgyvendinimo riziką, vadovaujamosi šiomis pagrindinėmis prielaidomis:

- Visi numatyti objektai eksploatuojami, neprieštaraujant galiojantiems teisės aktams;
- Projektų vykdytojas imasi visų galimų priemonių, kurios užtikrintų tinkamą projekto įgyvendinimą ir apskaitą (ypač, kai projektas iš dalies finansuojami ES ir Lietuvos Respublikos lėšomis);
- Projekto įgyvendinimo būdas ir apimtis atitinka planuotam projekto įgyvendinimo būdai ir apimtims – t.y. planuoti projekto rezultatai atitinka faktinius.
- Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos bendrojo finansavimo gavimo ar negavimo tikimybė ir su tuo susijusios rizikos nėra svarstomos; daroma prielaida, jog gautos paramos suma atitiks planuojamą paramos sumą.

6.3. Rizikų valdymo veiksmai

Nagrinėjant projekto įgyvendinimą, matyti, jog infrastruktūros objektų plėtros projektai ir jų poveikio įvertinimas neišvengiamai yra rizikingi dėl įvairių priežasčių. Šioje investicinio projekto dalyje pateikiami projekto rizikų veiksniai, kurie yra paaiškinami ir detalizuojami, pateikiami numatyti rizikų valdymo būdai.

Siekiant atlikti projekto ir projekto valdymo rizikos analizę ir įvertinti veiksnius, kurie gali neigiamai veikti įgyvendinamą projektą bei numatyti kelius, kaip būtų galima valdyti šiuos veiksnius, sudaryta rizikos veiksnių sąrašas ir numatyti valdymo veiksmai (6.1 lentelė).

Kiekvienai projekto rizikai suvaldyti reikalinga pasirinkti efektyviausią valdymo būdą. Pagrindiniai galimi rizikos valdymo būdai:

1. rizikos išvengimas – pašalinamas rizikos sukėlėjas (-ai);
2. rizikos prevencija – mažinama rizikos pasireiškimo tikimybė, vykdant prevencines veiklas ar investuojant daugiau lėšų į infrastruktūros sukūrimą;

3. rizikos draudimas – įsigyjamas draudimas nuo rizikų, nuo kurių įmanoma apsidrausti (force majeure rizikos, statybos rizikos, civilinės atsakomybės rizikos ir pan.);
4. rizikos perdavimas – rizika perduodama tai šaliai, kuri pajėgesnė ją valdyti (pavyzdžiui, projektas įgyvendinamas pasitelkus partnerį, kuris yra įgijęs atitinkamos rizikos valdymo patirties);
5. rizikos išlaikymas – riziką nusprendžiama valdyti patiems, sudarant atitinkamą organizacinę struktūrą, paskirstant atsakomybes už visas galimas rizikas projekto organizacijos viduje ir pan.

6.1 lentelė. Projekto rizikos ir jų valdymas

Rizikų veiksniai	Paaikškinimas (detalizavimas)	Valdymo priemonės
Projektavimo (planavimo) kokybės rizikų grupė		
Projekto tikslai ir suplanuoti rezultatai neišsprendžia problemos, dėl kurios inicijuojamas projektas	Projekto rengimo metu gali paaiškėti, kad investiciniame projekte buvo klaidingai įvertinti projekto tikslai, suplanuoti rezultatai neišsprendžia problemos, dėl kurios inicijuojamas projektas.	Investicijų projekto rengimo metu parengiama preliminarinė sąmata, kurioje įvertinama, kiek realu yra pasiekti numatytus rezultatus, išspręsti problemą, dėl kurios inicijuojamas projektas.
Įsigyjamų (atliekamų) paslaugų kokybės rizikų grupė		
Sukeliama žala aplinkai teikiant paslaugas	Žala aplinkai gali būti sukelta dėl nekokybiškai atliktų įrangos, turto montavimo darbų.	Sutartyse turi būti numatytos atsakomybės ribos dėl nuostolio ar žalos, kuri yra tiesiogiai susijusi su sutartinių prievolių nevykdymu ar netinkamu vykdymu.
Paslaugų teikimo kokybė neužtikrinama dėl žmogiškųjų išteklių kokybės ir priimanumo	Paslaugų teikimo kokybė gali nukentėti, kai neužtikrinamos profesionalios statybos darbų kontrolės ir priežiūros paslaugos.	Sutartyse turi būti aiškiai įvardijamoms privalomos atlikti užduotys.
Pasireiškia nenugalimos jėgos aplinkybės (paslaugų teikimo metu).	Atsiradusios nenugalimos jėgos aplinkybės „force majeure“ gali turėti neigiamos įtakos sutarties vykdymui, jeigu jos nenumatytos ir neapspręstos sutartyje.	Sutartyje turi būti nurodytos visos aplinkybės, kokias galima numatyti sutarties sudarymo metu.
Nepakankamo finansavimo rizika		
Finansavimo poreikis pasikeičia dėl padidėjusių investicijų išlaidų	Rizikos veiksnys susijęs su papildomo finansavimo poreikiu. Papildomas finansavimas gali būti skiriamas, kai projektą numatoma įgyvendinti didesnės apimties, atsiranda kitos objektyvios aplinkybės, atsiranda išlaidų, kurios susidaro projekto įgyvendinimo metu dėl ministerijos ir (arba) įgyvendinamos institucijos keliamų papildomų su projekto įgyvendinimu susijusių reikalavimų. Kitais atvejais papildomas finansavimas skiriamas savivaldybės lėšomis.	Skaičiuojant preliminarines sąmatas rizikos veiksnys mažinamas renkant komercinius pasiūlymus ir pasirinkant įrangos įkainius.
Finansavimo poreikis pasikeičia dėl pridėtinės vertės mokesčio tarifo pasikeitimo	Rizikos veiksnys susijęs su papildomo finansavimo poreikiu dėl pridėtinės vertės mokesčio augimo.	Rizikos veiksniumi sumažinti sutartyse nurodoma sąlyga, kad pasikeitus pridėtinės vertės tarifui, atitinkamai (proporcingai pasikeitimo dydžiui) mažinama arba didinama sutarties kaina be pridėtinės vertės mokesčio.
Finansavimo poreikis pasikeičia dėl bet kurio mokesčio išskyrus pridėtinės vertės mokestį ar rinkliavos tarifo pasikeitimo	Rizikos veiksnys susijęs su papildomo finansavimo poreikiu dėl su darbo santykiais susijusių mokesčių padidėjimu.	Sutartyse turi būti numatyta sąlyga skirti pakankamus žmogiškuosius, finansinius išteklius reikalingus darbams atlikti.
Finansavimo poreikis pasikeičia dėl subsidijų sumos pasikeitimo	Subsidijų suma dažniausiai pasikeičia, atsiradus netinkamoms finansuoti išlaidoms. Tuo atveju mažėja ES lėšų dalis ir didėja nuosavo įnašo dalis.	Investicinio projekto rengimo metu įvertinamos tinkamos ir netinkamos finansuoti išlaidos.
Finansavimo poreikis pasikeičia dėl subrangovų veiksmų ar neveikimo	Dažniausiai finansavimo poreikis išauga, kai ilgėja įsipareigojimų įvykdymo terminai.	Sutartyse turi būti numatyta sąlyga skirti pakankamus žmogiškuosius, finansinius išteklius reikalingus darbams atlikti ir atsakomybę už pradelstus terminus.
Rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo rizikų grupė		

Rizikų veiksniai	Paaiškinimas (detalizavimas)	Valdymo priemonės
Teikiamų paslaugų neatitiktis saugumo ar kitiems privalomiems reikalavimams	Rizikos veiksnys dažnai pasireiškia ne iš karto, o pradėjus eksploatuoti infrastruktūrą, bet per projekto ataskaitinį laikotarpį, kai infrastruktūra bus naudojama.	Tiekėjams taikomi įsipareigojimai laikytis ir darbus atlikti, įvertinus specifinius administraciniams zonoms taikomus saugumo reikalavimus su konkrečiomis fizinės apsaugos priemonėmis. Naudoti turtą pagal paskirtį, griežtai laikytis šios paskirties turtui keliamų priežiūros, higienos, priešgaisrinės saugos, sanitarinių reikalavimų ir kitų su turto eksploatavimu susijusių taisyklių. Projekto pareiškėjo, įsipareigojimas vykdyti nuolatinę modernizuotos/ sukurtos infrastruktūros priežiūrą, atsiradus trūkumams, gedimams, nedelsiant užtikrinti jų šalinimą. Už sutvarkytos infrastruktūros sugadinimą naudotojams numatyta atsakomybė Lietuvos Respublikos civilinio kodekso ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
Paslaugų teikimo sąnaudų padidėjimas	Veiklos išlaidos yra vienas iš pagrindinių projekto rezultatų tęstinumą užtikrinančių veiksnių, todėl jos turi būti suplanuotos, atsižvelgus į paslaugų teikimo standartus, pastovias veiklos išlaidas, kintamas veiklų įgyvendinimo sąnaudas ir pan. Paslaugų teikimo sąnaudų padidėjimas gali lemti projekto nevybybingumą, vartotojams reiškiantį paslaugų prieinamumo sumažėjimą.	Veiklos išlaidas patirs Pareiškėjo organizacija, kuri dalį šių sąnaudų patyrė ir iki šiol. Išlaidos yra detalios įvertintos, remiantis esama situacija. Padidėjus veiklos sąnaudoms, jų dengimu rūpinsis Pareiškėjas.
Turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizika		
Netiksliai suplanuotos infrastruktūros būklės palaikymo išlaidos	Nukrypimai nuo infrastruktūros būklės palaikymo plano galimi tuo atveju, kai neatliekami savalaikiai infrastruktūros būklės pagerinimo darbai.	Pirmieji infrastruktūros pagerinimo darbai numatomi jau po ataskaitinio laikotarpio pabaigos. Vertinama, kad šis laikas yra pakankamas remonto darbų išlaidų suplanavimui.

(Šaltinis: sudaryta autorių)

Atlikus kokybinį rizikos veiksnių vertinimą, matyti, jog didžiausią pavojų projekto įgyvendinimo sėkmei gali daryti rizikos visame projekto valdymo procese: tiek planavimo, tiek ir vykdymo bei užbaigimo stadijose. Toliau jautrumo analizės dalyje įvertinta šių veiksnių įtaka projekto gyvybingumo rodikliams.

7. PASLAUGŲ PLĖTOJIMO PLANAS

Paslaugų plėtojimo planas pateiktas 2.2 ir 2.3 lentelėse.

IŠVADOS

1. Ikimokyklinio ugdymo įstaigose paslaugas 2018 metais iš viso gavo 2.181 vaikas (nuo 2014 metų išaugo 3,33 %), iš to skaičiaus savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigose ugdomų vaikų skaičius išaugo nuo 2.066 iki 2.095 vaikų (1,40 %), nevalstybinėse ugdymo įstaigose ugdomų vaikų skaičius 2014-2018 metais išaugo daugiau nei dvigubai (nuo 38 iki 79 vaikų). Nagrinėjant vidutinio grupės dydžio tendencijas, matyti, kad savivaldybės pavaldumo įstaigose jis sumažėjo nuo 18,78 iki 18,06 vaiko, nevalstybinėse ugdymo įstaigose šis skaičius augo nuo 12,67 iki 13,17. Augant vaikų skaičiui, buvo didinamas ir pedagoginių darbuotojų skaičius: 2014-2018 metais bendras pedagoginio personalo skaičius išaugo 11,11 %.

2. Bendrojo ugdymo įstaigose (valstybinėse, savivaldybės ir nevalstybinėse) 2018 metais buvo ugdomi 7.064 asmenys - nuo 2014 metų šis skaičius sumažėjo 10,54 %. Tuo pačiu laikotarpiu klasių skaičius sumažėjo 18,07 %. Savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose 2018 metais buvo ugdomi 6.077 asmenys – nuo 2014 metų šis skaičius sumažėjo 14,35 %. Tuo pačiu laikotarpiu klasių skaičius sumažėjo 22,37 %. Savivaldybės teritorijoje veikiančiose nevalstybinėse bendrojo ugdymo įstaigose 2018 metais buvo ugdomi 887 asmenys – nuo 2014 metų šis skaičius padidėjo 10,74 %. Tuo pačiu laikotarpiu klasių skaičius padidėjo 11,43 %. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo informacinių technologijų centro duomenimis Marijampolės savivaldybėje vidutinis bendrojo ugdymo mokinių skaičius klasės komplekte buvo 20,69 (kartu su priešmokyklinio ugdymo grupėmis). Lietuvoje vidutinis mokinių skaičius klasės komplekte yra 17,77. Mažėjant mokinių skaičiui, buvo mažinamas ir personalo skaičius: 2014-2018 metais bendras personalo skaičiaus rodiklis sumažėjo 19,89 %. Labiausiai nagrinėjamu laikotarpiu buvo sumažintas mokyklos personalo kiekis - vidutinis sąlyginis darbuotojų skaičius sumažintas 24,71 %.

3. Mažėjantis mokinių skaičiaus lėmė pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas įgyvendinančių institucijų skaičių. Marijampolės savivaldybės tarybos 2016 m. rugpjūčio 22 d. sprendimu Nr. 1-234 patvirtintas Marijampolės savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2016-2020 metų bendrasis planas. Įgyvendinant 2016-2020 m. bendrąjį planą ir pertvarkant švietimo įstaigų tinklą keitėsi švietimo įstaigų skaičius, tipai, įstaigų vidaus struktūra ir kt. Nuosekliai įgyvendintas savivaldybės švietimo įstaigų tinklo pertvarkos 2012-2015 ir 2016-2020 metų bendrieji planai sudarė prielaidas Marijampolės mieste sukurti teisės aktus atitinkančių savivaldybės pavaldumo įvairaus lygmens švietimo įstaigų tinklą, visgi geografiniu požiūriu tiek Marijampolės savivaldybėje, tiek ir Marijampolės mieste įstaigos išsidėsčiusios netolygiai: ugdymo įstaigų nėra Marijampolės seniūnijoje, Gudelių seniūnijoje, o ir Šunskų seniūnijoje esanti švietimo įstaiga (Mokolų progimnazija) yra prie pat Marijampolės miesto ribos; didžioji dalis Marijampolės miesto švietimo įstaigų koncentruojasi Degučių ir Narto seniūnijoms tenkančioje centrinėje miesto dalyje, Mokolų seniūnijos švietimo įstaigos išsidėsčiusios tik šiauriniam seniūnijos šonui tenkančioje centrinėje miesto dalyje).

4. Nagrinėjamu laikotarpiu iki 2019 metų buvo pagerinta didelės dalies savivaldybės ugdymo mokyklų pastatų būklė. Didžiausi darbai atlikti šiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose: Marijampolės Mokolų mokykla-darželis (Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“); Marijampolės sav. Patašinės daugiafunkcis centras; Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Rasa“; Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šypsenėlė“. Didžiausi darbai pagrindinio ugdymo mokyklose atlikti: Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio gimnazijoje, Liudvinavo Kazio Borutos gimnazijoje, Marijampolės sav. Sasnavos pagrindinėje mokykloje, Marijampolės Jono Totoraičio progimnazijoje, Marijampolės „Šaltinio“ progimnazijoje ir kitose švietimo įstaigose. Visgi, dalies švietimo įstaigų pastatų yra prastos būklės: nusidėvėjimo lygis yra didelis, pastatų būklė apibūdinama kaip II-IV grupės (pavyzdžiui, Marijampolės „Smalsučio“ pradinė mokykla – nusidėvėjimas 64 %; Marijampolės mokykla-darželis „Želmenėliai“ – 60 %; Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Varpelis“ – nusidėvėjimas 55 % ir kt.

5. Paskutiniaisiais metais mažėjant mokinių skaičiui buvo nuosekliai optimizuojamas švietimo įstaigų tinklas, vykdoma klasių komplektavimo priežiūra, visgi vidutinė vienam ugdomam asmeniui tenkančių asignavimų lėšų suma (mokyimo ir krepšelio lėšos, biudžeto lėšos aplinkai finansuoti (Aplinkos lėšos),

mokinių pavežėjimo lėšos) švietimo įstaigose 2016-2018 metais vidutiniškai padidėjo 14,33 % (žr. 1.9 lentelę) ir siekė 2.944 eurus. Reikia pažymėti, kad kai kuriose švietimo įstaigose šis dydis išsiskyrė tiek absoliučia apimtimi, tiek ir paskutinių metų pokyčiu: pavyzdžiui Marijampolės jaunimo mokyklos, Šventragio vaikų darželio, Igliaukos vaikų darželio, kur asignavimų dalis vienam ugdomam asmeniui sudarė daugiau nei 4.500 eurų, o paskutinių metų padidėjimas viršijo 30 %.

6. Neformaliojo vaikų švietimo paslaugas savivaldybėje teikė dvi įstaigos, kurių steigėja yra savivaldybės taryba. Šioje studijoje nagrinėjamos tik kito neformalaus švietimo paslaugas Marijampolės savivaldybėje teikiančio Marijampolės moksleivių kūrybos centro veiklos tendencijos. Neformaliojo švietimo programas lankančių asmenų skaičius 2014-2018 metais išaugo nuo 400 iki 520 asmenų (30 %), suteiktų paslaugų apimtys nagrinėjamu laikotarpiu išaugo nuo 2.624 iki 3.436 valandų (30,95 %), paskutiniiais metais organizuotų renginių skaičiui sumažėjus 25,24 %, bendras renginių dalyvių skaičius išaugo 41,55 %. MMKC taip pat teikia apgyvendinimo paslaugas jų per 2018 metus suteikta 687 lovadienių, t.y. 20,32 % daugiau nei 2014 metais. Nors pokyčiai NVŠ teisinėje bazėje yra palankūs neformaliajam vaikų švietimui plėsti Marijampolės savivaldybėje, NVŠ plėtrą riboja nepakankamai veiksmingas organizavimas, menkas infrastruktūros patrauklumas ir, atitinkamai, prastas NVŠ programų lankomumas – neformaliojo vaikų švietimo programas nelankė nei 20 % moksleivių. Nors 2014-2018 metais Centro paslaugų gavėjų skaičius išaugo, dėl skurdžios, neišplėtos neformaliojo vaikų švietimo infrastruktūros (nepatraukli aplinka, trūksta priemonių) ir nedidelio finansavimo mokinių dalyvavimas techninės kūrybos, gamtamokslinėse ir panašiose veiklose yra palyginti mažai išplėtos. Išlieka itin ribotos technologinio NVŠ programų pasirinkimas (2018 metais buvo tik trys technologinėms artimos programos: „Dailieji amatai“, „Dailusis moliukas“, „Taikomieji menai“.

7. Renginių ir dalyvių skaičiumi MKC yra viena iš pagrindinių Marijampolės savivaldybės kultūrą reprezentuojančių, įvairių formuojančių įstaigų: nuo 2013 iki 2017 metų centrinio padalinio organizuotų renginių skaičius išaugo nuo 208 iki 260 (2018 metais renginių skaičius pasiekė 300), bendras dalyvių ir lankytojų skaičius renginiuose nuo 2013 iki 2017 metų sumažėjo nuo 105.771 iki 76.074 asmenų (2018 metais – 116.459). 2018 metais kultūros centre dirbo 115 darbuotojų (skyriuose - 46, centre - 69), iš jų kultūros ir meno darbuotojų – 79. MKC pagrindinės veiklos kitos pajamos 2014-2018 metais išaugo beveik tris kartus; pagrindinės veiklos sąnaudos 2014-2018 metais padidėjo nuo 516.651 iki 1.393.246 eurų (beveik 2,7 karto); finansavimo pajamos 2014-2018 metais padidėjo nuo 488.229 iki 1.287.486 eurų (2,6 karto). Kultūros centro pastato techninė būklė yra gera, esminių defektų, trukdančių vykdyti Kultūros centrai priskirtas viešąsias funkcijas, nenustatyta.

8. MDT yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, organizuojanti profesionalaus scenos meno (spektaklių ir (ar) kitų literatūros, meno programų) kūrimą ir jų viešą atlikimą: bendras renginių ir dalyvių skaičius išaugo daugiau nei 2 kartus. Labiausiai (beveik 2,5 karto) išaugo spektaklių lankytojų skaičius (nuo 3.200 iki 7.919 asmenų). Visgi bendras renginių skaičius per metus išliko nedidelis – 84 renginiai, iš jų spektakliai – 46. MDT suvaidintų spektaklių skaičius 2018 metais siekė 38 (žiūrovų skaičius 6,3 tūkstančio, vidutiniškai 165 žiūrovai spektaklyje). 2018 metais MDT buvo 27,5 pareigybės, kurios paskutiniiais metais nesikeitė. MDT pagrindinės veiklos kitos pajamos 2014-2018 metais išaugo iki 24.500 eurų; finansavimo pajamos 2014-2018 metais padidėjo nuo 143.508,86 iki 248.679,86 eurų (73,29 %); didžiąją dalį finansavimo pajamų įstaiga gauna iš savivaldybės biudžeto (99,64 %). Teatro pastatas yra prastos būklės, jo fizinio nusidėvėjimo procentas yra 81,88% (remontuotinos lauko terasų perdangos, kurios yra avarinės būklės, ir per jas į fojė sunkiasi vanduo; stogo medinės laikančios konstrukcijos paveiktos drėgmės ir sutrūniję, dalis jų iškritę; pasenusi ir šildymo sistema, pastatas neapšiltintas, ir pan.), dėl ko pastato šildymo sąnaudos yra didelės (8,55 Eur/kv.m. per metus).

9. Vėl „Marijampolės telekinas“ propaguoja kino meną kaip kultūros sritį; viešai rodo filmus; rengia premjerinių kino filmų pristatymus; organizuoja įvairius koncertus, ir pramoginius renginius; rengia parodas, konferencijas; renka, apdoroja kuria ir skleidžia TV laidas. Vien tik per 2018 metus buvo įvykdyti 3.132 renginiai (kino seansai, kino festivaliai, renginiai, premjeros, filmai šventėms paminėti, užsakovieji papildomi seansai mokymo įstaigoms ir pan.), kuriuos aplankė 106.792 lankytojai. Renginių skaičius nuo 2014 metų išaugo 36,47 %, lankytojų skaičius – 42,54 %, pagrindinės veiklos pajamos 2014-2018 metais išaugo 82,69 % (iki 434.688 eurų). 2018 metai, lyginant su laikotarpiu iki 2017 metų, tapo lankomiausiais

ir pajamingiausiais metais. Veiklos apimčių plėtrą 2014-2018 metais skatino ne tik didesnis susidomėjimas kultūros paslaugomis, o konkrečiai – kino teatro paslaugomis, bet ir infrastruktūros pritaikymas lankytojams (2014 metais renovuotos teatrinės kėdės, apšiltintas pastato stogas, bendra investicijų vertė – 174.917 eurų). Visgi net ir įvykdžius pastato stogo apšiltinimą, pastato energetinės savybės nėra pakankamai – 2018 metais šildymo sąnaudos siekė 7,73 Eur/ kv.m. per metus). Bendras kino teatro veiklos efektyvumas augo – nuo (-)21.945 eurų 2014 metais iki 11.427 eurų 2016 metais, 1.411 eurų 2018 metais. Šie duomenys rodo geras galimybes užtikrinti kino teatro veiklos ir plėtros finansinį tvarumą.

10. Apibendrinant Marijampolės sveikatingumo centro „Sveikatos banga“ veiklą pažymėtina, kad Centre didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos gyventojų (kitų lankytojų) aptarnavimo segmente – 2018 metais lankytojų skaičius siekė 40.500 asmenų. Kitose veiklose apimtys buvo nedidelės: 2018 metais buvo 10 sportinių grupių (50 dalyvių), per metus suorganizuoti 4 renginiai (508 dalyviai). Sveikatingumo centro veiklai naudojamo pastato, adresu Mokolų g. 61, Marijampolė, statybos metai – 2004, fizinio nusidėvėjimo procentas – 17,8 %, energetinio naudingumo klasė – D (energijos sąnaudos šildymui 2018 metais siekė 15,01 Eur/kv.m. per metus), pastato būklė apibūdinama kaip gera. Visgi, nors pastatas nėra senas, dėl nepakankamai geros projektavimo ar statybos darbų kokybės ar pastato priežiūros nuolatinio dėmesio reikalauja atskiri pastato elementai (lubos, langai, baseino vonia ir kt.), kas daro įtakos ir pastato energetinėms savybėms (energijos sąnaudos šildymui 2018 metais siekė 15,01 Eur/kv.m. per metus). Centro pajamų iš veiklos suma 2014-2018 metais išaugo iki 94.017 eurų (17,61 %), veiklos sąnaudos išaugo beveik 37 % (iš sąnaudų labiausiai didėjo darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos – 53,81 %).

11. Apibendrinant Marijampolės sporto mokyklos veiklą pažymėtina, kad Mokykloje didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos gyventojų (kitų lankytojų) aptarnavimo segmente – 2018 metais lankytojų skaičius siekė 6000 asmenų. Kitose veiklose apimtys 2018 metais buvo: 21 sportinė grupė (224 dalyviai), per metus suorganizuota 12 renginių (530 dalyvių). Bendras mokyklos etatų skaičius 2018 metų pabaigoje buvo 26,46 etato. Paskutiniaisiais metais etatų skaičius sumažėjo 16,95 %, tačiau lyginant su kita panašia sveikatingumo ir sporto paslaugas teikiančia įstaiga - Marijampolės sveikatingumo centru „Sveikatos banga“, - personalo etatų skaičius buvo daugiau nei du kartus didesnis (išsiskiria tai, kad mokykloje yra palyginti didelis aptarnaujančio personalo etatų skaičius (12,25 etato, tuo metu kai Marijampolės sveikatingumo centre „Sveikatos banga“ šio personalo etatų skaičius yra tik 7,5). Mokyklos veiklai naudojamų pastatų būklė apibūdinama kaip gera. Gerą pastatų ir infrastruktūros būklę pavyko išlaikyti, įgyvendinus investicines priemones, kurių bendra vertė – daugiau nei 400 tūkst. eurų. Mokyklos pajamų iš veiklos suma 2014-2018 metais išaugo iki 23.202 eurų (17,29 %), veiklos sąnaudos išaugo 35 %.

12. Apibendrinant Marijampolės žaidimų sporto mokyklos veiklą pažymėtina, kad Mokykloje didžiausios veiklos apimtys pasiekiamos renginių organizavimo aptarnavimo segmente: 2018 metais renginių skaičius siekė 534, o lankytojų skaičius siekė 11.000 asmenų (nuo 2014 metų išaugo 16,40 %). Kitose veiklose apimtys: 2018 metais buvo 34 sportinės grupės (439 dalyviai), nuo 2014 metų tiek grupių, tiek ir dalyvių skaičius iš esmės nepasikeitė. Bendras mokyklos etatų skaičius 2018 metų pabaigoje buvo 26,50 etato. Paskutiniaisiais metais etatų skaičius sumažėjo 19,18 %, labiausiai buvo sumažintas pedagoginio personalo etatų skaičius – nuo 15,54 iki 9,75. Pažymėtinas palyginti didelis aptarnaujančio personalo etatų skaičius (10,25 etato). Mokyklos veiklai naudojamų pastatų būklė apibūdinama kaip gera. Gerą pastatų ir infrastruktūros būklę pavyko išlaikyti, įgyvendinus investicines priemones, kurių bendra vertė – daugiau nei 81 tūkst. eurų. Mokyklos pajamų iš veiklos suma 2014-2018 metais išaugo iki 13.868 eurų (10,94 %), veiklos sąnaudos išaugo iki 441.045 eurų (27,81 %).

13. Apibendrinant Sporto centro „Sūduva“ veiklą pažymėtina, kad Centre organizuojamos 32 sportinės grupės, kurias lanko 285 asmenys (nagrinėjamu laikotarpiu šie skaičiai iš esmės nesikeitė). Centre taip pat buvo organizuojami renginiai ir varžybos (2018 metais – 25 renginiai ir 3012 dalyvių; jų skaičius paskutiniaisiais metais taip pat beveik nesikeitė). Centro tiesiogiai paslaugoms teikti naudojamo pastato-sporto salės, adresu Sporto g. 1, statybos metai – 1969) ir pastato-mokomojo gamybinio korpuso, adresu Parko g. 9, pastato būklė apibūdinama kaip prasta, reikalingas kapitalinis remontas. Dėl nusidėvėjusios, energetiškai neefektyvios ir nusidėvėjusios infrastruktūros vaikų ir jaunimo, kurie renkasi sportuoti, skaičius paskutiniaisiais metais praktiškai neaugo (priešingai, nei kitų sveikatingumo ir sporto įstaigų). Centro

pajamų iš veiklos suma 2014-2018 metais išaugo iki 18.428 eurų (5,18 %), veiklos sąnaudos išaugo beveik 28 %.

14. Apibendrinant sveikatingumo ir sporto paslaugų tendencijų analizę, pažymėta, kad nagrinėjamu laikotarpiu Marijampolės mieste veikia keturios panašaus dydžio sveikatingumo ir sporto įstaigos (trys po 26-30 etatų: Marijampolės sporto mokykla, Marijampolės žaidimų sporto mokykla ir Marijampolės sporto centras „Sūduva“, kuriose 2018 metų pabaigoje iš viso buvo 82,18 etato, ir Marijampolės sveikatingumo centras "Sveikatos banga", 13 etatų. Bendra etatų suma – 95,182 etatai. Iš šios sumos tik 30,88 etato buvo skirta pedagoginiam personalui, o likusi dalis aptarnaujančiam personalui (39,25 etatai), kitam administraciniam personalui (12,55 etatai), buhalterijai (4 etatai) ir vadovybei (8,5 etatai). Darytina išvada, kad tokia personalo struktūra neatitinka paslaugų gavėjų poreikių ir savivaldybės biudžeto išlaidoms keliamų efektyvumo reikalavimų.

15. Kaip ir 2016–2020 metais, ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų kaitai prognozuojamu laikotarpiu iki 2035 metų didžiausią įtaką darys savivaldybės teritorijoje esančių ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus kaita. (Švietimo informacinių technologijų centro pateiktais statistiniais duomenimis vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, palyginti su atitinkamo amžiaus vaikais, 2018 metais buvo: 25,3 % vaikams nuo 0 iki 2 metų imtinai; 68,5 % vaikams nuo 3 iki 6 metų). Įvertinus gimusių vaikų, kurių gyvenamoji vieta deklaruota Marijampolės savivaldybės teritorijoje, skaičių, galima prognozuoti vaikų/mokinių skaičių ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo programose. Vertinant III gimnazijos klasės mokinių skaičių, remiamasi prielaida, kad į šią klasę iš žemesnės klasės pereina apie 85% mokinių, likusioji dalis baigusių 10 klasę mokinių renkasi profesinio rengimo mokyklas. prognozuojant daroma prielaida, kad nevalstybinėms ugdymo įstaigoms iki 2035 metų pavyks vidutiniškai išlaikyti 2019 m. sausio mėn. 1 dieną turėtų ugdomų asmenų skaičių (ugdomi 966 asmenys), o jų pasiskirstymas grupėse ir klasėse atitiks faktinę situaciją. Atsižvelgiant į šias prielaidas parengtos prognozės rodo, kad: bendras ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokinių skaičius iki 2035 metų sumažės iki 6.507 asmens; savivaldybės ugdymo įstaigoms prognozuojamas ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo mokinių skaičius iki 2035 metų sumažės iki 5.541 asmens (sumažėjimas 35 proc.), iš jų ikimokyklinio ugdymo programas 2035 metais lankys 855 asmenys, priešmokyklinio ugdymo programas – 369 asmenys, bendrojo ugdymo programas – 4.317 asmenys (iš jų 1-4 klasėse bus – 1.330, 5-8 klasėse – 1.421 asmuo, 9-10 klasėse/I-II gimnazijos klasėje – 799, 11-12 klasėse/III-IV gimnazijos klasėje – 767 asmenys).

16. Verslo plėtros, materialinių investicijų ir kitos ekonominės tendencijos rodo teigiamus verslo sektorių lūkesčius dėl ateities, kas reiškia geras savivaldybės gyventojų perspektyvas turėti darbą ir augantį darbo užmokestį. Geros augančio darbo užmokesčio perspektyvos atitinkamai reiškia, kad gyventojai turės galimybių daugiau išleisti lėšų švietimo, kultūros, sveikatingumo ir sporto paslaugoms pirkti.

17. Atliktų tyrimų rezultatai rodo, kad nors vieną kultūros produktą vartoja visi Lietuvos gyventojai (99,8%). Scenos meno renginiuose lankėsi 61% gyventojų. Gerokai mažiau gyventojų lankėsi tapybos ar grafikos darbų, fotografijų, skulptorių, amatininkų dirbinių parodose (25%). Vertinant kultūros paslaugų/produktų vartojimo pokyčius tiriamuoju laikotarpiu (2014-2016), labiausiai išsiskiria kultūros vartojimo persikėlimas į virtualią erdvę. Dauguma tiriamuoju laikotarpiu įvykusių teigiamų kultūros produktų pokyčių vienaip ar kitaip siejami su internetu: daugiau gyventojų naudojasi internetu (+8 p.p.) bei internete užsiima įvairia veikla: žiūri TV transliacijas (+5 p.p.), klauso radijo transliacijų (+4 p.p.), žiūri informaciją apie kultūros paminklus, istorines ir meno vietas, pastatus ir pan. (+8 p.p.). Pozityviai vertintina ir tai, kad kiek daugiau Lietuvos gyventojų lankėsi scenos meno renginiuose (+4 p.p.) bei kine ar kino festivaliuose (+6 p.p.). Tačiau tiriamuoju laikotarpiu stebimas ir tam tikrų kultūros sričių vartojimo mažėjimas: mažiau gyventojų domėjosi scenos meno renginių įrašais (-9 p.p.), lankėsi galerijose, parodose (-10 p.p.). Regionų gyventojų dalyvavimas kultūroje 2014 – 2016 metų laikotarpiu reikšmingai išaugo (+10 p.p.). Labiausiai tai lėmė reikšmingai išaugęs regionų gyventojų dalyvavimas socialiniuose tinkluose (+17 p.p.) bei gerokai išaugęs dalyvavimas su vaizduojamaisiais menais ir amatais susijusiose veiklose (+8 p.p.).

18. Atlikta analizė leido identifikuoti nagrinėtų paslaugų problemines sritis: mažėjantis vidutinis sąstato (grupės/klasės) dydis savivaldybės ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo įstaigose; prastas NVŠ programų patrauklumas; mažas profesionalaus scenos meno paslaugų patrauklumas vartotojams; nekokybiška papildomo sportinio ugdymo infrastruktūra; neefektyvi paslaugų organizacinė struktūra.

19. Atlikta analizė leido išskirti paslaugų tolimesnio plėtojimo tikslus. Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo paslaugų plėtojimo tikslas - sudaryti sąlygas plėtoti geros kokybės privalomąjį ir visuotinį švietimą už protingą, savivaldybei pakeliamą kainą (siekiamas rezultatas - Vidutinės metinės sąnaudos (mokinio krepšelis, aplinkos lėšos, pavežėjimo lėšos) vienam asmeniui (dabartine verte) – ne daugiau 2.993 Eurai). Kito neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtojimo tikslas - padidinti neformaliojo vaikų švietimo paslaugų patrauklumą, plėtojant technologinių NVŠ programų įvairovę Marijampolės moksleivių kūrybos centre (siekiamas rezultatas - technologinio pobūdžio NVŠ programų lankančių asmenų skaičius (210 asmenų)). Kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų plėtojimo tikslas – padidinti kultūros ir profesionaliojo scenos meno paslaugų patrauklumą ir prieinamumą, išplėtojant Marijampolės dramos teatro infrastruktūrą (siekiamas rezultatas - Lankytojų skaičius (31.480)). Sveikatingumo ir sporto paslaugų plėtojimo tikslas - padidinti sveikatingumo ir sporto paslaugų efektyvumą ir patrauklumą (siekiamas rezultatas - dalyvių skaičius (1300)).

20. Atsižvelgiant į įstaigų veiklos rezultatus, socialinės–ekonominės raidos prognozes, sudarytas viešųjų paslaugų įstaigų tinklo pertvarkos planas, kuriame numatyti įstaigų reorganizavimo veiksmai, siekiami rezultatai ir jų terminai. Ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo paslaugų tinklo plėtojimo iki 2035 metų plane numatyta, kad per prognozuojamą laikotarpį bus reorganizuota 11 ugdymo įstaigų. Sveikatingumo ir sporto paslaugų tinklo plėtojimo iki 2035 metų veiksmų plane numatyta, kad visos keturios nagrinėtos įstaigos būtų reorganizuojamos, prie Marijampolės sporto mokyklos prijungiant likusias tris įstaigas. Be investicinių priemonių labai svarbios lieka organizacinės priemonės, skirtos subalansuotai naudoti esamą švietimo, kultūros ir profesionaliojo scenos meno infrastruktūrą, mažinant tarpusavio konkurenciją.

21. Atsižvelgiant į siektinus minimalius rezultatus (nurodytus 2.1 skyriuje) bei infrastruktūros būklės 2018-2019 mokslo metais įvertinimą, suformuotas trumpasis veiklų sąrašas: atsižvelgiant į ugdymui naudojamų pastatų būklę, vykdytus plėtros darbus paskutiniaisiais metais, manoma, kad siekiant užtikrinti ugdymo paslaugų kokybę, reikalinga atlikti kapitalinio remonto darbus šiose ugdymo įstaigose: Marijampolės vaikų lopšelis-darželis „Šaltinėlis“ (9.367 kub. m., 1987 m. statybos, nusidėvėjimas 39 %). Preliminari rangos darbų vertė, apskaičiuota vadovaujantis UAB „Sistela“ sustambintais ekonominiais normatyvais pagal 2019-03 mėn. kainas, yra 1.239.160 Eur.; atsižvelgiant į profesionaliojo scenos menui naudojamą MDT pastato būklę, vykdytus plėtros darbus paskutiniaisiais metais, manoma, kad siekiant užtikrinti tikslų pasiekimą, reikalinga atlikti kapitalinio remonto darbus Marijampolės dramos teatro pastate (10.344 kub.m., 1943 m. statybos). Preliminari rangos darbų vertė, apskaičiuota vadovaujantis UAB „Sistela“ sustambintais ekonominiais normatyvais, yra 1.532.981 Eur; atsižvelgiant į sveikatingumo ir sporto infrastruktūros būklę, reikalinga atlikti kapitalinio remonto darbus sporto centro „Sūduva“ pastatui (9.905 kub.m., 1969 m. statybos). Preliminari rangos darbų vertė, apskaičiuota vadovaujantis UAB „Sistela“ sustambintais ekonominiais normatyvais, yra 1.467.921 Eur.

21. Finansinėje analizėje nagrinėjamos dvi alternatyvos: „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“ ir „Naujo pastato statyba“. Finansinių rodiklių vertinimas rodo, kad bendri Projekto investicijų finansiniai rodikliai yra neigiami, tačiau, panaudojant papildomus asignavimus iš Pareiškėjo arba savivaldybės biudžeto, finansinis projekto gyvybingumas yra užtikrintas. Alternatyvos yra finansiškai gyvybingos - finansinis gyvybingumas realiaja išraiška yra lygus arba didesnis už nulį. Ekonominiai rodikliai rodo, jog alternatyva „Esamų pastatų techninių bei funkcinių savybių pagerinimas“ duoda didesnę ekonominę naudą (ENIS – 1,86), todėl ją ir siūloma pasirinkti.